

دا ته بهایځی خو
ل نک خودای مهبت

**دا تە بەھايى خۇ
ل نك خودى ھەبت**

تە حسين ئىبراھىم دۆسكى

چاپا دويى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ﴿إِنَّهُ لَيَأْتِي
الرَّجُلُ الْعَظِيمُ السَّمِينُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، لَا يَزِنُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ
بَعُوضَةٍ، أَفْرَأُوا: فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَنًا﴾

رواه مسلم

نەوین ھە سەنگا خۆ

ل نك خودى ھەبوو

ب ڕەخ وى مېرگا بەحەشتى ڤە ئەوا خودى ژ کەرەما خۆ د ڤى دنيايا مە دا دانای، ل نېزىكى وى پارچەيا بەختەوەر ژ عەردى، ئەوا پيغەمبەرى خوشتقى د ژيانا وى دا ل سەر پشستا خۆ ھلگرتى، وپشتى مرنا وى ئەو د ناڤ زكى خۆ دا ھەواندى، ڤېزا ئىكى ژ ڤى كتيبي مە دەست پى كر.. وئەگەر ھەر نڤيسەرەكى مافى گەشبينىي ھەبت كو نڤيسينا وى پشكەكا مەزن ژ وى ئارمانجى ب دەست خۆ ڤە بينت يا وى بو خۆ دانای، بو مە ژى ھەيە ئەم دگەشبين بين كو ئەڤ نڤيسينا مە بگەھتە وى ئارمانجا مە ل بەرا خۆ دانای دەمى مە دەست ب نڤيسينا وى كرى:

* كو مە ل نك خودايى خۆ سەنگەكا گران، و(وہزنەكى) ب بەھا ھەبت، ئەگەر چ ھەژىكەرېن دنيايى ڤى سەنگى -ب ديتتا خۆ يا كورت- نەبينن، وچو ھزران بو نەكەن ژى..

* كو ئەڤ گۆتنيين مە كارەكى بەرچاڤ د دل وگيانى وان كەسان ژى دا ھەبت يين ژ ڤى مەسەلا گرنگ دىي ئاگەھ، مەسەلا كو دڤيت ئەو كارەكى وەسا بکەن سەنگى وان پى ل نك خودى گران بيت.

ژ بهر کو پرۆزه کا (حهتمی) یا کو ههر دئی ئیت، ل بهرا مه ههمییان ههیه، رهنگی کیشان وهادارییی تیدا دئیتته گوهارتن، وئهو وهکی وی رهنگی نابت یی ئەم ئەقرۆ دبیین، تو دئی بیینی هندهک کهس وی پرۆژی دئی ئین د دنیا یی دا سهرتبلان ههمییان ئیشارهت دداییی، وجهی ئەو چووبانی ههیی ونهیی ئەو بوون، ژ بهر کو خه لکی دنیا یی هزر دکر ئەو ژ وان چیا یان ب سهنگترن یین عهردی مه رادگرن.. هنگی دئی بیینی ئەو دئی ئین، وسهنگا ئیک ژ وان گه لهک ژ یا پیئشییی -ل نک هه وه ئەقرۆ- سفکتره: ﴿ قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِمْ فَبُطِئَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَنًا ﴿١٠٥﴾ ﴾ (الکھف: ۱۰۳-۱۰۵).

ئهقه ژ بهر کو هنگی ئەو تشت نامینت یی ئەقرۆ بهادارییی ددهته وان: ﴿ يَوْمٌ فِي بَعْضٍ مِّنْهُ وَيُفْعَلُ فِي الْأَشْوَاعِ جَمْعًا ﴿١١٩﴾ وَعَرْضًا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا ﴿١٢٠﴾ الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غَطَاةٍ ﴾ (الفرقان: ۲۲-۲۳).

ل وی دهمی ههیه که نو دهلات^(۱)، وگه شه سپیده که دی کاری خو دکر؛ دا تیشکین خو ب سهر عهردی مه یی حیبه تی دا بهردهت، ل وی دهمی خوداییی مهزن ب رهنگه کی بابه تی مهزنییا خو، دئیتته عسمانی دنیا یی، دا دهستی خو بو به نییین خو فه کهت، و بیژته وان: کی ههیه داخوزه کی بو خو ژ من بکهت دا ئەز داخوازا وی بو وی ب جه-

(۱) کو هه یفا جومادایا ئیکتی بوو ژ سالا ۱۴۳۴ مشهختی (۱۳ ئادارا ۲۰۱۳ ز)، دهمی ئەم ل مزگه فتا پیغه مبهری -سلاف لی بن- ل نیزیکی مینبهرا وی دروینشتی.

بىنم. ئەزەل جەھەكتى نىزىك ژ مېنبەرا پىغەمبەرى خوشتىقى يى روينىشتى بووم، ومن بىرىيا وى زەمانى دكر دەمى ھىشتا ئەف جەھە يى (موتەواضع)، ودوير ژ وان نەخش ونيگارين بىرا مرؤقى ل خەملا دىيائى دىئنتەقە، ودلى ب جوانىيا (مەجازى) يا سەرقلە سەرقلە -وەكى شىخىن مە يىن زاھد ناھ لى دكر- گرى ددەت، دەمى كۆمەكا ھلبژارتى ژ جىلى نمونەيى د دىرؤكا مرؤقىنىيى دا، كو جىلى صەحابىيىن پىغەمبەرى بوو -سلاھ لى بن- ل قى جەھى، دەھاتن ودچوون، و ل دؤر رىبەرى خۆ يى خوشتىقى كۆم دبوون، و د فەرمانا وى دا رادوھستىيان، بىيى كو دودلى رىكا خۆ ل نك وان بىنىت، يان دىيائى بارەك د ژيانا وان دا ھەبت..

من ئەو ب چاقى خەياللا خۆ دىيتن، ئەو خەياللا ئاستەنگىن دەم وچەھى دەرباس دكەت، وخۆ د سەر سال وزەمانىن دىرژ را دەھاقىت.. من ئەو دىتن ھندەك كەس، ئەگەر تە ئەو ب وئ تەرازىيى كىشابان، يا خەلكى دىيائى ل ھەمى زەمانان مرؤقان پى دكىشن، دا بىنى وان چو سەنگا خۆ نىنە، بەلى ئەگەر تە ئەو ب تەرازىيا دورست كىشابان، دا بىنى پىيىن ئىكى ژ ھەمىيان لەغەرتر ژ وان -د سەنگا خۆ دا- گەلەك ژ چىيائى ئوھودى دگرانترن، وەكى پىغەمبەرى -سلاھ لى بن- د گۆتنەكا خۆ دا پىيىن عەبدللاھى كورى مەسعودى سەنگاندىن^(۱)، قىجا ھوبن چ دىيژن بۆ ھندەكىن وەكى ئەبوبەكر وەومەرى؟

ل قى دەمى.. ل سحارا دلشادىيى، و ل قى جەھى.. ل مىرگا خوشتقىيى دلى، من خەياللا وان كەسان كر ئەويتن بۆ دىرؤكى بووبنە شاھد كو:

(۱) وەكى ئەحمەد ژ عەلى قەدگۆھىزت.

* سەنگا مەرۆقى نە ب ھىندىيە كانى وى چەند ھەيە، بەلكى
ب ھىندىيە كانى وى چەند داىە.

* وكو ھەر كەسەكى سەرى خۆ بۆ خودى ب تنى -نە كو بۆ دىبايى-
بچەمىنت، خودى سەرىن مەزن دى بۆ وى چەمىنت.

ل قى جەى.. ھىندەك مەرۆف ل سەر دەستى پىغەمبەرى ھاتبونە
پەرورەدەكرن، ئىك ژ وان د سەنگ و مەزنى وھمەتا خۆ دا ب دەھان،
يان سەدان، يان ھزاران بوو، وەكى خودى ب خۆ د قورئانا خۆ دا شاھدەيى
بۆ داى.. وئەقرۆ -ل زەمانى ھىقى تىدا لاواز بووين، وئارمانج بژالە
بووين- مە چەند ھەوجەيى ب ھىدى ھەيە كو ئەم بىرا خۆ ل ئەويتن ھە
بىننە قە يىن سەنگا خۆ ل نك خودى ھەى، وپسپار بکەين:

ئەرى ئەو چ تشت بوو سەنگا ئەويتن ھە ھىندە ل نك خودى گران
كرى؟

وچاوا ئەم دى شىين خۆ ب كاروانى وان كەسان را گەھىنن يىن
سەنگەكا گران ل نك خودى ھەى؟

ئەقە دى بابەتى قى نقىسىنا مە بت، ئەگەر خودى ھەز بکەت^(۱).

مەدىنا پىغەمبەرى

پىنجشەنب ۲ جومادا ئىككى ۱۴۳۴

۱۴ ئادارا ۲۰۱۳

(۱) بۆ بەرھەشكرنا بابەتى قى كىتىبى ب رەنگەكى سەرەكى مە پالدايسە سەر كىتىبا
(ھىي يا رىح الإيمان) يا د. خالد أبو شادي، خودى خىرا وى مەزن بکەت.

ئەڧه پىغەمبەرى ئوممەتى بوو، وسەنگا ئوممەتى ژى ژ سەنگا
 پىغەمبەرىيە.. وئەوين ل سەر دەستى وى ھاتىنە پەروەردەكرن، ئىك ژ
 وان ژى ب دەھان بوو: ﴿إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَادِقِينَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ
 مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾ (الأنفال: ۶۵)
 .. وئەوين ل سەر رىكا وان دىين ژى، دىت ئىك ژ وان ھەردەم
 كارى بو ھندى بكت بىتە خودانى بەھىكە مەزن وسەنگەكا گران، و ب
 كىمىيى رازى نەبت، ئىك ژ وان دوغايان يىن خودى نىشا مە داين كو
 ئەو بو خو ژ وى بگەين ئەڧەيە: ﴿رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا ذُرِّيَّتًا قُرَّةَ
 أَعْيُنٍ وَاجْعَلْ لَنَا لِمُنْفِقِينَ إِمَامًا﴾ (الفرقان: ۷۴) مەنا: ھەمەتا مە
 دىت نە ب تنى ل نك ھندى راوھستت كو ئەم ژ تەقواداران بىن، بەلكى
 دىت ئەم ل رىزا پىشىيى بىن ژ وان.

ئەڧ رەنگى ھۆسايە ژ مروفان، ژ بەر بلنديا باوھرا خو، وموكمىيا
 پەروەردەبىيا خو، وگەلەكىيا رەسىدى خو، پاىە وپىكا وان بلند دىت،
 وبھايى وان ل نك خودى زىدە دىت.. وئەڧرۆ مە ھەوجەبىيەكا زىدە ب
 ھندى ھەيە ئەم كارى بو چارەسەرىيا وان دەردان بگەين يىن دنيا بەرددەتە
 دلين مە، دا رىكى د ناڧبەرا دلين خو وگەھشتنا ئارمانجا پىروز دا
 ڧەكەين، ئارمانجا كو ئەم ل سەر رىكا گرانبھايى بچىن، ھەتا ب
 سەرفەرازى بگەھىنە بەھەشتا خودايى خو، ونەبىنە ژ وان يىن روژا
 قىامەتى خودى چو سەنگى نەدەتى.

وھەتا رىك ل بەر مە يا ئاشكەرا بت، ودا مە بەھايى خو ل نك
 خودى ھەبت.. ئەڧە رىك بو وى يى بڧىت قەست بگەتى.

دا ته بهایې خو ل نک خودی هبت

خو ژگونه هین ناشکرا

وښارتي بده پاش

چونکی کارتیکرنه کا خراب، وشوینواره کی کریت، وبی نیفله حییه کا مهزن د گونه هی دا هه یه، وهه ما بهسه بیژین: گونه هه دبتنه نه گهرا هندى مروښ د چاښی خودی دا بشکیت، وبهایې وی ل نک مروښتین جامیر ژى دا بیته خواری، وئوه دبتنه نه گهرا هندى دهرگه هی قهنجییبی ل بهر مروښی بیته گرتن، وخم وکوفان ریکا خو بو دلې وی بیین..

وتشتی ب قی رهنگی بت، ما یی هه ژى هندى نابت تو که ربا خو بهاقییبی؟

وتشتی مروښ که ربا خو دهاقیتى، ما یی وهسا نابت مروښ ژى برهقت؟

گه لهک کهس هه نه ب چاښه کی کیم بهرئ خو ددنه گونه هی، ودلین خو ب هندى خوښ دکهن کو ئه ښ گونه هه یا بچوبکه چو نینه، وئوه هه دئ ب تویې چت چو نینه، وئوه هه -نه گهر یا کریت ژى بت- قهیدى ناکهت؛ چونکی ئه و دئ ب ئیکا ب تنی حسیب بت، نه وه کی خیرئ ئه و ئیک ب دهان هه تا هفت سهدان به لکی پتران ژى حسیب دبت.. وئوه ب خو کهفتنا د گونه هی دا -وه کی ژ هندک پیشییبین مه دئیتنه فه گوهاستن- گه لهک خهسله تین کریت پیښه دئین:

گونه‌ه بئ ئەمرییا خودییه، وئەوی بئ ئەمرییا خودی بکەت خو
هیژای غەزەبا وی دکەت.

گونه‌ه دبتە ئەگەرا هندی کەیفای دوژمنی مروقی بئ مەزنتەر کو
ئبلیسە، ب مروقی بیئت.

گونه‌ه مروقی ژ ئارمانجا وی یا بلند کو بەحەشتە، دویر دکەت.

وئەو وی ب نک جەهنەمی قە دبتە.

ومروث ب کرنا گونه‌هی نەخۆشییی دگەهینتە نەفسا خو، ئەوا گەلەک

عەزیز ل بەر وی.

هەر وەسا ئەو دبتە ئەگەرا هندی کو نەفسا وی یا پاقر پیس بیت.

وکرنا گونه‌هی نەخۆشییی دگەهینتە وان ملیاکەتان ژ یێن کاری

مروقی دنقیسن و دپاریزن.

وئەو هەمی چیکرییان ل سەر خودانی خو دکەتە شاهد کو وی بئ

ئەمرییا خودایی خو کریه.

ودا کو مە بهایی خو ل نک خودی هەبت، وەتا ئەم خو ژ کرنا

گونه‌هی بدەبنە پاش، دقیت ئەم خو ل شان شوینوارین کریت یێن گونه‌هی

ئاگەهدار بکەین:

ئیک: گونه‌ه حال مروث و مللەتان دگوهورت:

چەند مروث و مللەت هەبووینە خودی ب نەعمەتین خو قەنجی د گەل

کربوویە، و حال و وان خووش و بەرفرەه کربوویە، بەلی دەمی وان ئەمری

خودی شکاندی، و د فەرمانا وی نەهاتین، خودی حال ل وان گوهارت،

و مەسەلە ل بەر وان دەر نشیف کر، و ل شوینا وان نەعمەتین ئەو تیدا بەلا

و موصیبت ئینانە پیکا وان: ﴿ كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾ وَرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ

﴿۲۸﴾ وَنَمَّوْا كَانُوا فِيهَا فَكَيْهِيْنَ ﴿۲۷﴾ كَذٰلِكَ وَاَوْرَثْنٰهَا قَوْمًا اٰخِرِيْنَ ﴿۲۸﴾ (الدخان: ۲۵-
 ۲۸) وئەقە نموونەيا ئىك ژ وان مللەتان بوو يىن بى ئەمربيا خودى
 كرى، كو مللەتئى فيرعەونى بوو، ئەو باغ ويىستانئىن وان ھەين، وئەو
 نەمەتئىن ئەو تئىدا، ھەمى چوون، خودى ژئى ستاندىن، و مللەتەكئى دى ل
 شوينا وان دانا.. و دەمئى ئەو چووين نە عەرد ونە عەسمان ل سەر وان ب
 خەم نەكەفتن: ﴿فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِيْنَ﴾ ﴿۲۹﴾ (الدخان:
 ۲۹).

رۆژا لەشكەرى موسلمانان (قویرس) ستاندى، صەحابيئى
 پيغەمبەرى (ئەبوو دەردائى) كره گرى، ھندەكان گوتئى: تە خيەرە ئەقرو تو
 دكەيە گرى، وئەقرو ئەو رۆژە يا خودى ئىسلام تئىدا ب سەر ئىخستى؟
 وى گوت: مروث چ دىئى بەھانە ل بەر خودى ئەگەر وان بى ئەمربيا وى كرا!
 يەنى: ترسا قى صەحابى ئەو بوو، رۆژەك بئىت ئەف ئوممەتا خودى ب
 سەرکەفتنئى قەنجى د گەل كرى، وسەرى خەلكى ل بەر چەماندى، بى
 ئەمربيا خودى بكەت، و ب نك گونەھى قە بچت، قئيجا ئەف بەھايئى
 وان ھەى نەمىنت، وئەو د چاقتين خودى دا بكەفن، و بى بەا بمىن!
 وكەس ژ ھەوہ بلا نەبئىت: چاوا.. پانىئى ئەم دىبنن كافر وخودان
 گونەھ ئەقرو ل يىئى بلنديئى، وخودانئىن ھەقيئى ل نزمىيان دىئى
 دەستەھلاتن، ئەگەر ئەقا ھە واقع ژى بت، ھوين پئى نەئىنە خاپاندىن،
 و بزائن كو خودى سوننەتەك د بەنبيئىن خو دا ھەيە دىبئىئى: (ئىستدراج).
 پيغەمبەر -سلاٹ لئى بن- د گوتنەكا خو دا بەھسى قئى سوننەتا
 خودايى دكەت، وبەرسقا وئى گرىكئى ددەت ئەوا د ھزرا ھندەك كەسان دا

پهیدا دبت، دهمی دبیتزت: ﴿ إِذَا رَأَيْتَ اللَّهَ يُعْطِي الْعَبْدَ مِنَ الدُّنْيَا عَلَى مَعَاصِيهِ مَا يُحِبُّ، فَإِنَّهَا هُوَ اسْتِدْرَاجٌ ﴾ یه‌عنی: نه‌گهر ته دبت د سهر گونه‌ه‌کاریا عه‌بدی را خودی ژ دنیا‌یی وی دده‌تی یا وی دقتیت، تو بزانه نهو (ئستدراجه) خودی د گهل دکه‌ت..^(۱) وئستدراج نه‌وه تو تو‌مکی بدانی‌یه بهر نیچیرا خو، نه دا قه‌نجیی لی بکه‌ی وتیر بکه‌ی، به‌لکی دا تو وی زویتر بیخییه ته‌له‌ی، پاشی پیغه‌مبه‌ری نه‌ف نایه‌ته خواند: ﴿ فَلَکُمَا سَوَاءٌ مَا ذُکِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَیْهِمَ أَبْوَابَ کُلِّ شَوْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُم بَغْتَةً فَاذَاهُمْ

مُیْسِرُونَ ﴿۴۴﴾ (الأنعام: ۴۴) یه‌عنی: دهمی وان پشت دایه نه‌مری خودی مه ده‌رگه‌پن ههر رزقه‌کی هه‌ی ل سهر وان فه‌کرن، و ل شوینا نه‌خوشی‌یی مه ژیارا وان خوش کر.. هه‌تا دهمی نه‌و هیر و به‌طران بووین ووان که‌یف ب وی قه‌نجیی هاتی یا مه دایی، ژ نشکه‌کی فه مه نه‌و ب عه‌زایی گرتن، ئیدی نه‌و ژ ههر خیره‌کی بی هیقی بوون.

دو: گونه‌ه ژیارا خودانی به‌رت‌ه‌نگ دکه‌ت:

وه‌زر نه‌که‌ن کو مه‌خسه‌دا مه ب به‌رت‌ه‌نگیا ژیاری نه‌وه گونه‌ه‌کار فه‌قیر دبت، یان به‌ریکا وی ژ مالی دنیا‌یی قالا دبت.. نه! به‌رت‌ه‌نگیه‌کا نه‌خوشر ژ قی بو ژیاری هه‌یه، چه‌ند مروف ته دیتینه ژ لایی مالی فه د بی منهن، به‌لی ده‌لیقه‌یه‌کا ب تنی ژی نه‌و هه‌ست ب خوشیا دلی و فرده‌ییا نه‌فسی ناکه‌ن، نه‌و هه‌می مالی وان هه‌ی نه‌شیت رحه‌تیا نه‌فسی وته‌ناهییا دلی بده‌تی، له‌و تو دینی نه‌م دخه‌مگینن، دلین وان هه‌رده‌م هه‌ست ب خه‌ریییه‌کا کوژه‌ک دکه‌ن، راسته گونه‌ه بو ده‌لیقه‌یه‌کا

(۱) نه‌حمه‌د قی حه‌دیس‌ی ژ عوقبه‌یی کوری عامری فه‌دگو‌ه‌یتز.

کورت خوشی وله ززه ته کا بهروهخت ل نک وان پهیدا دکهت، بهلی هه زوی ئه و خوشی ل بهر وان غهواره دبت، وئهو ههست ب تهحلی وشه رمزارییا گونههئ دکهن.. ئهغه نهگهر ئهو ژ وان نهبن یئین گونههئ ئیکجار دل لی مراندی.

وبهسی گونههئیه خرابی کو ئهو دلتهنگییی د دلی خودانی دا پهیدا دکهت، ورهونهق ورؤناهییا باوهرییی ژ سهر دیمئ وی دبهت، لهو تو دبینی ئهو د چاځین چاکان دا دشکیت، ووی چو بها ل نک وان نامینت. ههقالئ پیغه مبهری -سلاف لی بن- (ئهبوو دهرداء) دبیزت: ئیک ژ هوهه بلا خو ژ هندئ بدهته پاش کو دلین خودان باوهران لهعنهتان ل وی ببارینن بیی ئهو پی بحهسییت، پاشی گوت: وهوبن دزانن ئهو ژ چیبیه؟ ئهو ژ هندیبیه دهمن مرؤقهک یئ ب تنئ بت بی ئهمرییا خودئ دکهت، ئیجا خودئ نهقیانا وی د هاقیته دلین خودان باوهران بیی ئهو پی بحهسییت.

یهعنی: ئهو دئ هند خو بینت عهبدین خودئ یئین چاک حهز ژ وی ناکهن، وئهو ل بهر وان یئ رهشه.. بیی وی -یان وان- تهفسیرهک بو قئ نهقیانئ ههبت!

وگافا ئهو -ژ بهر گونهها خو- گههشته قئ حهددی، گهلهک کار وبارین وی یئین دنیایی ژئ دئ تیک چن، وخودئ سعودئ نادتهئ، حوذهبفه یئ کورئ یهمانی دبیزت: ههز مللهتهکئ سقکییی ب حهقئ خودئ بکهت، خودئ ئیکئ وهسا دئ ل سهر وان زال کهت کو سقکییی ب حهقئ وان بکهت.

وهەر ل سهر ڤى بناخه ڤى عومهري كورڤى عهبدلعنه زيزى گوتنه كا خو
 ناڤا دكهت، ده مڤ دڤيژت: ههر كه سڤ ژ ترسڤن خهلكى دا فهرمانا ب
 باشيڤى وپاشقه برنا ژ خرابيڤى بهيلىت، خودڤى هه بيه تا گوهداريڤى دى ژى
 ستينت، ڤيجا عه يالى وى وئو كه سڤن ل بن ده سڤى وى دى سڤكيڤى ب
 فهرمانڤن وى كه ن.

ووان ههر دووان ئەف (بناخه ڤه) ژ گوتنه كا پڤغه مبهري خودڤى -سلاف
 لى بن- وهر گرتيڤه ده مڤ دڤيژت: ﴿لَا يُصِيبُ عَبْدًا نَكْبَةً فَمَا فَوْقَهَا أَوْ دُونَهَا
 إِلَّا بِذَنْبٍ، وَمَا يَعْفُو اللَّهُ عَنْهُ أَكْثَرَ﴾^(۱) يه عنى: ههر به لايه كا دڤيته سهري
 عهبدى، يا بچويك بت يان يا مهزن بت، ژ بهر گونه ههك ژ گونه هيڤن
 ويڤه، وچهند گونه هه هه نه خودڤى مرڤڤى پى ناگرت ژى! و خودانڤن دلڤن
 زڤندى ژ مرڤڤين خودڤى ئەف چهنده باش دزانى، له و ئيكي وهكى
 سوفياني ته وري دگوت: ژ ئەخلاقى ژنكا خو، وده وارا خو، و مشكى مالا
 خو، ئەز گونه ها خو دزانم!

گاڤا ته ديت تبعة تى ژنكا ته د گهل ته نه خوڤ بوو، يان تورمڤيلا
 ته خو نه ڤوله كر، يان مشكهك كهفته مالا ته.. ئيمامى زاهد سوفياني
 ته وري دڤيژته ته: بهرى ههر تشتهكى بهري خو بده كارى خو، دياره ته
 گونه ها كرى، ڤيجا خودڤى ڤيايه ب ڤى نه خوڤيڤى ته جزا بدهت!

سڤ: گونه هه دوژمناتيڤى پهيدا دكهت:

دوژمناتيڤى د ناڤههرا مرڤڤى ونهفسا وى دا، ئەوا دبتنه ئەگهرا
 بڤننهنگيڤى، و دوژمناتيڤى د ناڤههرا مرڤڤى وخهلكى دا ژى، ئەوا دبتنه

(۱) ترمذى ڤى حهديسى ژ ئەبوو مووسايڤى ئەشعهرى ڤه دگوهيژت.

نه گهرا شهر وليککهفتني، خودي بهحسي نه گهرا وي نهيارهتبيي بو مه
 ناشکهر دکهت نهوا کهفتييه ناقبهرا دهستهکين فهلان، ودبيژت: ﴿وَمِنَ
 الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِيۡٓٓ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا
 بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ ۚ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللّٰهُ بِمَا كَانُوا
 يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾ (المائدة: ١٤) ونايهت يا ناشکهر ايه کو دهسي وان
 پشت دايه کيتا با خودي نهوا بييرا وان ل حهقيبي دئيناغه خودي ناگري
 کهرب ونهقياني د ناقبهرا وان دا گهش کر، و ل بهر سيبهرا شي نايهتي
 (شيخ الإسلام ابن تيميه) دبيژت: ههر گاههکا مروغان هندهک ژ وي هيتلا
 يا خودي فهريمان پي ل وان کري، کهرب ونهقيان د ناقبهرا وان دا پهيدا
 دبت.

بهلي گرفتاريا مه نهوه ژيانا (ماددي) گهلهک جاران چاچين مه ژ
 قان نه گهرين فهشارتي د پشت کاران را دگرت، وناهيلت نه وان بينن.

چار: گونهه ناهيلىت مروغ خوشييل ژ عيبادهتي بينت:

چ نهو وي ئيکجار ژ کرنا عيبادهتي بدهته پاش، يان نههيلىت نهو تام
 بکهته شرينبيا عيبادهتي، گاغا ته ديت لهشي ته ژ کرنا عيبادهتهکي
 فهرض يان هتا يي سوننهت گران دبت، يان تويي عيبادهتهکي دکهي
 بهلي تو چو تامي ژي وهرناگري، تو بزانه نهو ژ بي ئيفلهحييا گونهههکا
 تهيه.. جارهکي لهشي سوفيانئ نهوري چار ههيقان ژ رابونال شهقي بو
 کرنا عيبادهتي گران بوو، وي گوټ: نهز دزانم نهو ژ بهر کيژ گونهها من
 بوو. وسالهک د سهر مهکحولي را بوړي بيي نهو جارهکا ب تنئ ژي ژ
 ترسين خودي دا بکهته گري، وي گوټ: نهغه ژ بهر هندی بوو جارهکي من

زهلامهک دیت ژ ترسپن خودی دا دکره گری، من گوت: ئەفه بو ریمهتی
بی شی کاری دکهت.

وموحه ممه دی کورئ سیرینی جارەکی سەرا دەپنهکی کهفته سجنی،
وی گوت: ئەفه ژ بهر هندی بوو بهری چل سالان من تان ب مفلسییی دا
مرۆقهکی فهقیر.

د ئیک ژ سەر هاتیپین ئسرائیلییان دا هاتیپه دبیرتن: زهلامهکی
گوت: چەند ئەز بی ئەمریبا خودی دکەم، وئەو من عقوبه نادهت، ئینا
دەنگهک هاتی: چەند ئەز تە عقوبه ددەم و تو پی ناحەسییی!!

بهلی د ناڤ عقوبه یین خودی دا بو مرۆقان هندهک عقوبه هه نه
خودان پی ناحەسیییت یان خو لی ئاگه هدار ناکهت، ژ وان ئەوه مرۆڤ چو
خوشی وتامی ژ کرنا عیبادهتی نه بینت، ودلی خو ب هندی خوش بکهت
کو ئەو یی عیبادهتی دکهت، چاقین وی هسک ببن ورۆندکان ژ ترسا
خودی دا نه بارینن، ودلی وی رهق بیت وئیدی وه عظ وگوتنن نازک کاری
لی نه کەن.. ئەفه ژ عقوبه یین خودی یین قهشارتینه بو گونه هکاران، لهو
ئیک ژ وان دو عایین بو مه هاتینه قه گوهاستن (یین مه شور) ئەفه یه: یا
ره بی ئەز خو ب تە دپاریزم ژ چاقین رۆندکان نه بارینن، و ژ دلی
خوشووع تیدا نه بت.

پینج: گونەھ ب گونەھێ قه دئیت:

سه هلی کورئ عاصمی دبیرتن: عقوبه یا گونه هی گونه هه.. یه عنی:
ئەگەر مرۆقی گونه ههک کر، هندهک جاران عقوبه یا وی ئەوه خودی بهری
وی دده ته گونه ههکا دی! وهکی زنجیری، گاڤا ته دهستی خو هاقیته
خه له کهکی خه له کا دی دی د دو یڤ دا ئیت.

ڦيڄا هشياري خو به!

گونه دبتنه ٺه گهرا هندی کو خودی رویی خو ژ مروڦی وه رگپرت،
وهه جار هکا خودی مروڦ هیتلا ب هیڦییا وی ونه فسا وی ڦه، ٺه
نه شیت خو به رانه ره شهیطانی خو بگرت، زانای ناکدار (ٺبن قه بیم)
دبیژت: ٺه ز ب خودی که مه دوزمن هیڦشه کی ناینته سه ر ته، هتا
پشته ڦان بهری خو ژ ته وه رنه گپرت، ڦیڄا تو هزر نه که شهیطان ب
سه رکه فت، به لی ملیاکه تی پاریژ ڦان تو هیلیه ب تنی.

**شه ش: بی ئیفله حییا گونه هکاره ڦه مای چیکرییان
ڦه دگرت:**

زه لامه کی ل نک ٺه بوو هورهیره ی گوت: مروڦی زوردار هه ما
زورداری بی ل خو ب تنی دکه ت، ٺه بوو هورهیره ی گوتی: تو دره وان
دکه ی! ٺه ز ب وی که مه بی نه فسا من د دهستان دا طهیر د هیلین خو
دا ژ بهر زولما زالمی دمرت.

وٺه نه سی کورپی مالکی ژی دگوت: بزمنشک د کونا خو ڦه ژ
له غه ری ژ بهر زولما مروڦان دمرت.

و ژ گوتنا ڦان هه ردو سه حابییان ٺاشکه را دبت کو بی ئیفله حییا
گونه هی ناگه هته گونه هکاری ب تنی، به لکی ٺه خو دگه هته حیوانی بی
ٺه زمان ژی..

- بوچی؟

- چونکی گونه ها گونه هکاری گه له ک جاران دبتنه ٺه گهرا هندی خودی
دهرگه پین ره حما خو ل بهر خه لکی بگرت، ونه ژ عه ردی ونه ژ عه سمانی

رزقی نه دت، تشتی دبتہ نه گهرا هندئ کو خو حیوانئ کیشی ژ برسان دا بمرت.

ئیشہکا فہگر دئ ئیتہ کہسہکی ل باژیرہکی، دئ بینی خہلکی باژیری ہمی دئ کہقنہ ترسہکا مہزن کو نہخوشییا وی ئیشی بگہتہ وان ژئ، لہو دئ بینی لہو خو ژ وی مروقی وجہئ وی ددہنہ پاش، وپارژہکا دژوار ژ وی تشتی دکہن یئ ئیش پیقہ دئیت، بہلی لہو قہت ژ بی ئیفلہحییا گونہہکاری ناترسن، دہمئ د ناٹ وان دا پیدادبت، ولہو ہمی دلئ خو ب ہندئ خوش دکہن کو لہو تشتہکہ تابعی وییہ، ولہوما لہو خرابیئی ل خو دکہت، ومادہم ہوسایہ لہو وجہ ناکہت لہم خو ژ وی پپاریزین.. ہر ولہکی گونہہ نہ ئیشہکا فہگرہ.

پیغہمبہر -سلاف لی بن- د گوتنہکا خو دا بہحسئ گونہہا ہیلا نا نقیژا ب جماعت دکہت، کو مخابن ل نک گہلہک ژ مہ لہو فرۆکہ ہما لہو ہر نہ گونہہہ، دیپژت: دلئ من دچتی لہز فہرمانئ بکہم دار بیہنہ کو مکرن، پاشی فہرمانئ ب نقیژئ بکہم کو بانگ بو بیتہدان، پاشی فہرمانئ ل زہلامہکی بکہم کو نقیژئ ل بہرا خہلکی بکہت، پاشی لہز بچم بہرئ خو بدہمہ وان زہلامان یین نہہاتینہ نقیژئ.. ومالین وان ب سہر وان دا بسوژم^(۱) . - بوچی؟

- چونکی ئیشہکا فہگر ل نک وان ہمیہ لہگر کونترؤل ل سہر نہئیتہ کرن خہطہرا وی دئ گہتہ خہلکی ہمییی، وبئ ئیفلہحییا وی خو دئ ب سہر حیوانہتین بی لہزمان ژئ دا ئیت.

(۱) بوخاری قئ حدیسی ژ بن عہببسی فہدگوہیزت.

حەفت: گونەھ دلی دمرینت:

موحه مەدەئ کورپئ واسعی دگۆت: گونەھا ل سەر گونەھەئ دلی دمرینت. یەعنی: ئەگەر گونەھ بۆ مرۆڤه کی بوو تیبعەت، دلی وی دئ مرت، وسەعیدئ کورپئ موسەییبی ژئ دەمئ گۆتتا عەبدلمەلکی کورپئ مەروانی گەهشتیی، دەمئ گۆتی: ئەز یئ وه لی هاتیم ئیدی کەیفە من ب وی باشیی نائیت یا ئەز دکەم، وئەز ل سەر وی گونەھەئ ژئ ب خەم ناکەفم یا ئەز دکەم.. سەعیدی گۆت: قئ گاقئ دلی وی مر.

ومرنا دلی ھندەک نیشان بۆ ھەنە، ژ وان:

کەیفە مرۆڤ ب کرنا گونەھان دئیت، لەو دئ بینی ئەو گونەھین خۆ ئاشکەرا دکەت، وئەگەر کەس وی نەبینت ژئ پشتی ھنگی ئەو وان بەلاڤ دکەت.

ڤیانا گونەھکاران د دلی وی دا پەیدا دبت، و دەمئ ئەو وان دبینت دیمئ وی گەش دبت، ودلی وی خۆش دبت.

گاقا ئەو مرۆڤین خیرخواز و عیبادهتکەر دبینت بۆ وی نەخۆش دبت، چونکی وی کەیف ب وان نائیت، وئەو حەز ژ وان ناکەت.

ئەو گونەھەئ ل دویش گونەھەئ دکەت، وقەت جارەکی ژ کارئ خۆ پەشیمان نابت، وھزرا تۆبە کرنئ ناکەت.

ئەگەر باشییەک یان عیبادهتەک ژ دەستئ وی چوو، وئەو ڤیرا نەگەشت ئەو ب خەم ناکەفت، و ل بەر وی ئەو ھەر وەکی چو چی نەبووی.

دهمى كاره كى كريت، يان گونه هك ل نك وى دئيتته كرن، ئهو مويه كى ژ خو شاش ناكهت، نه ب دهست ودهقى ئهو وى كارى دگوهوژت، ونه ب دلى ئهو ژئ عيجز دبت.

ههشت: هندهك گونه هه عيبادهتان پويچ دكهن:

د ناف گونه هان دا هندهك گونه هه هه نه دهمى تىكه لى عيبادهته كى دبن، چو خيړى تى ناهيلن، پيغه مبهري -سلاف لى بن- دبيتوت: ﴿رَبِّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ، وَرَبِّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ﴾ (۱) يه عنى: دبت رۆژيگرهك هه بت بارا وى ژ رۆژييا وى ب تنى برس بت، ودبت ئيكي ب شهف بو كرنا عيبادهتى رابت وبارا وى ژ رابوونا وى ب تنى نه نشستن بت.

رۆژيگرتن، ورابوونا ب شهقى بو كرنا عيبادهتى، دو ژ وان كارين باشن يين بهري خودانى خو ددهنه بهحه شتى، ووى ل نك خودى ب بها دئىخن، به لى هندهك گونه هه وهكى: غه يبه تى وريمه تيبى هه نه، دهمى تىكه لى فان كارين باش دبن، وان پويچ دكهن وچو خيړى تى ناهيلن. قيجان بزنان گونه هه چهند زباني دگه هيننه خودانى خو.

نه: گونه هه ريكاهيلاكيه:

دهمى مروژ سهرهاتيبين ملله تين بوړين د قورئانى دا دخوينت، بو وى ئاشكه را دبت كو ههر گونه هه كا هه مى ميراتى ملله ته كى ژ ملله تين بوړينه، يين كو خودى ئهو ژ بهر وى گونه هه برينه هيلاكي، وشه رمزاريا دنيايى وئاخره تى ئينايه ريكاهان.. سهرهاتيبيا ملله تى نووحي وعاد

(۱) ئبن ماجه قى هه ديسي ژ ئه بوو هوره بهى فه دگوهيژت.

و شه موود وقه ومی لووطی وشوعه ییی وفیرعه ونی بخوینن، دئی بینن -ژ بلی کوفرا وان ب ته ووحیدئ- ههر ئیک ژ وان رهنگه کئی گونه هئی ذکر، نهو پی هاتنه گرتن وتیبرن، قیجا نهو کهسی وهکی وان وی گونه هئی بکهت، نهو یی ریکا وان بو خو هل دبژرت، قیجا بلا حیبه تی نهبت نهگر نهو ژی وهکی وان هاته تیبرن.

وتیبرنا مرۆقی نهو ئارمانجه یا شهیطانی ههر ژ رۆژا ئیکئی یا بابی مه تیدا بوویه مرۆقه کئی خودان رح دانایه بهر سنگی خو، قیجا نهگر ته بقییت که یفا دوزمنی خو ب خو بینی، وئارمانجا وی بو ب جه بینی، تو ویا ته دقیت! بهلی دویماهییی ژ خو پیقه تر لومی ل کهسی نهکه.

ده: گونه کارئ سهرئ دکیشه دویماهییا خراب:

ودویماهییا خراب نهوه مرۆف ل بهر مرنی بی نه مرییا خودی هلبرت، و ل سهر کوفری یان گونه هئی بچت، قیجا بگه هته روپره شی وشهر مزارییا نه بهدی، و ب سهر بۆر هاتییه زانین کو نهو کهسین ژینا خو ههمی یان پتر ب کرنا گونه هئی و بی نه مرییا خودی فه بۆراندی، ده می کهفتینه بهر مرنی نه زمانی وان ب حه قییی نه گه ریایه، و وان گۆتنه کا وهسا گۆتییه کو هیقینی وان یی پیس پی ئاشکهرا ببت، یان ژی ب مرنه کا وهسا کریت چووینه کو نیزیکترین کهس بو وان نه فره تی ژئ بکهن..

وههوجهی هندئ ناکهت نه م نمونه یان ل سهر قئی چهندی فه گوهیزین، چونکی ههر ئیک ژ مه نهگر هزرا خو د ژيانا خو دا بکهت، پتر ژ نمونه یه کئی دئی ئیته بیری.. خودی دویماهییا باش ب رزقی مه بکهت.

ل دویمایهیا فی ناقبرای دی بیژین:

ریتکا چوننا بهر ب خودی شه ب هیلانا گونههی دهست پی دکهت،
وئگهر ته بقییت رۆژا قیامهتی بهایی ته ل نک خودی یی گران بت،
ئهقرۆ بهری سوباهی، ونوکه بهری گاقهکا دی ژ دل تۆبه بکه، و ل سهر
کاری خو یی بۆری پهشییمان ببه.

دا ته بهایی خو ل نک خودی هدبت

شوکرا وان هه می نعمه تان بکه

بیین خودی داینه ته

چونکی خودی خودانی نعمه تان ب ئاشکه رای دییژته ته: نه گهر تو شوکرا نعمه تین من بکه ی، نه ز دی وان ل ته زیده کم، ونه گهر تو کوفری پی بکه ی عه زابا من یا دژواره: ﴿لَیْنِ شَکْرَتُمْ لَآ زَیْدُنْکُمْ ط وَ لَکِنْ کَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابَی لَشَدِیْدٌ﴾ (ابراهیم: ۷) وپشکه ک ژ عه زابا وی نه وه نه و وان نعمه تان ژ مروقی بستینت.. بهری خو بدنی، چند کس هه بوینه خودی نعمه ت د گهل کریوو، به لی وان خو ژ بی ناگه ه کر، بیرا خو لی نه ئیناڤه، و شوکرا خودی سه را وان نه کر، ئینا خودی حال لی وه رگیړا، ونه و ژ نعمه تین خو زیار کرن، وبه ختره شی ئینا ریکا وان، فیجا نه گهر ته بقیت قه نجییا خودی ل سه ر ته یا به رده وام بت، هه رده م شوکرا وی بکه، و بزانه هه ر نعمه ته کی شوکرا خو هه یه.

و ل فیبری مه دقیت نه م بیرا ته ل هنده ک ژ وان نعمه تان بینینه قه بیین خودی د گهل ته کرین، دا چاڅین خو لی قه که ی، وریکا شوکرا وان ژی نیشا ته بده ی، دا لی بچی، خودی هاریکاری مه هه مییان بت ل سه ر شوکرا نعمه تی..

ئىك: نەمەتا مال:

ئەو مالى خودى ددەتە مروقى -ئەگەر مروقى ب دورستى ب كارئينا- نەمەتەكا مەزە؛ چونكى خودان دشيت بەحەشتى بۆ خۆ پى بكرت، خودى دبيت: ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْت لَهُمُ الْجَنَّةَ﴾ (التوبة: ۱۱۱).

ئەگەر ھەوۈ نمونەيى زەنگينەكى بەحەشت ب مالى خۆ كرى دقتت، ئەقە بۆ ھەوۈ نمونە:

ل دەمەكى موسلمان د تەنگاقيەكا مەزن دا دبۆرين، وپيغەمبەرى -سلاڤ لى بن- ھەوجەيى ب ھندى ھەبوو لەشكەرەكى ئامادە بكت، وبەنپىرتە شەرى، وقى كارى مالەكى زىدە پى دقيا، ونە وى ونە خزىنەيا دەولەتى ھند مال تيدا نەبوو، ئينا وى گۆت: ﴿مَنْ جَهَّزَ جَيْشَ الْعُسْرَةِ فَلَهُ الْجَنَّةُ﴾^(۱) يەنى: ھەچيى لەشكەرى تەنگاقيى ئامادە بكت، بەحەشت بۆ ويىيە.. عوئمانى ئىك ژ دەولەمەندىن صەحابيان بوو، يىن نوکە دبىزنى: ملياردير، ھاتە پيش وگۆت: ئەز دى وە كەم..

وجارەكا دى ئاڤ ل مەدينى كىم بوو، وخەلكى پيتقى ب كۆلانا بىرەكى ھەبوو، بەلى قى كۆلانى خەرجيەكى زىدە پى دقيا، پيغەمبەرى -سلاڤ لى بن- گۆت: ﴿مَنْ حَفَرَ بئرَ رُومَةَ فَلَهُ الْجَنَّةُ﴾^(۲) يەنى: ھەچيى بىرا رۆمە بکۆلت بەحەشت بۆ ويىيە، وعوئمان جارەكا دى ھاتە پيش وگۆت: ئەز دى وى كۆلم..

(۱) بوخارى قى ھەدىسى قەدگۆھىزت.

(۲) دارەقوئنى قى ھەدىسى قەدگۆھىزت.

وهوسا عوثمانی دو جاران ب مالی خو بهحشت بو خو کری.

وگوهارییا قی دهرسی بکهن ژ پیغهمبهری -سلاف لی بن-:

عائیشا دبیترت: جارهکی مه پهزهک قهکوشت، ومه نهو ههمی کره
خیر چهنک تی نهبت، مه نهو بو خو هیلا، لهو من گوته پیغهمبهری
-سلاف لی بن-: ژ بلی چهنکی چو بو مه نهما، وی گوته من: ههمی ما
بهس چهنک نهما.. مهعنا پیغهمبهری -سلاف لی بن- قیا هزرا
عائیشایی -ویا مه ژی د ریکا وی را- د مهسلا مالی دا دورست
بکهت، نهو مالی تو د ریکا خودی دا خهرج دکهی، نهو بو ته دمینت
چونکی تو وی بهری خو دهنیری، ونهو مالی تو بو خو هل دگری، نهوه
بی دچت وچو ژئی نامینت، ونهو مروقی حهژیکرنا وی بو مالی دگهته
وی دهرجی کو نهو دهستی خو ژ کرنا قهنجیی بگرت، هنگی مالی وی
بو وی دپته بهلا وموصیبهت.

دو: نعمهتا عیالی:

وهکی مالی، عیالی ژی نعمتهکا مهزنه خودی ددهته مروقی، نهگر
هات ومروقی نهو ب دورستی پهروهردهکرن، وبهری وان دا حهقیبی،
وبهای قی نعمتی ل ناخهتی بو خودانی ناشکهرا دبت، نهبو هورهیره
دبیترت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- دبیترت: ﴿إِنَّ الرَّجُلَ لَرُفَعُ دَرَجَتُهُ فِي
الْجَنَّةِ فَيَقُولُ: أَنَّى هَذَا؟ فَيَقَالُ: بِاسْتِغْفَارٍ وَلَدِكَ لَكَ﴾^(۱) یهعنی: دهرجا
زهلامی د بهحشتی دا بلند دبت، نهو دبیترت: نهقه بو من ب چ قه هات؟
دی بو نیتته گوتن: ب نستغفار عیالی ته بو ته.

(۱) نین ماجه قی حهدیسی ژ نهبو هورهیره قه دگوهیت.

مه‌عنا: مرۆڤه‌كه‌ى خودان باوه‌ر دى مرټ، به‌لى به‌رده‌وام ره‌صيدى
 حيسابا وى د به‌نكا خيران دا د زنده‌بوونى دايه، وده‌ره‌جيين وى رۆژ بو
 رۆژى بلند دبن، بوچى؟ دببئزئى: چونكى عه‌يالى ته يى خيران دكه‌ن،
 وه‌ر خيره‌كا نه‌و بكه‌ن، نه‌و بو ته زى حسيب دبت.

به‌لى ه‌شيار بى، هه‌مى عه‌يال هه‌مى گاقان نعمه‌ت نيين، هنده‌ك
 جارن، هنده‌ك عه‌يال بو خودانى دبنه به‌لا وموصيبه‌ت، پينغه‌مبه‌ر -سلاف
 لى بن- د گوتنه‌كا خو دا به‌حسى چار خرابيين دكه‌ت كو ب ريك‌ا عه‌يالى
 ل نك مرۆڤى په‌يدا دبن، ده‌مى دببئزئى: ﴿إِنَّ الْوَالِدَ مَبْخَلَةٌ حَبْنَةٌ جَهْلَةٌ
 حَزَنَةٌ﴾^(١) يه‌عنى: عه‌يال وه ل مرۆڤى دكه‌ن مرۆڤ يى به‌خيل بت، ويى
 ترسنوك بت، ويى نه‌زان بت، ويى ب خه‌م بت.

چاوا؟

ئه‌گه‌ر ته عه‌يال هه‌بت تو گه‌له‌ك خيران ناكه‌ى، دى ببئزئى: عه‌يالى
 من فه‌رتن، وتو حه‌قييى نايبئزئى وقه‌ستا جيهادى ناكه‌ى، دى ببئزئى:
 عه‌يالى من دى مينته به‌ى خودان، وتو ب كو‌مكرنا رزقى وان فه دى
 موژيل بى، له‌و تو ناگه‌هى بو خو ل زانينى بگه‌رييى، قيج‌ا دى مينى
 نه‌زان، وه‌گه‌ر نه‌خوشيبه‌ك گه‌هسته ئيك ژ وان دى ب خه‌م كه‌فى..

ئه‌فه ئه‌گه‌ر عه‌يالى ته يى باش بت، ژ خو ئه‌گه‌ر خودى تو ب
 عه‌ياله‌كى خراب موپته‌لا كرى، موصيبه‌تا ته هيشتا دى يا مه‌زنتر بت.
 وه‌گه‌ر ته ئه‌خلاقه‌كى باش وعه‌مه‌له‌كى چاك نيشا عه‌يالى خو دا،
 وبو وان هيتلا، تو ژ رزقى وان نه‌ترسه، گاقا نه‌بوو جه‌عفه‌رى عه‌بباسى

(١) ئبن ماجه فى حه‌ديسى ژ نه‌بوو هوره‌يره‌ى فه‌دگوه‌يتز.

بوویه خهلیفه، موقاتلی کورئ سولهیمانی چو نک، وی گوتی: شیرتهکی
 ل من بکه، وی گوت: ب تشتهکی من دیتی یان ب تشتهکی من گوھ
 لی بووی؟ ئەبوو جەعفەری گوتی: ب یی تە دیتی.. وی گوت: گاڤا
 عومەری کورئ عەبدلعەزیزی مری وی یازدە کور هەبوون ومیراتی وی
 هەژدە دینار بوون، پینج دینار ل کفنی وی چوون، وچار دینار ل قەبری وی
 چوون، ونهه دینار ل سەر یازدە کورین وی هاتنە لیکفە کرن. وهشامی
 کورئ عەبدلمەلکی یازدە کور هەبوون، هەر ئیک ژ وان هزار هزار
 دینار (یەعنی: ملیوون) گەهشتنی.. ئەی ئەمیرلموئمنین! ب خودی
 رۆژەکی من دیت کورەکی عومەری سەد هەسپ بو جیهادی کرنه خیر،
 وهەر وی رۆژی من کورەکی هشامی دیت ل بازاری دەستی خۆ ل بەر
 خەلکی قەگرتبوو!

ئەقە وهعظی موقاتلی بوو ل خەلیفی عەباسی.. و ل مه ژی، قیجا
 دەرسی بوو خو ژئی وهربگرن!

سأ: نعمة تا زنا چاك:

ژنا چاك ئەوا هاریکارییا زەلامی خۆ ل سەر باشیی دكەت، وبەری
 وی ژ حەرامی وهردگیپت، ودلی وی خووش دكەت، چیتترین نعمة تە ژ
 نعمة تین دنیا یی بین خودی د گەل مروقی دكەت، وهکی د حەدیسەکا
 پیغەمبەری دا -سلاف لی بن- هاتی: ﴿خَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ﴾ (١).

و د (ئەشەرەکی) دا ژ عەبدللاهی کورئ ئەبوو لەیلای دئیتە
 قەگوهاستن، دبیژت: پیغەمبەری خودی داوود دبیژت: تو بزانه هندی ژنا

(١) ئەحمەد فی حەدیسئ ژ عەبدللاهی کورئ عەمری قەدگوھیزت.

چاکه د جوانییا خو دا بو زهلامی خو وهکی وی مهلکییه یی تاجهکا
زیری ل سهر سهری ههی، وژنا خراب بو زهلامی خو وهکی بارهکی گرانه ل
سهر پشستا پیره میری.

وکانی چاوا ژن دبتنه باشتربن نعمت خودی د دنیا یی دا د گهل
مروقی دکهت، نه گهر نهو نهو بت یا بهری زهلامی خو ددهته کاری
بهحهشتی، وپشکداریا وی د هلگرتنا باری ژیانی دا دکهت، وهسا نهو
دبتنه خرابترین بهلا وموصیبهت بو مروقی د دنیا یی دا نه گهر نهو بهری
زهلامی خو بدهته خرابی وگونه هی.

قیچا نه گهر تو نهو بی یی خودی نعمت ب ژنهکا چاک د گهل ته
کری، شوکرا خودایی خو ژ بیر نهکه، وبهای وی نعمتی ژی کیم نهکه،
مافی وی وهکی خودی وپیغه مبهری وی گوتی بپاریزه، و ل کیماسی
وته خسیریا وی بیوره، وباش بزانه تو ب خو ژ یی بی کیماسی
وته خسیری نینی.

چار: نعمهتا نه زمانه:

بیی تو زحمهتی بیینی، یان ههست ب وهستیانی بکهی، تو دشیی
ب نه زمانی خو -نهف پارچه یا بچوبکا لهشی خو- بهحهشتی ب دهست خو
شه بیینی، ب تنی نه گهر ته نهو د ریکا خودی دا ب کار ئینا، پیغه مبهه
-سلاف لی بن- دبیژت: ﴿مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ صَادِقًا بِهَا دَخَلَ
الْجَنَّةَ﴾^(۱) ههچی بیژت: (لا إله إلا الله) ویی راستگو بت پی دی
چته بهحهشتی.

(۱) نهحمه د قی حه دیسی ژ نه بو موسایی قه دگو هیژت.

وزکری خودی کو باشتربن عیباده ته ب ئەزمانی دئیتە کرن، وفەرمانا
ب باشییی وپاشقەبرنا ژ خرابییی کو کلیلا رزگارییا مروّف و ملله تانه ب
ئەزمانی دئیتە کرن..

ئەزمان، ئەگەر وهکی یی موخهللدی کورئ حوسهینی بت، خودانی خو
ل دنیا یی وئاخره تی سەرفهراز دکەت، موخهللد دبیژت: ئەقە پینجی ساله
من گۆتەکا وەسا نەگۆتییە ئەز لیبۆرینی ژئ بخوازم!

بەلی دقیت ژ بیر نەکەین کو هەر ئەف ئەزمانیە بەری خودانی خو
دەته ناگری ژئ، وهکی د حەدیسی دا هاتی: ﴿ هَلْ يَكْفُ النَّاسُ فِي النَّارِ
عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ، أَوْ قَالَ : عَلَىٰ مَنَاخِرِهِمْ، إِلَّا حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ ﴾^(۱) ئەری ما
تشتەک هەیه مروّقی سەر وسەر، یان دفن و دفن بەافیتە د ناگری دا ژ
بلی بەرهەمی ئەزمانی وان؟!!

ئەگەر ئەزمانی ته حەقی بەلاف کر، حەمدا خودی بکە، وئەگەر ته
دیت ئەو ژ دەست ته دەرکەفت، وخۆل ته نەگرت، هشیار بە، چونکی
(مروّف گۆتەکی دبیژت وچو هزری بو ناکەت، ئەو حەفتی پائیزان د
ناگری دا دی ئیتە هافیتن سەرا وی گۆتنی) وهکی پیغەمبەر -سلاف لی
بن- دبیژت^(۲). وەزر نەکەن ئەو حەفتی سالان دی مینته د جەهنەمی
دا، نە.. گاڤا ئەو د جەهنەمی دا دئیتە بەردان، حەفتی سال پیقە دچن
حەتا ئەو دگەهته وی جەبی یی ئەو بو دئیتە هافیتن، وهکی دی چەند
سالان ئەو دی مینته ل ویرئ؟ بەس خودی دزانت!!

(۱) ئەحمەد وئبن ماجە و ترمذی قئ حەدیسی ژ موعادی قەدگوهیزن.

(۲) ترمذی وئبن ماجە قئ حەدیسی ژ ئەبوو هورەیرە قەدگوهیزن.

ئەگەر تو بزانى نقيسه ره كى ل نك ته ههى ئاخفتنا ته دنقيست، دا
بو مهزن و كار بدهسته كى دنيايى بيهت، تو بيژى تو دى گوئنين زنده ويين
سهقهت بيژى؟

هه ره گوته كا تو بيژى مليا كه ته ك ههيه وي دنقيست و بو خودايى ته
دبهت، قيجا بهرى خو بدى كيژ دهفته رى دى بو خودى هنيىرى.. ههسه نى
بهصرى دبيت: دانه نقيسنا خيى چيتره ژ بي دهنگيى، ويى دهنگى
چيتره ژ دانه نهقيسنا خرابيى!

پنج: نعمه تا چاقى:

چاق ژى نعمه ته كا مهزنه خودى دايه ته، شوكر ا وي سهرا بكه،
وبزانه كو وي ئهو نعمهت د گهل هه مى كهسان نه كريبه، وشوكر ا قى
نعمه تى ئه وه تو چاقى خو د وي تشتى دا ب كار نه ئينى يى خودى
نه قباى تو بهرى خو بدهيى، وچاق -وهكى قان هه مى نعمه تين بو رين-
خودان دشيت بهحه شتى پى ب دهست خو بيخت، پيغه مبه ر -سلاف لى
بن- دبيت: ﴿عَيْنَانِ لَا تَمْسُهُمَا النَّارُ: عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ حَشْيَةِ اللَّهِ، وَعَيْنٌ بَاتَتْ
حَرُّسٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾^(۱) يه عنى: دو چاقان ناگر قى ناكهفت: ئهو چاقى ژ
ترسا خودى دا كريبه گرى، وئهو چاقى د ريكا خودى دا مايه هشيار
زيره قانيى دكهت.

وهه ر ب قى چاقى تو دشى ره حما خودى ب دهست خو شه بينى،
هه ديسه كا ضه عيف -ژ لايى سه نه دى فه- ژ پيغه مبه رى -سلاف لى بن-
دئيه شه گوهاستن تيدا هاتييه: ﴿ئەگەر زه لامى بهرى خو دا ژنكا خو

(۱) ئەحمەد وئبن ماجه و ترمذى قى هه ديسى ژ موغادى فه دگوهيزن.

ووی بهری خۆ دا وی، خودی ب رحم شه دئ بهری خۆ دته وان، وئگه
دهستی وی گرت، گونهیین وان ژ ناف تبلین وان دئ وهربین.

قیجا هشیاری چاخی خۆ به، ئبن قهیم دبیرت: ((بهریخودان
وهکی دندکییه دهمی ل عهردی دئیته هاقیتن، ئهگه مرؤف لی نهزقری
وهیلا دئ هسک بت، وئگه لی زقری وئاقد، دئ شین بت، دیتن زی
یا وهسایه ئهگه ئیک ب دویش ئیک دا هات)).

شهر: نعمتنا دهم:

پیغه مبه - سلاف لی بن - دبیرت: ﴿نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِّنَ
النَّاسِ الصَّحَّةُ وَالْفِرَاقُ﴾^(۱) یه عنی: ژ ناف مرؤقان کیم کهس هه نه
مفایی بو خۆ ژ ساخله می و به طالیا خۆ دبینن، بارا پتر ژ وان دهمی خۆ
وساخله مییا خۆ د جهی وان یی دورست دا ب کار نائینن، لهو مه ته لا
وان وهکی مه ته لا وی کهسییه یی پهرتالی خۆ ب بهایه کی کیم دفروشت،
یان پاره یه کی زیده دده ته تشته کی بی بها.

دهم نعمه ته کا مه زنه خودی د گهل ته کری، دقیت تو شوکرا وی
سهرا بکهی، وشوکرا وی ئه وه تو وی د کاری باش دا بهیه سهری، و ژ
وان کهسین ته نهل نه بی یین دهمی خۆ دکوژن، و ب وی کاری شه دبورینن
یی نه چو خیرا دینی وان نه دنیا یا وان تیدا نه.. وئگه ته بقیت هنده ک
نمونه یین عنیکه ل سهر ئستغلالا دهمی ژ لای پی شیبین مه شه ببینی،
گوهدارییا فان کورته ریزان بکه:

(۱) ئه حمه د قی حه دیسی ژ ئبن عه بیاسی شه دگو هیزت.

ئىمامى مەزن ھەممادى كورپى سەلەمەي، عەبدررەھمانى كورپى مەھدى بەھسى وى دكەت و دبېئت: ئەگەر گۆتبانى: سوباهى تو دى مرى، ئەو نەدشيا تشتەكى ل كارى خۆ زىدە بكت! ژ بەر قى چەندى خەلاتى وى ئەو بوو ئەو د نقيزى دا مر.

عوبەيدى كورپى يەعشى كو سەيدايى بوخارى وموسلمىيە، دبېئت: سېم سالان من خوارن ب دەستى خۆ نەخوار، خویشكا من پارى دكرنە د دەقى من دا، چونكى من ھەدىس ب دەستى خۆ دنقيسين.

يەھيايى كورپى مەعنى دبېئت: ھزار ھزار ھەدىس (يەعنى: مليون) من ب دەستى خۆ نقيسينە. لەو ئىمام ئەھمەدى دگۆت: ھەر ھەدىسەكا يەھيا نەزانت ئەو نە ھەدىسە.

ئەبوو بەرەكات ئبن تەيمىيە (باپىرى ئبن تەيمىيە يى ناقدار) دەمى دچوو دەستاقى، كتيبەك ددا ھەقالەكى خۆ ودگۆتى: ب دەنگەكى بلند بخوينە، بلا چو ژ دەمى من زەعنى نەبت.

ھندە وان بەھايى دەمى دزانى، وھندە وان دەمى خۆ ژ زەعېبونى دپاراست، لەو خودى بەرەكەت ھاقتە دەمى وان، و علمى وان.

دەمى ژ ھەمىيان گرنكتىرى يى كو بارا پتر ژ مرؤقان لى دئاگەھدار نىنن، لەوا ئەو وى زەعنى دكەن: دەمى گەنجىنيپىيە، ومەسەلە د ھزرا خەلكى دا ھند يا قازى بووى، ھەتا ھندەك (گۆتتىن خەلەت) ب ناقتى گۆتتىن مەزنان د ناقتى خەلكى دا بەلاقبووينە، وئەو ب خۆ خۆ بچويك ژى وان گۆتتان نابېئن، وەكى: ((جھيلا.. خودى پى ھيلا))!! جھيلىنى ئەو دەمە يى مرؤف دشىت كارپن عەجىب تىدا بكت، وجھيلن پاشەرؤژا مللەتان ئاھا دكەن، قىيجا ئەگەر مە بەرى وان دا بىخىرى وتەنبەلىيى

ودلی وان ب هندی خوش کر کو خودی ل وان ناگرت، بیژنه من: چ
پاشه پوژ مه وو ان دئی ههبت؟!

ئیمام ئەحمەد دبیژت: ل بهر من جحیلینی وهکی تشته کییه د
دهرچکی من دا زوی کهفت وچوو.

ئیک ژ وان پسارین گرنگ یین کول مهحشهری ژ ههر کهسهکی
دئینه کرن بهری ئەو ژ جه بینه لئانندن، پسارای وی ده مییه یی خودی
دایی، کانی وی ئەو د چ دا بۆراندییه؟ قیجا بلا ئەم ل خو دهشیار بین،
وههر ژ قی گاقتی بهرسفهکی بو خو ناماده بکهین.

دهم دهلیقهیه که خودی دایه ته، دا تو سهرفه رازیا دین و دنیا یی پی
ب دهست خو قه بینی، میقانه که جاره کا ب تنی سهرا ته ددهت، وگاغا
چو ئیدی تو وی نابینی، قیجا ته دقیت وی بو خو بکه شاهد دهمی
سویاهی تو دچییه مهحکه ما مهزن، ئەگەر نه.. ئەو دئی بته شاهد ل سهر
ته!

یهعنی: ل شوینا ئەو بو ته بته نعمت، ئەو دئی بو ته بته بهلا
وموصییهت، لهو دهاته گۆتن: زه عیکرنا دهمی نیشانا نهقیانا خودییه بو
مرۆقی، وئهوئی خودی ژئی ستاندی ئەوه یی دهمی خو بی مفا دبۆرینت.
ئەگەر گەرما هاقینی ل ته نهئیت، وزه راتییا پائیژی ته خافت بکهت،
وسه رما زقستانی ته سست بکهت، وخوشییا بهاری ته موژیل بکهت..
بیژه من: کهنگی خیرهک دئی ژ ته پهیدا بت؟!

ل دویماییه:

گاغا خودی قهنجیهک ل ته کر، تو ههردهم وی ل بیرا خو بینه قه،
وشوکرنا خودایی خو سهرا وی بکه؛ چونکی کوفرا ب نعمهتی دبهته ئەگهرا

نه مانا وئ.. مال، ژن وعه يال، چاڤ وگاڤ، ساخي وسلامه تي، دهم
وبه طالي، وگه لهك تشتيين دي يين تونه شيبي بهر ميري، نعمة تن خودي
داينه ته، شوکرا وي سهرا وان بکه؛ دا نه و ان بو ته بهرده وام بکه ت،
وهيشتا ل ته زيده بکه ت..

دا ته بهایی خو ل نک خودی هبت

لهزی ل تویی بکه

چونکی کهیفا خودی ب وی عهبدی دئیت یی نهگهر گونههک کر ب لهز تویه بکهت، قیجا کهیفا خودایی خو بینه، ولهزی بکه تویی ژ ههمی گونههین خو بکه، دا سوباهی دهمی تو قهستا خودایی خو دکهی ته بهایی خو ل نک وی هبت..

بوچای لهم تویه بکهین؟

چونکی خودی فهران ب تویی ل مه کریبه، وئاشکهرا کریبه کو تویه ریکا ئیفلهحییبه، دهمی دبیرت: ﴿ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾ (النور: ۳۱) گهلی خودان باوهران، هوبن ههمی ل خودی بزقرن، دا هوبن ب مراد بکهفن.

چونکی کهیفا خودی ب تویا عهبدی وی پتره ژ کهیفا وی مروقی یی دهوارا وی ل صهرائی ژ دهستان قهرهستی، وخوارن وقهخوارنا وی ههمی ل سهر پشتی، قیجا نهو بی هیقی بیت وخوب دهست مرنی قه بهردهت، پاشی هند بیینت دهوارا وی یا ل هنداف سهری، قیجا ژ کهیفان دا بیترت: یا رهبی، تو عهبدی منی وئز رهبی تهمه.. ژ کهیفان دا خهلهت بیت، وهکی پیغهمبهه -سلاف لی بن- دبیرت^(۱).

(۱) موسلم فی حه دیسی ژ نههسی قه دگوهیزت.

چونکی تۆبه، ئەگەر یا دورست بت، گونەهتین بەری خو هەمیان ژئی دبهت، و خودانی وهکی وی رۆژی دزقرینت یا ئەو ژ نوی تیدا هاتییه سەر دنیا یی.

ئەگەر تو ژ وان بی یین -ژ نهحقی- دبیزن: من چو گونەه نینن ئەز ژئی تۆبه بکهەم! بینه بیرا خو کو هندی تو عیبادهتی خودی بکهی، تو نهشیی حەقی نعمهتهکا وی د گهل ته کری ژ سەر خو ڕاکهی، ما ئەف تهخسیرییه ب تنی هیتزای هندی نینه تو ژئی تۆبه بکهی؟

چونکی خودی حەز ژ وان کهسان دکەت یین تۆبه دکەن وخو پاقر دکەن: ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾ (البقرة: ۲۲۲) فیتجا بۆچی تو ژ وان نابی یین خودی حەز ژئی دکەت؟

چونکی ب کرنا گونەهتی تو کهیفا ئبلیسی دئینی ومرادا وی حاصل دکەی، و ب تۆبه کرنی تو وی کهیفی بو وی ناھیلی، ومرۆفی ب عهقل نه ئەوه یی کهیفا نه یاری خو ب خو دئینت.

ودوبماهییی: چونکی ئەگەر تو تۆبه نهکهی دی ژ زالمانی بی: ﴿وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُم الظَّالِمُونَ﴾ (الحجرات: ۱۱) وخودی حەز ژ زالمانی ناکەت.

ئەگەر ته بقییت توبا ته یا دورست بت:

دقییت چار شەرتان تو ب جە بیی:

بی ئیکتی:

ئیکسەر وی گونەهتی بهتله یا تو ژئی تۆبه دکەی، چونکی تۆبه وئصرارا ل سەر گونەهتی پیکفه کۆم نابن، بهلی وهسا تی نهگههه کو گاڤا

ته ژ گونډهه کي توبه کر مهعنا وي ټهوه دقیت ههتا تو دمري جاره کا دی ل وي گونډهه ټه نه زقري.. نه! پيغه مبهه -سلاف لي بن- ديپرت: ههه عه بدهه کي خودان باوهه ر گونډهه کا ههه دهه دهه موي لي دزقرت، يان گونډهه کا ټهه ل سهه ر دميهنت ههتا ژ دنيايي بار دکهت، خودان باوهه وهسا يي هاتيهه ئافراندن بيته جهه رياندن وتوبه بکهت وژبيير بکهت، وټه گهه ر ئيکي بيير وي ئيناغه بيير وي ديتهغه^(۱).

مادهه تو مروقي، تو يي هاتيهه ئافراندن لاواز، دبت تو بهه رانهه ر شهوهه ته کي لاواز بي، قيجا ل وي گونډهه ټه بزقريهغه يا ته بهه ري هنگي ژي توبه کري.. ټهغه تشتهه کي موستهه هيل نينه ژ مروقي چي ببت، جارهه کا دی توبه بکه.. وي هيهي نه بهه ئاخري ئيک ژ باشنائين خودايي ته (تهه وابه) يهعني: ټهه گهلهه ک يي توبه وهه رگهه، وگهلهه ک توبه ټهوه مروق (تهه وابه) يهعني: ټهه گهلهه ک يي توبه وهه رگهه، وگهلهه ک توبه ټهوه مروق گهلهه ک جاران ل گونډهه ټه بزقرت.

کراس ټه گهه ر قريزي بوو دقیت تو وي بشوي، وټه گهه ر پشتي شويشتني ته ديت ټهه جارهه کا دی قريزي بوو، جارهه کا دی تو وي بشو ټهه، ونه بيتهه: ههه ر قريزا بهه ريهه چاوا بشوم!

وقتي گوتنا مهه تو وهسا تهفسير نهکه کو ټهه يي تهه بو کرنا گونډهه ټهه دهخوبين، نه.. بهلي مهه دقیت ټهه ئالوزي ل نک تهه پهيدا نهبت يا ل نک هندهه ک کهسان ههه دهه موي ټهه ههه ر دکهن زقرينا وان ل وي گونډهه ټهه يا وان ژي توبه کري مهعنا وي ټهوه دقیت ټهه ئيدي توبه نهکه نهغه، ههه ر جارهه کا تو توبه دکهه تو ئعترافي دکهه کو ژ خودي پيغه تر کهه نينه ل

(۱) طهه بهه راني قني ههه ديسي ژ ئين عهه باسي ههه دهه گوهييزت.

گونه‌ها ته ببۆرت، وشکه‌ستنا ته شه‌گرت، وئه‌ف ئعترافه د ته‌رازییا باوه‌رییی دا یا کیم نینه.

ونه‌بیژه: گونه‌ها من گه‌له‌ک یا مه‌زنه چاوا ژئی تۆیه بکه‌م.. د ئایه‌تا (٧٤) یدا ژ سووره‌تا (المائدة) خودی به‌حسی وان به‌ختره‌شان دکه‌ت ئه‌وین دبیژن: خودی سینه، ومه‌سیحی کورئی مه‌ریه‌می خودی ب خو‌یه، به‌حسی وان وتاوانا وان یا مه‌زن کر پاشی گۆت: ﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ هه‌وه که‌رده‌م ومه‌ردینی ژ قی مه‌زنتر دیتییه؟

شه‌رتی دوی:

په‌شیمانی وی گونه‌هی به یا ته کری، ونه وه‌بت تو بیژی: باش بوو من فلان گونه‌ه تیر بو خو کر، پاشی من ژئی تۆیه کر.. په‌شیمانییا ته ل سه‌ر کاری بۆری نیشانا راستگویی ته‌یه د تۆیه‌کرنا ژ وی کاری دا. په‌شیمان به ل سه‌ر گونه‌ها ته کری.. چونکی په‌شیمانی دی رۆناهییا باوه‌ری زق‌رینته دیمی ته، پشتی ره‌شاتییا گونه‌هی ئه‌و تاری کری. په‌شیمان به.. چونکی تو نزانی کانی تۆبا ته هاتییه قه‌بویلکرن یان ژ به‌ر گونه‌ه‌کا مه‌زنا ته کری ده‌رگه‌هی تۆی ل به‌ر ته هاتییه گرتن.

وگا‌فا ته دیت بیرئینانا گونه‌ها بۆری رۆندکین ترسی ژ چاقین ته باراندن، هنگی تو بزانه کو په‌شیمانییا ته یا ژ دله، ئیمامی عومه‌ر دگۆت: ئه‌گه‌ر ئه‌ز رۆندکه‌کی ژ ترسین خودی دا ببارینم، ئه‌و ل نک من چیتره ژ هندی کو ئه‌ز هزار دیناران بکه‌مه خیر.

وموحه ممدی کورئ مونکه دری ده می ژ ترسین خودی دا دکره گری،
سه ر وچاڤ ورپه پین خو پی شه دمالین، ودگوت: یا گه هشتیبه من کو ئه و
جهی رۆندک گه هشتیبه ناگر فی ناکه فت.

شهرتی سییی:

بکه دلئ خو کو جاره کا دی تول وی گونه هی نه زقری یا ته ژئ
تویه کری، سوژی ل سه ر فی چهندی بده، و ژ بیر نه که کو زه لام ل سوژا
خو لیقه نابت.. و دیسا دی بیژم: مهنا فی ئه و نینه گاڤا مرؤفی تویه ژ
گونه هه کی کر دقیت هتا مرنئ لی نه زقرته شه، به لی مهنا وی ئه وه
ده می ئه و تویه دکه ت دقیت د هزر وئیته تا وی دا نه بت ئه و جاره کا دی
لی بزقرت، و ژ فی دئیه زانین کو ئه گهر که سه ک بو ده مه کی
ده ستینیشانگری تویی ژ گونه هه کی بکه ت، و د ئیه تا وی دا بت کو پشتی
ئه و دم خلاص دبت جاره کا دی ئه و ل وی گونه هی بزقرت، ئه و تویه یا
دورست نابت.

شهرتی چاری:

ئه گهر گونه ها وی د دهر حه قا عه بده ک ژ عه بدین خودی دا بت، کو
حقه کی وی خوار بت، یان ته عدا ییه ک لی کربت، دقیت حه فی وی بو
بزقرینت، یان گه رده نا خو پی بده ته نازا کرن.

و ژ نیشانین تویا دورست ئه وه مرؤف پشتی تویه دکه ت لی
بگه ریبت شوینوارین گونه هی ل نک خو نه هیلت، ب ریکا چاکرنا وی
تشتی یی وی ب گونه هی خرابگری، ما تو نابینی چهنه جارن د قورئانی
دا پشتی به حسئ تویی هاتیبه کرن به حسئ چاکرنی ژئ یی هاتیبه کرن،

وهكى بؤ نمونه: ﴿ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا الشُّوْءَ بِجَهَنَّمَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (النحل: ١١٩).

وگو مرؤقی تویه دار پشتی تویا خو باشتر لی بیت، نهو ژى نیشانا تویا دورسته یا ژ لایى خودی قه دئیته قه بوبیلکرن. سه عیدى کورى موسه ییبى دبیت: تویا درست ب چار تستان ب جه دبیت: نستغفارا ب نه زمانى، ونه کرنا گونهدی ب لهشى، وئیه تا نه زقرینا ل گونهدی ب دلی، وخودویرکرنا ژ هه قالین خراب.

هاریکارین توبی:

گلهک جاران مرؤف ب خو دحه سییت کو دقیت توبی ژ گونهدی بکهت، بهلی تویه ل بهر وی گران دبت، پییه کی پیشقه دچت وئیکی پاشقه.. بؤ ههر ئیکى ب قى رهنگى نه دبیتین: نه گهر ته بقیت ئیکدل بی، وبی سستی بهر ب توبی قه بچی، په نایى ببه بهر قان هاریکاران.

١- باوهرییا خو ب دنیاى نهئینه:

بهلکی سستییا ته د چونا بهر ب توبی قه دا ژ بهر هندی بت ته هیقییه کا دریت ب دنیاى هه بت، وتول وی باوهری بی کو ژيانا ته ل قیری دى یا دریت بت، لهو تولهزى ل توبی ناکه ی، وتو خو ب هندی قانع بکه ی کو پاشی تو دى تویه که ی! وههر وهکی ته ژ بیر کرپیه کو دنیا د هه قالینیا خو دا یا باوهری نینه، ومرن بی ژقان دبیت، وهیقییا دریت ب مانا د دنیاى دا سه رمالى موفلسانه، وریکا هه قالین شهیطانییه، خودایى مهزن دبیت: ﴿الشَّيْطَانُ مَوَلٌ لَهُمْ وَأَمَلٌ لَهُمْ﴾ (محمد: ٢٥)

حهسه نى بهصرى د تەفسيرا فى ئايەتى دا دبیترت: شەیطانى گونەھ ل بەر وان شرین کرن، وهیثییا وان دریتز کر. یهعنى: دەمى وان قیای گونەهه بکەن شەیطانى ئەو بو پالدان، وگاڤا وان قیای تۆبه بکەن، شەیطانى گۆتى: هیشتا زوییه لهزى نهکەن.

و د تەفسيرا فى گۆتنى دا: ﴿بَلْ يُهْدِى الْإِنْسَانَ لِفِعْرَامٍ أَمَةٍ﴾ (القیامة: ۵) ئبن عبباس دبیترت: ئەو لهزى د کرنا گونەهه دا دکەت، وتۆبى پاش دبیتخت.

۲- تیکه لیا تۆبه کەران بکه:

و ل نک وان روینه، وگوهدارییا گۆتن وسەرھاتیبتن وان بکه؛ چونکی دلین وان -وهکی ئیمامى عومەر دبیترت- دنازکترن.

تۆبه کەر هندهک مروۆڤین خودان سهربوپن، وان بهرى ته قهستا گونەهه کربوو، پاشى روڤناهییا خودى ل بهرا وان گەش کر، وئەو ب نک قه چوون، خودى دەرگهه کەرەما خو بو وان قه کر، وئەو ب رهما خو دهلەمه ند کرن، وئەگەر بهرى فهقیران ل دەرگهه زهنگینان بت دا تشتهکی ژ مالى وان بگههتتى، چاوا بهرى فهقیرین طاعهتى نامینته ل دهلەمه ندين عیبادهتى ژ مروۆڤین خودى ب وئ هیثیى کو هندهک ژ بهرەکه تا ههڤالینییا وان بگههتتى؟

عهلیبى غهضائى مروۆڤه کى خودى ناس بوو، مالا وى ل حلهبى بوو، چل جاران ب پیمان چووو ههجى، ئەو بهحسى خو دکەت، دبیترت: جاره کى ئەلسهه رى ئەلسهه قطى ل مالا خو زکر دکر، ئەز چووم من دەرگهه وى قوتا، وى دهستین خو بلندکرن وگۆت: یا رهبى ئەوى ئەز

ژ ته موژیل کریم، تو وی ب خوځه ژ من موژیل بکه، څیجا ژ بهر
 بهرکه تا څی دو عایا وی من چل حج ژ هله بی ب پیمان کرن!!
 هوه دیت هه قالینیا تویه کهران چهند یا ب بهرکه ته؟
 خو دهمی نهو نفرینین وان ژی ب مفا وبهره که تن..

۳- ته خسیریا خو ونعمه تین وی بدانه بهر تک:

دا بزانی نهو چهند د گهل ته یی نارام بوویه، ته چهند ته خسیری د
 دهر حقا وی دا کرییه، و د گهل هندئ ژی وی دهر گه هی نعمه تین خو ل
 ته نه گرتییه، چهند ته بی نه مرپیا وی کرییه به لی د گهل هندئ ژی وی تو
 بی بار نه کری، چهند جاران ته خو هیژای غه زبا وی کرییه، به لی وی
 په رده یی ستاره یی ب سهر ته دا بهر دایه.. سه ییدئ تویه کهران -سلاف
 لی بن- زکره ک نیشا مه دایه، وناقئ وی کرییه (سه ییدئ ئستغفران)،
 وگوتییه: هه چیی وی سپیدئ بیژت ووی پوژئ بمرت دی چته به حه شتی،
 وهه چیی وی ئیقاری بیژت ووی شه فی بمرت دی چته به حه شتی، و نهو
 زکر نه فه یه: ﴿اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى
 عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبوءُ بِنِعْمَتِكَ، وَأَبوءُ
 بِذُنُوبِي فَأَغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ﴾ (۱).

ووه کی ناشکه را دو عاکه ر ب څی دو عایا خو بارینا نعمه تین خودی
 بهر انبهر ئعترافا ب ته خسیریا خو ددانت، ژ بهر هندئ خودی خه لاتئ وی
 دکه ته به حه شت.

(۱) نه حمه د و نه بوو داوود و ترمذی و ابن ماجه څی حه دیسی ژ شه ددای کورئ نهوسی
 فه دگو هیزن.

۴- بیرا خوّل فرههیییا رحما خودئ بیننهڤه:

دهمئ تو تۆبه دکهی بزانه تو یئ قهستا خودایهکی دکهی رحم و دلؤقانیهکا بهرفرهه ههیه، خودایهکه چو مننهت ب عزايدانا مروّقان نینه، ئەگەر ئەو شوکرا وی بکهن ویاوهریئ پی بینن: ﴿ مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَءَامَنْتُمْ ۚ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴾ (النساء: ۱۴۷).
دهمئ ته دقیت تۆبه بکهی وئعترافی بو خودئ ب گونهه و تهخسیرییا خو بکهی، بزانه تو یئ (تهعامولئ) د گهل خودایهکی دکهی، رحما وی بهری غهزهبا وی راکریبه.. رحمهکا وهسایه هندی ئەو وی د گهل خهلکی ب کار بینت چو ژئ کیم نابت.

خودایهکه ئیک ژ ناقین وی (تهووابه) یهعنی: هندی تو گونههی بکهی وخهلهت بیی ئەو ل ته ناگرت وشکهستنا ته فهدگرت ئەگەر تو لی بزقیری.. وئیک ژ ناقین وی (وهههابه) یهعنی: قهنجییا خو بی بهرانبهه ددهته مروّقی.

یا رهبی.. مهزنین دنیا یئ، دهمئ عهدهکئ وان د خولامینییا وان دا پیر دبت، ژ کهرهما خو ئەو وی ئازا دکهن. یا رهبی.. کهرهه کاری تهیه، وتو هیژاتری کو قی بهنییی خو یئ کو د عهبدینییا ته دا پیر بووی، ژ ناگرن خو ئازا کهی.

إن الملوك إذا شابت عبدهم

في رقهم عتقوهم عتق أبرار

وأنت يا سيدي أولى بذا كرما

قد شبت في الرق فاعتقني من النار

ل دویمایهیی:

هەر شهف بهری تو بنقی، تۆبا خو نۆی که شه، چونکی تو نزانى بهلکی ئەفه نقتنا ته يا دویمایهیی بت!

ئستغفار وتۆبه کرنا بهردهوام ده رگه هى رزقى ل بهر خودانى فه دکهت،
ومالى مرزقى وعه يالى وى بوش دکهت: ﴿فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ
غَفَّارًا ﴿١٠﴾ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَنْبِتْ لَكُمْ الْحَبَّ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا
﴿١٢﴾﴾ (نوح: ١٠-١٢).

گافا ته دیت پشتی تۆبه کرنی دلی ته نهرم بوو، وچاقین ته رۆندک باراندن، بزانه تۆبا ته يا ژ دله وئهو يا هاتییه قه بویلکرن.

پینغه مبهری ته -سلاف لی بن- ئەوی خودایی وى ئەهو ژ هه می گونه هان پاقرکری، رۆژی پتر ژ سه د جاران ئستغفار دکیشان وتۆبه دکر، قیجا پا گونه هکارین وهکی من وته دقیت رۆژی چند جاران تۆبه بکهن؟!

دا ته بهایی خو ل نک خودی ههبت

وهسا خودی بهرپه ههر وهکی تو وی دبینی

چونکی نهگه ر تو وی نهبینی ژی، نهو ته دبینت، وههچیپ ل سهر هزرا وی بت کو ههردهم نهو یی نیزیکی خودییه، وخودی یی وی دبینت، نهو دئ شهرمی ژئ کهت.. ودئ خو ژ بی نهمرییا وی دهته پاش.. ودئ ئعترافی ب قهنجییا وی کهت.. وههر جارهکا نهو تهحسی ژی ههر زوی دئ لیقه بت وپهشیمان بت، و ب شکهستن فه نهو دئ ل خودایی خو زقرت.

شهرملا بکه:

۱- ژ خودایی خو:

﴿ الَّذِي يَرِنَكَ مِن تَقْوَمُ ﴿٣٨﴾ وَتَقَلُّبِكَ فِي السَّجْدِينَ ﴿٣٩﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤٠﴾ ﴾

(الشعراء: ۲۱۸-۲۲۰) خودی.. نهوئ ته دبینت دهمی تو رادبی ودریونی، دهمی تو همددا وی دکهی وتو خو بو دچهمینی، وی های ژ ته ههیه وته دبینت بلا تو وی نهبینی، قیجا بوچی د گهل وی هنده تو نه یی شهرمینی؟! بهری تو بییه سهر عهردی دهمی ملیاکهتان گوتی نهو دئ هسادئ د عهردی دا کهت وخوینی ریژت، وی بهرهفانی ژ ته کر وگوته وان: ﴿ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ ﴾ (البقرة: ۳۰)، ودهمی بابئ ته بی نهمرییا وی کری وی هیجهت پیشقه گرت وگوت: ﴿ وَلَقَدْ عَاهَدْنَا آلَ آدَمَ مِن

قَبْلَ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿١١٥﴾ (طه: ۱۱۵)، و زکریٰ ته یی کیم بو وی وی گهلهک دیت ده می گوتی: ﴿وَالذَّكِرِينَ اللَّهُ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ﴾ (الأحزاب: ۳۵)، ل نه بونا ته وی بهره قانی ژ ته کر، و ل هه بونا ته وی تو پاراستی، و ب قه در و قیمه تی وی تو ب سه ر هه می چیکری بیتن خو ئیخستی، قیجا ما نه شهرمه بو ته د سه ر قی هه مییی را تو بی ئه مرییا وی بکه ی؟ ل پیش چاقین خه لکی، ژ بهر گو تنین وان، تو خو جامیر دکه ی، و گا فا تو مایه ب تنی د گه ل خوداییی خو تو دبییه ئیکتی دی؟

ئیک ژ زانایین مه یین پیشییی گوته هه قاله کی خو: ((ده می تو بی ئه مرییا خودی دکه ی وه کی تو یی ب تنی، ئه گه ر تو بزانی ئه و یی ته دبیتن و تو وه دکه ی، ئه و تو یی بسته ییی ل سه ر کاره کی مه زن دکه ی، و ئه گه ر تو هزر بکه ی ئه و ته نابینت ئه و کوفره ژ ته پهیدا دبت)).

مه عنا ئیک ژ دووانه: یان تو دزانی ئه و ته دبیتن و ته باوهری هه یه کو ئه و دئ حسییی سه را قی کاری د گه ل ته که ت، و د گه ل هندئ تو دبیزی: بلا.. ئه ز دئ وئ که م یا بو من خو ش، وهنگی بسته یییه کا زیده ته یا هه ی!! یان ژئ تو هزر دکه ی ئه و ته نابینت و ب ته ناحه سیییت و تو دئ خو ل وی قه شییری، و ئه قه کوفره کا سو ر ب سو ره.

یاره بیی..

نه ژ بسته ییا ل سه ر ئه مرئ ته مه بی ئه مرییا ته کرییه، ونه کو مه باوهری هه بوویه کو ئه م دئ ل بهر ته بهرزه بین، به لئ ژ لاوازی ونه زانینا خو مه دابوو سه ر گو تننا ته، و عه فوو و مه غفره ت کاری ته یه.

۲- وشهرمی ژ خو ب خو بکه:

چونکی رۆژهک دئ ب سهر ته دا ئیت تو ب خو دئ شاهدهیی ل سهر خو دهی، ئەفرۆ تو خو فهدشیری دا کەس ته نهیبنت؟ سوهای تو دئ چ کە ی دەمی تو ب خو شاهدهیی ل سهر خو ددهی؟

ئەنەسئ کورئ مالکی دبیتژت: رۆژهکئ ئەم ل نک پیغه مبهری -سلاڤ لی بن- دروینستی بووین، وی کره کەنی، وگۆت: هوین دزانن ئەز ب چ دکەمه کەنی؟ مه گۆت: خودئ و پیغه مبهری وی چیتەر دزانن، وی گۆت: ئەز ب ئاخفتنا عەبدی د گەل خودئ دکەمه کەنی، ئەو دبیتژت: یا رهیبی ما ته ئەز ژ زۆردارییی نه پاراستیمه؟ ئەو دبیتژت: بهلی، عەبد دبیتژت: پا ئەز قەبویل ناکەم ژ بلی من کەس بته شاهد ل سهر من، گۆت: هنگی خەتم ل سهر دهقئ وی دئیتته دان، ودبیتژنه لهشئ وی: باخفه، و ئەندامین لهشئ وی دبیتژن کانی وی چ کریبه.. پاشی ری ددهنی کو ئەو باخفت، قیجا ئەو دئ بیتژنه ئەندامین خو: تیچوون بو ههوه بت، مانی من بهرهفانی ژ ههوه دکر^(۱).

ئە ی عەبدئ غافل ونهزان.. ته خو ژ خەلکی قەدشارت، وته ژ بیر کربوو کو تو ب خو دئ ببیه شاهد ل سهر خو، ئەفرۆ دئ کیفه رهقی، و ل کیفه خو فەشیری؟ وچاوا دئ خو ژ قئ شهر مزارییی خلاص کە ی؟

﴿ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَٰكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴾ (۲۲) ﴿ وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَدْتُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴾ (۲۳) ﴿ (فصلت: ۲۲-۲۳).

(۱) ئەحمەد و موسلم و نەسائی قئ حەدیسئ قەدگوهیتزن.

بهري تو شهرمي ژ خه لکي بکهي شهرمي ژ خو بکه، چونکي نه گهر
تو بشي خه لکي هميبي بخاپيني ژي، تو نه شي خو ب خو بخاپيني.

چاوا دلي فيرلي شهرما بلو؟

شهرما ژ خودي نعمه ته که بو همي که سان نه هاتييه دان.. ته دقيت
خو فيري هونه ري شهرمي بکهي؟ شهرما ژ خودي، نه وال دنيايي ته ژ
گونه هي دده ته پاش، و ل ناخره تي ته ژ جهه نه مي دپاريزت؟
نه گهر به رسفا ته: نه ري بت، نه شه ريک..

ب دلي و نه زماني بيژه: ((خودي يي من دبينت))

يه عني همي ده مان بلا ل بيرا ته بت کو تو ژ بن زيړه قانييا خودي
دهرناکه شي، و نه ف هزره دقيت ل سهر دلي ته و نه زماني ته ژي بت، ب
دلي ته باوه ري پي هه بت، و ب نه زماني نعترافي پي بکهي..
- وفايدي شي هزي چيه؟

- فايدي وي نه وه تو دي شهرمي ژ وي کهي نه وه ته بيبت و تو بي
نه مرييا وي بکهي.. مرؤقه ک ژ مرؤقين دنيايي نه گهر بهايي خو ل نک
ته هه بت، تو گه له ک هز ژي بکهي، يان تو ژي بترسي، نه گهر تو بزاني
بهري وي يي ل ته و نه وه ته دبينت، تو دي کاره کي و ه سا کهي وي پي
نه خو ش بت؟

نه گهر ته نه شه زاني، تو دي زاني بوچي هنده د قورئان و سونه تي دا
ته نکيد ل سهر هندي دنيته کرن کو خودي همي گاغان يي د گه ل مه و نه
مه دبينت، خودي د نايه ته کي دا دبينت: ﴿وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ﴾ (الحديد: ٤) يه عني: ههر جهه کي هوبن لي بن خودي ب زانينا
خو د گه ل هه وه يه، و نه وه کاري هه وه دبينت.

وپیغهمبهر ژى -سلاډ لى بن- د شیره‌ته‌کا خو دا دبیژته هه‌قاله‌کى
 خو: ﴿اَتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ﴾^(۱) یه‌عنی: ههر جهه‌کى تو لى بی ته‌قوایا
 بکه، وته‌قوایا خودى ئه‌وه تو ژ وی بترسى و خو ژ وی تشتى بپاریزى یى
 وی پى نه‌خوش بت، وئ‌گهر تو نه‌زانى ئه‌و یى ته دبینت و دزانت تو چ
 دکه‌ی تو خو ژ وی تشتى ناده‌یه پاش یى وی پى نه‌خوش بت.

وجاره‌کى هنده‌ک مروّف ل ئیک ژ زاهدین ئوممه‌تى یین پیشیى
 کوم بوون، وگوتنى: شیره‌ته‌کى ل مه بکه، وی گوتنه وان: ئه‌گهر هه‌وه قیا
 جاره‌کى گونه‌هه‌کى بکه‌ن، هه‌رنه جهه‌کى خودى هه‌وه لى نه‌بینت! وان
 گوت: هه‌چى جهى ئه‌م بچینى خودى مه لى دبینت.. وی گوت: قیجا پا
 هوین شهرم ناکه‌ن ئه‌و هه‌وه دبینت و هوین بى ئه‌مرییا وی دکه‌ن!

ب راستى کاره‌کى کریته ئیک ژ مه خو ژ خه‌له‌تیى دده‌ته پاش
 ده‌مى دزانت کو پؤلیسه‌کى وی دبینت، دا ئه‌و وی ب چهند دیناره‌کان جزا
 نه‌ده‌ت، یان چهند سه‌عه‌ته‌کان وی حه‌بس نه‌که‌ت، به‌لى ئه‌و خو ژ بى
 ئه‌مرییا خودى ناده‌ته پاش ههر چهنده ئه‌و دزانت کو خودى یى وی دبینت،
 و جزایى خودى ئه‌و جه‌هنمه‌یه یا ب مروّف و به‌ران دئیته هلکرن و خوشکرن.

بیرا خو ل وان نعمه‌تان بینه‌قه یین وی د گهل ته کرین؛ دا شه‌رمى
 ژى بکه‌ی؛ چونکى مروّفى پیچه‌کا مروه‌ت و وژدانى هه‌بت دقیت یى بى
 نان و خو بى نه‌بت، که‌سه‌ک قه‌نجیى لى بکه‌ت، ئه‌و راب‌ت ل پیش چاڅین
 وی وی تشتى بکه‌ت یى وی پى نه‌خوش بت.. مه گوت: قه‌نجییه‌کى، پا
 هوین بو وی چ دبیزن یى ژیا‌نا مه هه‌مى ژ قه‌نجییا وی؟

(۱) ئه‌حمه‌د و ترمذى قه‌دگو‌هیزن.

نه‌بیټزه: ئەزى فەقىرم ژيانا من يا نه‌خۆشه.. وى چو قەنجى د گەل
من نه‌کړينه!

نه‌بیټزه: ئەزى نساخم وئيشين من گەله‌کن.. وى چو قەنجى د گەل
من نه‌کړينه!

نه‌بیټزه: ئەزى به‌ختره‌شم و مرادا من حاصل نه‌بوويه.. وى چو قەنجى ل
من نه‌کړينه!

د کوله‌که‌کا به‌رتەنگ را به‌رى خۆ نه‌ده قەنجيى، دا به‌ايى وى د
چاڅين ته دا کيم نه‌بت.

ئەرى جارەكى تو كه‌فتييه د حاله‌كى دا بي‌نا ته تەنگ بيت، و ب
زه‌حه‌ت تو شياى بي‌نا خۆ به‌رده‌ى يان هلکيشى، وه‌كى وان كه‌ستين
تەنگه نه‌فەس هەى؟

ئەگەر بي‌نا ته چوو ونه‌هات، يان هات ونه‌چوو، چەند مالى خۆ تو
دئ دەى دا بي‌نا ته جارەکا دى دورست بيت و بچت؟

ئبن قەييم بي‌را مه ل تشته‌كى دئينته‌قه مه ئاگه‌ه ژئ نه‌مايه،
دبيټرت: (نه‌فەس) نيټيكترين نعمة‌ته خودئ د گەل مرۆڅان كرى و نيټيكت
ئەو هەر وئ حسيب نه‌كەن نعمة‌ت، د شه‌قه‌ك پرۆژه‌كان دا بيست و چار
هزار جاران تو بي‌نا خۆ دئيني و دبه‌ى.

يه‌عنى: ئەگەر هەر پرۆژ به‌س تو نعمة‌تا ئينان و برنا نه‌فەسا خۆ ب
خۆشى ورحه‌تى و ساناھى به‌رثميري، دئ بنه بيست و چار هزار نعمة‌ت،
ئەگەر به‌رانبەر هەر نعمة‌ته‌كى ژ فان تو جارەكى شوکرا وى بکه‌ى يى ئەف
نعمة‌ته د گەل ته كرى، دقئيت هەر پرۆژ بيست و چار هزار جاران تو شوکرا

وی بکهی.. وهیشتا تو دبیتژی: خودی چو نعمت د گهل من نه کرینه؛
چونکی وی فلان تشت بو ته نه کرییه؟

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ﴿٦﴾ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ﴿٧﴾﴾

بیرا خو ل وی رۆژی بینهفه ده می هزره تا ته پاریه کی نانی و فره کا
ئاقا پاقر وئو ب دهست ته نه دکهفت.. دا بهایی نعمه تا وی نانی بزانی
بی تو نه قرۆ دخوی نه گهر خو بی رهق ژی بت، ووی ئاقا تو نوکه فه دخوی
نه گهر خو ئو یا گهره م ژی بت.

چهند جارن نساخی ب سهر ته دا هاتییه حه تا وه ل ته هاتی ته د
ناقبه را خو ووی دا سۆز دایه کو بهس فی جاری ئو ته راکه ته فه تو دی
بییه ئیکی دی؟

چهند جارن تو کهفتییه ته نگا قی بی و ته گوئییه: بهس فی جاری ب
سلامه تی نه ز خلاص بیامه، سۆز بت من خرابی ئیدی نه کریان؟

ما نه شهرمه مرۆف ل سۆزا خو لیقه بیت؟

کانی شوکرا ته ل سهر وی نعمه تا وی د گهل ته کری یا کو ته
دگۆت: نهف تشته بو من چی بیا نه ز دا مالی خو هه می بی ده م؟ ووی ئو
بو ته چیکر بیی ئو ماله کی ژ ته بخوازت، نه ری مرۆقی وژدان هه بت
به رانه ر فی نعمه تی دی بی نه مرییا وی کهت؟

تو چهن دی دئینی به رانه ر ملکی وی؟

نهف دنیا یا نه مهنده مه زن دبیین، و خوینا ئیک و دو سه را دریتژین،
ویو بهوسته کا وی ل هه می ره نگین هه رامی بی سویار دبیین.. نهف دنیا یه

هه می ل نک خودی بهایی پهره کی پیشییی نینه، وه کی پیغهمبر -سلاف لئ بن- د گوتنه کا خو دا دبیتز^(۱)، قیجا پا هوبن بو مروقه کی چ دبیتز؟ بهایی وی دی چند بت؟

ئهف مروقی زیده د خو دگهت، وهزر دکهت ئه و ژ چیا به کی بلندتره، بهلکی چیا ب خو ئه وی مروف مه زنی وبلندییا خو پی ته شبیه- دکهت، جاره کی ل سهر جهه کی بلند به ری خو بدی، وه کی ده می تو د (فروکی) دا -بو نمونه- دی زانی ئه و چند تشته کی بچوبکه.. قیجا پا ئه گهر مروف جاره کی ل (گهمیه کا عسمانی) سو بار بیت و ژ عهردی دهرکهفت پاشی به ری خو بده تی دی وی چند بینت؟ وئه گهر وه سا چی بیت مروف ژ کوما روژی دهرکهفت و به ری خو بده تی، وئه گهر مروف بچته عسمانی ئیک کی ویی دویی ویی هفتی.. و به ری خو بده تی، دی وی چند بینت؟

زانایین فهله کی نوکه ده می به حسی فرهییا کوما روژا مه دکهن، هنده ک هژماران دبیتز، عه قلی مروقی رادوه ستت، حسیب که ئه قه نوقطه به که د ملکی خودی یی نزم دا، هه ره عسمانی.. د حه دیسین دورست دا هاتییه کو د ناقه را ههر عسمانه کی ویی دی دا قوبناغا پینچ سه د سالانه، و عسمان هفتن، و د حه دیسه کا دورست دا هاتییه کو مه زنییا عهردی و ههر هفت عسمانان به رانه ر (کورسییی) وه کی گوستیره کییه مروف به اقیته صه حرایه کی، و مه زنییا کورسییی ژی ل به ر مه زنییا عهرشی یا وه سایه..

(۱) وه کی ئبن ماجه و ترمذی ژ سه هلی کوری سه عدی فه دگوهیتز.

ڦيڄا تو ڦي مهزنيبي هميبي د خه يالا خو دا حازر بکه، ومرؤڦه کي
لاوازي وهکي من وخو بدانه بهرانبه ر ڦي مهزنيبا ملکي خودي، بهايي مه
دي چهند بت؟

ما نه شهرمه نيکي وهکي مه هند خو مهزن بيبت هتا بي نه مريبا
نيکي وهکي وي بکهت؟

دا تو ژ ڦي رهنگي مرؤڦان نه بي

بلا ترسا ته و شهرما ته ژي ژ هندي بت کو ژ وي رهنگي مرؤڦان
بي بين روژا قيامه تي دئين، کاري باشي وان کري گه لکه، ل بهر چاڦ
هندي چيايه، به لي ب سهنگا خو ټو هندي گوليکه کا هريا ڦه چري ژي
نينه!

بهلکي هوبن بيژن: بوچي؟

به رسف يا پيغه مبهريه -سلاف لي بن-: ﴿لَا عَلَمَ نَّ أَقْوَامًا مِّنْ أُمَّتِي
يَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِحَسَنَاتٍ أَمْثَالِ جِبَالٍ مِّمَاءَةٍ بَيضَاءٍ فَيَجْعَلُهَا اللَّهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا﴾
يه عني: ټهز دي هندهک مرؤڦان ژ نوممه تا خو نياسم، روژا قيامه تي ب
باشي بين وهسا ڦه دي ټين وهکي چيا بين تهامه بي دسپينه، خودي دي وان
وهکي توژهکا بهر با وبه لاڦکري لي کهت، ټهوبان ټو سه حاببيي ڦي
هه ديسي ڦه دگوهيزت، دييزت: من گوته پيغه مبهري -سلاف لي بن-: ټه
پيغه مبهري خودي کاني سالوخته بين فان مرؤڦان بو مه ټاشکه را بکه، ټه
ژ وان نه بين ټه پي نهحه سيبين؟ پيغه مبهري -سلاف لي بن- گوته:
﴿أَمَّا إِيَّاهُمْ إِخْوَانُكُمْ وَمِن جِلْدَتِكُمْ، وَيَأْخُذُونَ مِنَ اللَّيْلِ كَمَا تَأْخُذُونَ، وَلَكِنَّهُمْ

قَوْمٌ إِذَا خَلَوْا بِمَحَارِمِ اللَّهِ انْتَهَكُوهَا ﴿١﴾ یه‌عنی: ئەو برائین هه‌وه و ژ هه‌وه‌نه، وئەو ژێ وه‌کی هه‌وه ب شه‌ف بۆ کرنا عیباده‌تی رادبن، به‌لی ئەو هندەک مرۆڤن دەمی دمیینه ب تنی د گەل وی تشتی خودی حەرام کری یی لی ددان.

یه‌عنی: رۆژا قیامه‌تی عیبه‌ت نه ب کرنا کاری باش ب تنیه، نه‌بیژه: من گه‌له‌ک کاری باش ژێ یی کری، هندەک مرۆڤ هه‌نه کاری وان یی باش ژێ نائیته قه‌بویلکرن، کی دبیژت تو ژ وان نابێ؟

به‌ری خۆ بدی ئەگەر ته‌قوا وئخلاصا ته‌ نه‌گه‌هشتبه وی دهره‌جی دەمی تو یی ب تنی بی خۆ ژ بی ئەمرییا خودی بدیه پاش، ژ خۆ بترسه، وشەرمی ژ وی بکه یی تو ل به‌ر چاڤین خەلکی طاعه‌تی وی دکە، و د ناقبه‌را خۆ ووی دا تو یی ئەمرییا وی دکە.

ئین قه‌بیم دبیژت: ((خودی‌ناس هه‌می ل وی باوه‌رینه کو ئەو گونه‌هین مرۆڤ دکەت دەمی ئەو یی ب تنی، بناخه‌یی هه‌می شکه‌ستنا)) .

جه‌ریاندن.. وئەنجام

وبه‌رانبه‌ر قی ره‌نگی بۆری یی مرۆڤان، ره‌نگه‌کی دی هه‌یه، ب سه‌رپۆر وجه‌ریاندن ئەو بنه‌جه‌ دکهن کو ئەو ژ وانه یین شه‌رمی ژ خودی دکهن، وه‌ست ب زیره‌قانییا وی دکهن ئەگەر خۆ ئەو ب تنی ژێ بن.. کاری بکه کو تو ژ وان بی!

(١) به‌یه‌قی فه‌دگوهیژت.

وئەگەر جزایئ وی کەسئ ل پیتش چاف گوهدار بیا خودئ دکەت و دەمئ دمینتە ب تنئ بی ئەمرییا وی دکەت ئەو بت رۆژا قیامەتئ کارئ وی یئ باش ژئ پویچ ببت، وەهتکا وی د ناف خەلکی دا ببتەبرن، جزایئ قئ ئەوئ خۆ ژ بی ئەمرییا خودئ د دەتە پاش و طاعەتئ وی دکەت دەمئ یئ ب تنئ ئەو رۆژا قیامەتئ خودئ بهایئ وی د ناف خەلکی دا بلند دکەت، و هیتشتا ل مەحشەرئ وی د دەتە بەر سببەرا خۆ.. د دەیسەکی دا پیغەمبەر -سلاڤ لئ بن- بەحسئ حەفت مرۆڤان دکەت رۆژا قیامەتئ خودئ سببەرا خۆ لئ دکەت، سئ ژ وان ئەون یئین دەمئ ب تنئ و کەس وان نەببنت ئەو طاعەتئ خودئ دکەن، ئیک ژ وان: ئەو زەلامە یئ ژنەکا خودان مەنصب و جوانی داخاوا خرابییئ ژئ دکەت و ئەو دبببئ: ئەز ژ خودئ دترسم، ویئ دی: ئەو مرۆڤە یئ دەمئ خبیرەکی د دەت وەسا قەدشیرت حەتا دەستئ وی یئ چەپئ نەزانت کانئ دەستئ وی یئ راستئ چ دەت، ویئ دی: ئەو زەلامە یئ دەمئ ب تنئ خودئ ل بپرا خۆ دئبنت و چاقئین وی تژی رۆندک دبن^(۱).

و هەر ژ بەر قئ چەندئ پیغەمبەر -سلاڤ لئ بن- د گۆتنەکا خۆ دا ئاشکەرا دکەت کو ئەو نقببئ سوننەت یا مرۆڤ ل جەهەکی وەسا دکەت کو کەس مرۆڤی لئ نەببنت خبیرا وئ ببست و پینج جارن هندی خبیرا وئ نقببئ سوننەتە یا مرۆڤ ل بەر چاقئین خەلکی دکەت ﴿صلاة الرجل تطوعاً حَيْثُ لَا يَرَاهُ النَّاسُ تَعَدُّلُ صَلَاتِهِ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ خَمْسًا وَعَشْرِينَ﴾^(۲) و هەر ژ

(۱) بوخاری ژ ئەبوو هورەیرە قەدگوهببئت.

(۲) ئەبوو بەعلا ژ سوهەببئ قەدگوهببئت.

بەر قىچەندى يا باشتىر بۆ مرۆقى ئەوۋە مرۆف نقتىزىن خۆ يىن سونەت ل
مال بىكەت نە كول مزگەفتى.

ل دويمانھىيى:

شېرەتا مە بۆ ھەر كەسەكى بىقىت بەھايى وى ل نك خودى بلند بىت
ئەوۋە:

دەمى تويى ب تى خۆ ژ گونەھى بدە پاش؛ دا خىرىن تە پويچ
نەبن..

بلا كارەكى باش تە ھەبت نىزىكتىن مرۆف بۆ تە پى نەھەسىيەت؛ دا
ئەو كار رۆژا قىامەتى بەرەقانىيى ژ تە بىكەت.

و. ژ بىر نەكە دەمى تويى ب تى دوعا ژ خودى دكەى، مە ژ
دوعايىن خۆ بى بار نەكە.

دا ته بهایې خو ل نک خودی هبت

فه قیریا خو بو وی رابگه هینه

چونکی ته بقیثت یان نه قیثت تو فه قیری بهر دهستی وی یی.. ل
صه حرایا قی ژیانې -ته گهر ئه و نه بت- ژ برس وتینا دا تو دی مری،
به رانه بهر به لا وموصیبه تین قی دنیا یی ته گهر ئه و دهستی ته نه گرت تو دی
چیبه هیلاکی، وئه قه حالی ته ب تنی نینه، به لکی ئه و حالی هه
ئیکیه ژ بلی وی: ﴿يَتَأْتِيَ النَّاسُ أَنَّهُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾
(فاطر: ۱۵) گه لی مروغان، هوبن هه می فه قیرین بهر دهستی خودینه..

ته گهر ئه و وی بایې هوبن هل دکیشن وپی دژین، ده لیقه یه کا ب تنی
ژ هه وه بپرت ئیک ژ هه وه نامینت.. ته گهر ئه و عه ردی هوبن ل سه ر
پشتی دژین ئه و ب هه وه قه رانه گرت، دی ل بن پیین هه وه هژیویت،
وئیک ژ هه وه نامینته زیندی.. ته گهر ئه و ده رگه هین عه سماني ل بهر هه وه
بگرت وبارانی نه بارینت، هوبن ب حه یوان وطهیر وطه وال قه دی چنه
هیلاکی..

هوبن ژ مه جووری هه ژارین بهر ره حما وینه، قیجا هوبن ب ئختیارا
خو ژی ب گوئن وکریار هه ژاریا خو بو وی ئاشکه را بکه ن، هه و جه ییا خو
بگه هینه بهر ده رگه هی وی، وداخو ازی ژ وی ب تنی بکه ن، هه وارا
هه وه بلا ژ وی بت، وهیقی وئومیدا هه وه بلا ب وی بت، خو بو وی ب

تنی بچه‌مینن ئەو دئ هه‌وه سه‌ربلند کهت، وملکه‌چییا هه‌وه بلا بۆ
 فه‌رمانین وی ب تنی بت، ئەو دئ هه‌وه سه‌رفه‌راز کهت.
 دنیا هه‌می ئەگه‌ر یا ته‌ بت، ب فه‌قیری ل به‌ر ده‌رگه‌هی وی بدانه،
 وئه‌گه‌ر جاره‌کی وی زوی ده‌رگه‌ه ل ته‌ فه‌نه‌کر، به‌ری خۆ بده‌ ته‌خسیری
 وکیماسییا خۆ د خواستنی دا، به‌ری کو تو گازنده‌یا گیرۆبسونی ژئی
 بکه‌ی..

ب ئەزمانی ئعترافی ب فه‌قیرییا خۆ بۆ وی بکه‌، وئه‌فه‌ رپبازا
 پیغه‌مبه‌ر وچاکین به‌ری ته‌یه‌ ژئی، رۆژا موسا -سلاڤ لی بن- ژ
 ده‌سه‌لاتا فی‌عه‌ونئ زالم رزگار بووی، وته‌نا ورحه‌ت ل بن دارا مه‌دینی
 پالدای، ئعتراف ب هه‌ژارییا خۆ بۆ وی کر وگۆت: ﴿رَبِّ اِنِّی لِمَا اَنْزَلْتَ اِلَیَّ
 مِنْ خَیْرِ فَقِیْرٌ﴾ (القصص: ۲۴).

رپکا ته‌ بۆ راگه‌هاندنا فه‌قیرییی بلا ب فان پینگافان بت:

ب دو‌عایا خۆشکاندن د گه‌ل دا بت:

چونکی دو‌عایا خۆشکاندن و(ته‌ذه‌لول) د گه‌ل دا، رپکا ژ هه‌مییا
 راستگۆتره‌ تو هه‌ژارییا خۆ بۆ وی پئ ئاشکه‌را دکه‌ی.. جاره‌کی د گه‌ل ته‌
 چیبویه کو ده‌رگه‌هین دنیایی هه‌می ل به‌ر ته‌ هاتبنه‌ گرتن، وتو ژ خه‌لکی
 هه‌مییی بی هیقی بی، و سه‌رتین رپیان هه‌می ل به‌ر ته‌ به‌رزه‌ ببن، وتو
 نه‌زانی دئ کیشه‌ به‌ری خۆ ده‌ی.. پاشی بیرا ته‌ ل وی هات بت وته‌ قه‌ستا
 ده‌رگه‌هی وی یی هه‌رده‌م فه‌کری کریت، ب دله‌کی تژی باوهر، ب دو
 چاقین تژی رۆندک، ونه‌فسا شکه‌ستی، بیی که‌سی های ژ ته‌ هه‌بت ژ وی
 پیتشه‌تر:

یا رهیبی.. ئەگەر دەرگههین دنیا یی هه می ل بهر من هاتینه گرتن،
 دەرگهه ی ته ههر دئ مینت شه کری، ئەگەر به نییان هه مییان پشت دابته
 من تو بهر ی خو ژ من قهت وهر ناگپری، ئەگەر دهرمان ی من ل بهر هه می
 دختوران ئاسی ببت، چو تشت نینن ل بهر ته ئاسی بین..

وهوسا تو مابی هه تا شریبیا مونا جاتی ب دلی تو تام بکه ی..
 پاشی ته هند دیت بت دەرگههین ئاسی ل بهر ته فه بین..

ئها نه فه یه یا ئەم دپیرین!!

رۆژهکی مروشه کی هه ژار قهستا خودیناسی مهزن بشری حافی کر،
 وگوتی: ئە ییمام، دەرگهه هه می یی ل من هاتینه گرتن، وپاریبی نانی
 ل من وعه یالی من یی بوویه هزهت، ئەگەر ته دو عایهک بو من کربا..
 بشری بهر ی خو دایی، پاشی گوتی: جاره کی ده می تشته کی ب تنی ژ ی د
 مالا ته دا نه ما، وعه یالی ته گوته ته: خلاس ئیدی چو تشت مه نه ما..
 ههوجه ییا خو ببه بهر دەرگهه ی وی، هنگی دو عایا ته ژ دو عایا من دئ
 چیتر بت.

بوچی؟

چونکی هنگی ئەو ژ دل دئ قهستا وی کهت یی رزق د دهستی دا،
 بی بشری یان ههر ئیک کی دی یی ههبت، بیخته ناچه را خو ووی، وههر
 جاره کا تو ژ خه لکی دنیا یی هه میبی بی هیقی بووی، وهندی دندکه کی
 دلی ب وان فه نه هاته گریدان، ئەو دئ د هه وارا ته ئیت: ﴿وَهُوَ الَّذِي يُزِيلُ
 الْفَيْتَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ﴾ (الشوری: ۲۸) کهنگی ئەو رهحما خو
 به لاف دکهت؟

- پشتی عهبد بی هیقی دین؟

ژ چ؟

- ژ هەر ئیکى ژ بلى وی.. هندی پیچهکى ژى د دل دا هیقییا ته ب ئیکى دى ژ بلى وی یا گریډای بت، تو (تهوقوعا) هندی بکه ئەو د ههوارا ته نهئیت، بهلى چى گاڤا دلى ته ژ هەر تشتهکى قالا بوو ژ بلى وی، مزگینی ل ته بت کویا ته ژى خواستی ئەو دى بو ته ب جه ئینت، ئەگەر خو ئەو ل بهر خه لکی تشتهکى (موسته حیل) ژى بت.

دهستى خو يى قالا ب نك وى قه دريژ بکه:

رۆژا برايتن یووسفى ژ برسى رهقین وقهستا مصرى كرى، دا عهزیزى مصرى کو یوسف ب خو بوو بیى ئەو پى بحهسیتن، قهنجیهکى ل وان بکهت وهندهک گهنمی بدهتی، وان پارى خو یى بی بها ل بهر سنگى عهزیزى دانا وگۆنتى:

﴿يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسْنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُوحُنَا بِيضَعَةً مُزَجَلَةً فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ بَجَزَى الْمُتَصَدِّقِينَ﴾ (یوسف: ۸۸).

راسته ئەف پارى مه ئینایه دیوانا ته ب کتر چو نائیت، وچو بهایى خو د بازاری دا نینه، بهلى تو یى حالى مه دبینی، ئەم ب عیال قه بین کهفتینه تهنگاڤیهکا مهزن، مه چورئ نهماینه، تو قهنجیهکى د گهل مه بکه، ئەگەر ئەم ژ ههژى نهبین ژى، خودى خیرى ددهته قهنجیکاران.

و د گهل وى همیى یا وان ئینایه سهرى یووسفى، گاڤا یووسفى ئەو د قى حالى دا دیتین، رهح ب وان بر، ویوسف مرۆڤهک بوو، قیجا هوبن چ دبیرن بو خودایى یووسفى؟

دهستین خو یین قالا ب نك وى قه دريژ بکهن و ب دلەکى شکهستى قه قهستا دیوانا وی بکهن، راسته چانتکى ته یى خالییه

و می‌ده‌کا ته چو د ناڅ دا نینه، به‌لی چ هه‌وجهیه تو زادی د گهل خو
 بیهیه دیوانا مه‌ردان، ما نه ل ویری سفرین طه‌عامان هه‌رده‌م ب ریزکرینه؟
 یا ره‌ببی نه‌گهر له‌شین مه ئی‌خسیرین دنیا یی بن، ودلین مه ب
 څیانا وئ څه دگر‌دای بن، هی‌قییه‌کا مه‌زن مه‌یه کو نه‌و ده‌ستی ب نک
 ته څه بیته در‌توکرن تو وی څالا ناز‌څرینی، و نه‌و دل‌ی ژ ته ب هی‌قی بت
 تو بی مراد نا‌غه‌گه‌رینی، نه‌گهر خو نه‌و یی ژ هه‌ژی که‌ره‌ما ته نه‌بت
 ژی، چونکی مرؤ‌څین مه‌رد چو جارن دانا خو ب ته‌خسیریا خازوکان څه
 گری ناده‌ن، څیجا چاوا تو دئ وه که‌ی وتو خودایی؟

ل بهر ده‌رگه‌څی وئ ل دل‌ی خو بگه‌ریئ:

جاره‌کی وه‌سا چیبوویه تو ب خه‌م که‌فتبی بیی کو تو نه‌گه‌ره‌کی بو
 وئ چه‌ندئ بزانی، یان ته هه‌ست ب خه‌ریبیی کریت وتول واری خو و د
 ناڅ دو‌ست وه‌ه‌فالین خو دا، نه‌گهر تشته‌کی هو‌سا ته دیت بت، تو بزانه
 دلی -وه‌کی ئبن قه‌ییم دبیرت- هنده‌ک دم هه‌نه ب سه‌ر دا دئین نه‌و
 هه‌ست ب خه‌ریبییه‌کا وه‌سا دکه‌ت تشته‌ک وئ خه‌ریبیی نابه‌ت ژ بلی
 هندئ کو تو بمینییه د گهل وی ب تنی د (خه‌لو‌هیه‌کا روو‌حی) دا؛ دا
 هه‌ست ب سه‌برئینانی بکه‌ی، وه‌نده‌ک دم هه‌نه ب سه‌ر دلی دا دئین نه‌و
 هه‌ست ب سو‌تینییه‌کا وه‌سا دکه‌ت تشته‌ک وی ته‌نا ناکه‌ت ژ بلی رازیبونا
 ب قه‌ده‌را خودئ وه‌مه‌بیزکرنا سه‌بری..

وکانی چاوا هنده‌ک جارن ده‌ستی مرؤ‌څی پیتقی ب وی مالی هه‌یه
 یی هه‌وجهییا وی تیر دکه‌ت، وه‌سا دلی ژی هه‌وجهی ب زاده‌کی وه‌سا
 هه‌یه څیان وشه‌وقا وی هاویش بکه‌ت، وخودان دلان ب سه‌رپور زانییه کو
 تشته‌ک نینه څی چه‌ندئ بکه‌ت ژ بلی څیانا وی.. جاره‌کی خودیناسه‌ک

ل کۆلاناډ دگهړيا ودگۆت: دلۍ من.. کاني دلۍ من؟ کي ژ هه وه دلۍ من ديتييه.. پاشي وي قهستا کۆلانه کي کر، ديت بچويکهک يي ژ بهر دهيکا خو ډرهفت، ودهيکا وي يا ددانتي وئهو يي دکه ته گري، پاشي دهيکا وي ئهو هافيتته سهر ريکي وچوو د مال دا ودهرگهه لي گرت، زاروک ل دور وږه خين خو زقري ونه زاني دي کيشه چت، لهو زقري بهر دهرگهه وي و ل دهرگهه دا وگازي دهيکا خو کر، دهيکي دهرگهه فه نه کر، جاره کا دي دهرگهه قوتا وگازي کر: دادئ.. دهرگهه بو من فه که، نه گه ر تو دهرگهه ل من فه نه کي چو جه- نينن نه ز بجمي، وکه سهک نينه من بده ته بهر سنگي خو، هنگي دلۍ دهيکا وي ما پيغه، دهرگهه بو فه کر ودا بهر سنگي خو و ب گري فه گوتي: رجا دهيکا خو! گونه ها ته بوو من نه فه د گهل ته کري، نه گه ر ته گوهداريا من کريا نه فه ب سهري ته نه دهات.

هنگي في خوديناسي کره هه وار وگوت: في گاغي من دلۍ خو ديت! ريکا ژ هه ميان نيزبکتر يا ته دگه هينته وي ئه وه تول بهر دهرگهه وي ل دلۍ خو بگه ربيي، و ل بهر دهرازيکا وي ئعترافي ب (موفلسيا خو) بکه ي، مال.. مه نصب.. عيال.. وهه ر تشته کي مادي يي ته ب دنياي فه گريدهت، ل بهر چاغي ته نه مينت، ب فه قيريه کا خوري وموفلسيه کا تمام فه قهستا وي بکه، هنگي دهرگهه وي ل بهر خو فه کري دي بيني.

جاره کي دهرگهه ين عه سماني ل بهر خه لکي هاتنه گرتن، ونيزيک بوو خه لا رابت، خه لکي باژيري چوونه چولي دا نقيثرا باراني بکه ن، وبوو هه وار وگازي بين وان، ئيمامي وان ب لايه کي فه دهر فه چوو، ديت

خهلیفه یی وان سه رکۆل و پیخاس، و ب خوشکاندن شه سه ری خو یی دانایه عهردی و بو خودی یی چوویه سوجدی، ویی ههوار دکه ته وی.. نیمام زقری ناف خه لکی وگۆت: تامانین خو حازر بکهن، مزگینیا من ل ههوه نیزیکی دئی باران ئیت، گاڤا (جهبباری) عهردی خو بو (جهبباری) عهسمانی شکاند، (جهبباری عهسمانی) دئی د ههوارا خه لکی ئیت! ووهسا چیبوو وهکی وی گۆتی، هیشتا نهو ژ چۆلی نه زقرین بارانی لیکر..

راستییا دنیا یی بزانه دئی فه قیرییا خو بو وهی زانی:

ههر کهسه کئی ب دورستی د راستییا دنیا یی نه گه هت، نه د ژبانا خو دا رحهت دبت، ونه ژی فه قیرییا خو بو خودی دزانت، دئی هزر کهت نهو ژ ههر ئیکی یی بی منته، نه گهر خو نهو ئیک خودای عهرد و عهسمانان بت، ما نه وی ماله کئی زیده ههیه؟ ما نه خودانی عهپاله کئی بۆش و سه لته نه ته کا مهزنه؟ ما نه تژی دۆر وره خین وی حهرهس وزیره فنان؟ قیجا نهو ژ چ بترست یان ژ کئی بترست؟

وههر نهف ریکه بوو یا فیرعهونی کهفن ل سه ر چووی، و فیرعهونین نوی ژی ل سه ر دچن، فیرعهونی گۆته ملله تی خو: ﴿يَقَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ﴾ (الزخرف: ۵۱) نهی ملله تی من، ما هوبن ملکی من نابینن؟ ما ملکی مصری هه می نه یی منه و نه فه روببار د بن من دا دچن؟

(ملکی من.. نه فه سه ری گریکی و بناخه یی گرفتارییه، گاڤا ته هزر کر دنیا -یان تشتهک ژ دنیا یی- ملکی ته یه، هنگی وهکی فیرعهونی تو دئی خو بی منته بینی، کهنگی دئی هشیار بی و راستییا

ملکى خو زانى، گاڤا ٺهو رويبارين د بن ته دا چن د سهر ته دا چوون! به لئ هنگى هشياري چو مفايى ناگهينته ته.

وبهري تو بگههيهه وي دهى يئ هشياري فايدئ ته نهكته، خو هشياري كه، ويزانه كو رحه تيبا تمام د قئ دنيايئ دا بو كهسئ نينه؛ چونكى ٺهو وارئ مورثيلى ووهستيان وفه نائيهه.

ٺهو كهسئ خودئ عه يال دا يئ هندي زهحه تئ ب وان ٺه ديبنت، ديبثت: خوزى من چو عه يال نه بان، وٺه وي عه يال نه هه ي خوزيبان رادهيلىت كو وي عه يال هه با.. يئ بچويك ديبثت: خوزى ٺه ز مه زن بام، ويئ مه زن ديبثت: خوزيبين هنگى وهختئ ٺه زئ بچويك.. ٺه وي بي كار هيقييا وي ٺه وه كارهك ب دهست كهفتبا، ويئ كار هه ي ديبثت: خوزى پيچه كئ ٺه ز مابامه به طال.. يئ فه قير مرادا وي ٺه وه روزه كئ وهكى يئ زهنگين لئ بيت، ويئ زهنگين هه سويد يئ ب دلرحه تيبا فه قيرى دهت.. مروزه كئ خودان مه نصب وخه دهه وحه شه م روزه كئ دگوت: خوزى ٺه ز شيبامه روزه كئ ب تنئ ل بازارئ هاتبام وچوبام وهكى خهلكى، وٺه وه خهلكئ ل بازارئ ب تنئ دئين وچن وكهسئ هاى ژئ نه، ديبثن: خوزى جاره كئ ٺه م چوبايينه وتري دور ورهخين مه حه رهس وخهلكى هه ميبئ زانيبا ٺه ٺه ٺه م هاتين..

بيژنه من: كى د قئ دنيايئ دا يئ رحه ته و ب حالئ خو يئ

رازيبه؟!

من گرتى چو تشتى ژ ته كيم نينه، وچو خه م وخيال ته نينن، وههر تشته كئ ته بقيت ل بهر دهستئ ته يئ حازره، تو بيژئ بو ته خوش بت؟ بهري تو خهلهت ببئ ويژئ: ٺه.. دئ بيژمه ته: ٺه گهر تو يئ ب قئ

رهنگی ژى يې مە بەحس ژئى كرى، ھەر جارەكئى - ۋەلەو ب خافلەتى ژى
قەبت- دئى تە گوھ لئى بت: (فلان كەس مـرـ)!. مـرـ. گەھشتە وئ
دویماییی یا ھەمى خودان رح، وتو ئېك ژ وانى، دئى گەھنى، ھنگى چ
خۆشى بۆ تە دئى د وئ خۆشییى مینت یا تو تیدا؟

ئەگەر تو زەنگیتىرین مروڤ بى د دنیايى، مادەم دئى مرى، تو يى
فەقىرى.. ما زەنگىنى نە ئەو تە منەت ب كەسى نەبت؟ باشە ئەوئ رحا
تە د دەستى دا، وچى گاڤا وى بقیئت ئەو وئ ژ تە بستینت چاوا تو دئ
ژ وى يې بئ منەت بى؟

من گرتى تە باوهرى ب وى نینە.. ما تە باوهرى ب ھندئ ژى نینە
كو ئەڤ خۆشییىن تو تیدا دویمایییەكا بۆ ھەى؟ بېژە من: چ تام د وئ
خۆشییى ھەیه یا دویمایی بۆ ھەى؟

براين من.. خويشكا من: دنيا گولەكا گەشە، بەلئ گاڤا پائيز د
سەر تە دا ھات، تو چو خۆشییى نە ژ رەنگئى وئ ونە ژ بېنا وئ نابىنى،
جەھكئ تژى رۆناھییە، بەلئ گاڤا ل تە بوو شەف تو نەشییى خۆ بەر
پییىن خۆ بېنى، جوانییا وئ دچت، خۆشیا وئ نامینت، يى لئى بلند
نزم دبت، وئ قەلەو د ناڤ ناخا وئ دا دحەلییىت، و صەبرا وئ ھەمى
دبتە بئ دەنگییەكا ب ترس وسەھم.. وئەگەر تە بقیئت راستییا قئى گوتنا
مە باش بزانی، جارەكئى تو ب تنئ ھەرە ناڤ قەبران، وھزرا خۆ د قەسرین
خەلكئ وان دا بكە.. كئیلیان، دا ئەو ب بئ دەنگییا خۆ قئى راستیى
بۆ تە بېژن!

گهلهك د خو نهگههه دا ب سلامه تي ده رباس بي:

رۆژه كى ئيك ژ زانايين تابعيان چو نك عائيشايى پسيارا فى
ئايه تا پيرۆز ژى كر: ﴿ ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ
لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ
(فاطر: ۳۲) ووهكى ئاشكهرا ئەف ئايه ته مروقتين باش دكه ته سى

پشك:

ئەويين ب كرنا هندهك گونەهان وهیلانا هندهك واجبان زولم ل نهفسا
خۆ كرى.

وئەويين واجب هه مى كرين وخۆ ژ هه مى گونەهان دايه پاش بهلى
هندهك سوننهت هیلاین وهندهك مهكروه كرين.

وئەويين واجب وسوننهت هه مى كرين وخۆ ژ هه مى حهرام ومهكروهان
دايه پاش، وخۆ ژ هندهك حهلالی ژى دايه پاش ژ ترسيين حهرامى دا.
عائيشايى گوتى: ئەويين لهز د خيران دا كرى، سهحابييين پيغه مبهرى
بوون -سلاڤ لى بن- ئەويين د گهل وى چووين، وئەويين هندهك
سستى كرى ئەون يين پشتى وان ل سه ر پىكا وان چووين، ويين زولم ل
خۆ كرى يين وهكى من وتهنه!

هوسا عائيشا د خو دگه هشت! وئيك ژ مه ئەفرۆ چونكى دو گوتنين
خبرى بۆ خهلكى دپيژت، يان دو فلسان دكه ته د دهستى فهقيهكى دا،
دهمى وان ئايه تان دخوبنت يين بهحسى وان چاكان دكه ن ئەويين ئيكسه ر
وبى حسيب دچنه بهحشتى: ئەفه بهحسى وان (داعيانه) يين وهكى
مه!

ل دویمایهیی:

عبداللاهی کوری عه‌ببسی فه‌دگوهی‌زت کو پیغه‌مبه‌ری -سلا‌ث لی
بن- ل چه‌جا خاترخواستنی، ل ئی‌فارا عه‌ره‌فی، ئه‌ث دو‌عایه‌ کر:

﴿اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَرَى مَكَانِي، وَتَسْمَعُ كَلَامِي، وَتَعْلَمُ سِرِّي وَعَلَانِيَّتِي، لَا
يُخْفِي عَلَيْكَ شَيْءٌ مِنْ أَمْرِي، أَنَا الْبَائِسُ، الْفَقِيرُ، الْمُسْتَغِيثُ، الْمُسْتَجِيرُ، الْوَجِلُ،
الْمُسْتَفِيقُ، الْمُقَرَّبُ، الْمُعْتَرَفُ بِذَنْبِهِ، أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُسْكِينِ، وَأَبْتَهَلُ إِلَيْكَ ابْتِهَالًا
الْمُذْنِبِ الدَّلِيلِ، وَأَدْعُوكَ دُعَاءَ الْخَائِفِ الضَّرِيرِ، مَنْ خَضَعَتْ لَكَ رَقَبَتُهُ، وَذَلَّ
جَسَدُهُ، وَرَغِمَ أَنْفُهُ لَكَ، اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلَنِي بَدْعَائِكَ شَقِيًّا، وَكُنْ بِي رءُوفًا رَحِيمًا،
يَا خَيْرَ الْمَسْئُولِينَ، وَيَا خَيْرَ الْمُعْطِينَ﴾ (۱) .

ئه‌فه دو‌عایا وی بوو پشتی ئه‌و گه‌هشتییه دویمایه‌یا قوبناغی، ل
ده‌می خاترخواستنی.. به‌ری خو‌ بدی چاوا ئه‌و د نا‌ث خه‌لکی هه‌مییی دا
و ب ده‌نگه‌کی بلند فه‌قیری وه‌ه‌وجه‌ییا خو‌ بو خودایی خو‌ رادگه‌هینت!

(۱) طه‌به‌رانی فه‌دگوهی‌زت.

دا ته بهایې خو ل نک خودئ هدت

هه ز ژ پیغه مبهري

وی بکه

چونکی ته ب وی ریتکا خو یا نیاسی، وبونا دلئ ته ورعا ته ب وی بوویه، وئگهر ب ریتکا وی نه بایه، مهزترین نعمه تا تو تیدا کو ئیمان، د گهل ته نه دهاته کرن. زانایئ ناقدار (شیخ الإسلام ابن تیمیه) دبیتت: ((دو رهنگین بوونئ هه نه، ئیک: ئوه یا ئه م دزانین، ویا دی بوونا دلئ ورحییه، ودهرکهفتنا وان ژ مالچیکی نه فسئ وتارییا طهبعی، وئث بوونه ب پیغه مبهري دبت، وئو بو خودان باوهران وهکی بابئ بوویه.. وشيخ وسهیدا وپهروه رده کار بابئ رحییه، وبابئ مرؤقی یئ دی بابئ له شییه)).

وکانی چاوا ئه گهر بابئ مرؤقی نه با له شی مرؤقی ژ تارییا نه بوونئ نه هاته رؤناهییا هه بوونئ، وه سا ئه گهر ب ریتکا پیغه مبهري -سلاف لی بن- نه با رحا مه ژ تارییا کوفری نه دهاته رؤناهییا ئیمانئ، ورپک ل بهر مه ئاشکه را نه دبوو.. قیجا قی پیغه مبهري حقه کی مه زن ل سه ر مه هیه، و ژ حقه وییه ئه م هه ز ژئ بکه یئ.

بوچا ئه م هه ز ژ پیغه مبهري بکه یئ؟

چونکی ئه و ئیان دلؤفانییه بو ته:

پیغه مبهري -سلاف لی بن- رحم دلؤفانییه بو دنیا یئ هه مییئ، وه کی خودایئ وی گوئیئ: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ (الأنبياء:

۱۰۷) ههما مه تو یی هنارتی دا بو ههمی چیکرییان ببیه رحم، و ژ رحما وی بو دویکهفتییین وی نهوه نهو ریکا بهحشتی نیشا وان ددهت، و بهری وان ژ ناگری وهردگپرت، پیغه مبهه -سلاف لی بن- دبیرت: ﴿مهتلا من وهکی مهتلا زهلامه کییه ناگرهک هلکرتی، ودهمی وی ناگری دهور و بهری وی روهنکری به لاتینک و مییش و مور بیتن خو بهاقتینه ناگری، و نهو و وان ههر بدهته پاش نهو خو بهاقتینی﴾ (۱).

مهعنا: ژ چهژیکرن و قیانا وی بو مه نهو مه پالدهت و ژ ناگری ددهته پاش؛ دا نهه نهکه قینی، بهلی د گهل هندئی ژی هندهک بهخترهش هه نه خو ژ ناف دهستین وی دهاقتیه دهر و قهستا ناف ناگری دکهن. پیغه مبهه ری -سلاف لی بن- نهه دقتیین، و بهخت و وژدان هندئی دخوازت دهمی ئیک چهز ژ مروقی بکهت، مروف ژی چهز ژی بکهت.

چونکی ب قیانا وی باوه رییا ته تمام دبت:

پیغه مبهه -سلاف لی بن- دبیرت: ﴿لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَلَدِهِ وَوَالِدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ﴾ (۲) یهعنی: باوه رییا ئیک ژ هه وه تمام نابت هه تا پتر ژ زاروک و بابی خو وههمی مروقان چهز ژ من دکهت.

و د ربوایه ته کا دی دا هاتییه: ﴿حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِكَ﴾ یهعنی: هه تا تو پتر ژ نهفسا خو چهز ژ من بکهی، و مهعنا قی نهوه: هه تا تو د چهژیکرنا خو دا بو من هند یی راستگوبی کو تو گوتنا من ب

(۱) بوخاری و موسلم ژ نهبوو هورهیره ی قه دگوهیزن.

(۲) موسلم ژ نههسی قه دگوهیزت.

پیش هه زکرن وهه وایه نه فسا خو بیخی، نه کو تشتی دلی ته بچتی تو بکهی بلا دژی وی دینی بت یی ئەز پی هاتیم.. و ب قی چندی هه ژیکرنا دورست ئاشکهرا دبت، نه ب گوتنا دهقی ب تنی.

دا کو تو تام بکهیه شریینیا باوهری:

چونکی ههچی هه ز خودی و پیغه مبهری وی بکهت، و قیانا وی بو وان ژ قیانا ههه تشتهکی دی پتر بت، ئەو دی تام کهته شریینیا باوهری، وهکی پیغه مبهه -سلاف لی بن- د گوتنه کا خو دا دبیزت: ﴿ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ: أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا..﴾ (۱) یه عنی: سی تشت هه نه ههچی ئەو ل نک وی بن ئەو دی شریینیا باوهری بینت، و ئیک ژ وان ئەفه یه کو خودی و پیغه مبهری وی خوشتقیتر بن ل بهر وی ژ ههه تشتهکی دی.. هتد. و ئەفه ئەو خهلاته یی هیشتا د دنیا یی دا خودی ددهته وی کهسی یی قیانا خودی و پیغه مبهری -سلاف لی بن- ب سهه قیانا ههه تشتهکی دی دبخت، خودی شریینیا باوهری ب رزقی وی دکهت، و ئەو شریینیه که ههه شریینیه کا دی یا د دنیا یی دا ههبت ل بهر وی دبته چونه.

دا کو تو رۆژا قیامهتی د گهل وی بی:

و ئەفه مهزنتربن هیقییه مروقی خودان باوهه هه، کو رۆژا قیامهتی دهمی مروف دکهقنه تهنگا قییه کا مهزن ونه خوشییه کا گران ب سهه وان دا دبیت، مروف یی نیزیکی پیغه مبهری بت -سلاف لی بن- ئەنهسی کو ری مالکی دبیزت: ئەعرا بییهک هاته نک پیغه مبهری -سلاف لی بن- و

(۱) بوخاری و موسلم ژ ئەنهسی فه دگوهین.

گوټی: قیامت کهنگییه؟ پیغهمبهری -سلاډ لی بن- گوټی: ته چ بو
 وی روژی بهرههښ کریه؟ وی گوټ: قیانا خودی پیغهمبهری وی،
 پیغهمبهری -سلاډ لی بن- گوټی: ﴿تو دی د گهل وی بی یی تو حهز
 ژی دکهی﴾ (۱).

وجاره کی مهولای پیغهمبهری ثوبان هاته نک پیغهمبهری ورهنگی
 وی یی گوهارپی بو، پیغهمبهری -سلاډ لی بن- گوټی: چ تشتی
 رهنگی ته گوهارپییه؟ وی گوټ: نهی پیغهمبهری خودی چونهخوشی
 ل من نین، بهلی دهمی نهز ته نهبینم نهز ژ ته خهریب دم، ویرا من
 ل ناخرهتی هاته فه، نهز دترسم ل ویری نهز ته نهبینم؛ چونکی تو دی
 د گهل پیغهمبهران نییه بلندکرن، نهگه خو نهز بیمه بهحهشتی ژی نهز
 دی ل جهه کی نرمتر بم ژ یی ته، نهگه نهز نه نییمه بهحهشتی نیدی نهز
 قهت ته نابینم، هنگی نهف نایه ته هاته خواری: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ

فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّالِحِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ
 أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ﴿۶۹﴾ (النساء: ۶۹) به عنی: ههچی گوهارییا فه رمانین
 خودی بکهت، وریکا پیغهمبهری وی موحه ممدی -سلاډ لی بن- بگرت،
 نهو نهون یین خودی بهای و ان مهزن کری، قیجا نهو دی هه قالینییا وان
 کهن یین خودی قهنجی ب بهحهشتی د گهل کری ژ پیغهمبهر وراستگو
 وشههید وچاکان، نهو چ باش هه قالن وان د بهحهشتی دا ههین.

(۱) بوخاری وموسلم قه دگوتهین.

چاوا دایٰ حەز ژ پیغەمبەری کەین؟

دییژن: حەزێکرن تشتەکە نە ب دەستی مەرۆقییە.. ئەقە راستە، بەلێ تشتی دی یی راست ئەووە هەندەک رێک هەنە مەرۆف دشبێت حەزێکرن خۆ پێ زێدە بکەت، وئەگەر هات و تو ژ وان بی یین خودی کەرەم ب حەزێکرن پیغەمبەری د گەل تە کربت، و تە قیا حەزێکرن خۆ بو وی زێدە بکە، بزانه هەندەک رێک هەنە بو تە دبنە هاریکار ل سەر حەزێکرن وی، ئەو ژێ ئەقەنە:

گەلەک صلاوەتان بدەنە سەر وی:

دانا صلاوەتان ژ لایێ مەقە ل سەر پیغەمبەری، دەمی ئەم دییژن: (اللهم صل علی محمد) مەعنا وی ئەووە ئەم داخواز و دووعایی ژ خودی دکەین کو ئەو رەحمی ب پیغەمبەری ببەت، و مەرتهبە و بهایی وی ل دنیا یی وئاخرەتی بلند بکەت، و دەمی ئەم دییژن: (السلام علی محمد) مەعنا وی ئەووە ئەم سلاقی ددەینە سەر وی، ئەو سلاقا هندی دگەهینت کو ئەم دویکەفتییین وینە، و ب وی قە دگرتداینە، و ژ قی چەندی ئاشکەرا دبت کو صلاوەت ئەو پەیوەندییە یا مەرۆقی ب پیغەمبەری قە گری ددەت.

ئبن قەیم بەحسی دانا صلاوەتان دکەت و دییژت: ئەو ئەگەرا بەردەوامی وزێدەبوونا قیانا مەرۆقییە بو پیغەمبەری -سلاقی لێ بن-، ئەو قیانا باوهرییا مەرۆقی بیی وی تمام نابت، و کەسەک هندی پتر نافی خوشتقیی خۆ بینت، و وی بینتە سەر هزرا خۆ، و بەحسی باشییین وی بکەت، قیانا وی دئی بو وی زێدەتر لێ ئیت، و شەوقا وی بو وی دئی پتر لێ ئیت، حەتا دلێ وی هەمیی قەدگرت، ژ خۆ ئەگەر بەحسی وی

نهكەت، ووی نهئینته سهر هزرا خو، قیانا وی د دلئی وی دا دئی کیم بت. مەعنا: دانا صلاوہ تان - ژ لایه کئی دی ڤه - دبتە ئەگهرا هندی قیانا مروڤئی بو پیتغه مبهری - سلاف لی بن - زیده تر لی بیت، ژ بهر قئی چهندی خیرا دانا صلاوہ تان گهلهک بوویه، پیتغه مبهر - سلاف لی بن - د گوتنه کا خو دا دبیتژت: ﴿مَنْ صَلَّى عَلَيَّ حِينَ يُصْبِحُ عَشْرًا، وَحِينَ يُمَسِي - عَشْرًا، أَدْرَكْتُهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾^(۱) یه عنی: ههچی بی دهه جار ان صلاوہ تان بده ته سهر من دهمی لی دبتە سپیده، ودهمی لی دبتە ئیقار، روژا قیامه تی مهده را من دئی قیرا گهت.

ئەڤه ل قیامه تی، و ل دنیا یی .. پیتغه مبهر - سلاف لی بن - دبیتژته وی سه حابی بی خو ئەوئ گوتیی ئەز دو عایا خو هه مبی بی دئی که مه صلاوہ تان ل سهر ته: ﴿إِذَا تُكْفَى هَمَّكَ، وَيُعْفِرُ لَكَ ذَنْبَكَ﴾^(۲) یه عنی: تو وه بکه ی خودی خه ما ته دئی ژ ته ڤه کەت، وگونه ها ته دئی بو ته ئیته غه فراندن.

دویکه فتنا سوننه تا وی بکه:

ژ نشانین قیانا مروڤئی بو که سه کی ئەوه مروڤ گوه داربیا وی بکهت، وچاڤ ل وی بکهت، و ئەگه ر قیانا پیتغه مبهری - سلاف لی بن - ئیک ژ پیتقی بیین تمامبونا باوه ربیا مروڤئی موسلمان بت، دویکه فتنا سوننه تا وی ژئی، یه عنی: ئەو ریکا ئەو پی هاتی، ئیک ژ پیتقی بیین راستییا قیانا مروڤییه بو وی، ئەگه ر قیانا ب تنی ئەو بت مروڤ ب

(۱) طه برانی ژ ئەبوو دهر دانی ڤه دگوهیژت.

(۲) ترمذی ژ ئوبه بیی کورئ که عبی ڤه دگوهیژت.

دهقى بېژت: ئەز ھەز ژ فلان كەسى دكەم، تىشتى ژ ھەمىيى ب ساناھىتر وىي بەھتر دى ئيان بت؛ چونكى ھەر كەسەك دىت قى چەندى بېژت، ئيانى - كو ئىك ژ بەھىن مەزن وگرنگە د ئيانا مرقان دا- ھندەك شەرت وپتتھىيىن خو ھەنە؛ دا راستىيا وى پى ئاشكەرا بىت، ئىك ژ وان ئەو مرق ملىكەچىيى بو ئەمرفەرمانا وى كەسى بكت يى مرق ھەز ژى دكەت، و ل سەر قى بناخەيى ئەم دىيىن: ژ نىشانىن ئيانا تە بو پىغەمبەرى -سلاف لى بن- ئەو تە پىگىرىيى ب سونەت وپبازا وى بكەى، كا چاوا ژ ئەنجامىن پىگىرىيا تە ب سونەتا وى ئەو ئيانا وى د دلى تە دا زىدە بىت.

پىغەمبەر -سلاف لى بن- د گازىبەكا خو دا بو ئومەتا خو دىيىت: ﴿إِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسَيَرَىٰ اخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، تَمَسَّكُوا بِهَا، وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ﴾^(۱) يەنى: ھەچىيى ژ ھەو پىشتى من بىنىت جودابونەكا مەزن دى بىنت، ئىجا ھەو ئىمانەت سونەتا من وسونەتا خەلىفىن من يىن سەرراست، وى بگرن، وپدىن خو لى بشدىن، وھىيارى وان تىشتان بن يىن نوى دەرەكەن د دىنى دا، چونكى ھەر تىشتەكى د دىنى دا نوى دەرەكەت بىدەيە، وھەر بىدەيەكا ھەب سەرداچونە.

ودوبەكەفتنا رېبازا پىغەمبەرى -سلاف لى بن- وپىشتانا رېبازا ھەر ئىكى دى يى ھەب ژ بلى وى، ئەو رېكە يا ئيانا خودى پى ب دەست

(۱) ئەھمەد ژ عربانى كورى سارىيە قەدگۆھىزت.

مرورقی فه دئیٔت، خودایی مهزن دبیرت: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (آل عمران: ۳۱) یه‌عنی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر تو بیژه: ئه‌گه‌ر راسته هه‌وه خودی دقیت هوبن دویکه‌فتنا من بکه‌ن، خودی ژی دئی هوبن قین، و‌گونه‌هین هه‌وه دئی ژئی به‌ت، چونکی خودی گونه‌ه ژیری گونه‌هین به‌نیین خویه، و ب وان یی دل‌وفان‌کاره. وه‌کی ناشکه‌را ئه‌ف ئایه‌ته حوکی ب هندی دکه‌ت کو هه‌ر که‌سی بیژت: من خودی دقیت، به‌لی ئه‌و دویکه‌فتنا پیغه‌مبه‌ری وی موحه‌مه‌دی -سلاف لی بن- ب دورستی د سوننه‌تا وی دا نه‌که‌ت، ئه‌و د قی گوتنا خو دا یی راستگو نینه.

چو‌گازیان ب سه‌ر‌گازییا وی نه‌ئیخه:

بو‌بلند یراگر‌تنا قه‌در و‌بهایی پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن-، و‌دا کو قیانا مه‌ بو‌وی یا دورست بت و‌گوتنا ده‌قی ب تنی نه‌بت، د ئایه‌ته‌کا پیروز دا خودایی مه‌زن دبیرته‌ خودان باوه‌ران: ﴿لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا﴾ (النور: ۶۳) یه‌عنی: هوبن‌گازییا پیغه‌مبه‌ری د ناچه‌را خو‌دا وه‌کی‌گازییا هنده‌ک ژ هه‌وه بو‌هنده‌کان لی نه‌که‌ن، و د ته‌فسیرا قی ئایه‌تی دا و‌کانی مه‌خسه‌د ب‌گازییا پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- ل قیری چیه، پتر ژ بو‌چونه‌کی هه‌یه.

هنده‌ک زانا دبیرن: مه‌عنا‌یا وی ئه‌وه‌گه‌لی خودان باوه‌ران ده‌می هوبن‌گازی پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- دکه‌ن (ئه‌فه‌ده‌می ئه‌و یی زیندی د نا‌ف وان دا) یان ده‌می هوبن‌ناقی وی دینن (پشتی مرنا وی ژی)، هوبن وه‌سا ناقی وی نه‌ئینن وه‌کی هوبن‌ناقی ئیک و‌دو دینن، بیژنی:

ئەى موھەممەد.. يان موھەممەدى گۆت.. يان موھەممەدى ھۆ ڪرا! وەكى چاوا ئيڪ ژ ھەو ھەو گەزى ئيڪى دى دڪەت، يان بەھسەى وى دڪەت.

ئەقە چى نابت، ودىتە نيشانا بى ئھترامبىيا ھەو ھۆ وى، ھوبىن ب رىز وھەدرگرتن قە گەزى وى بڪەن وناقى وى بىسن، وبىژن: ئەى پىغەمبەرى خودى، يان پىغەمبەرى خودى ھۆ گۆت.. وصالوھتان بدەنە سەر وى.

وھندەك زانابىن دى دبىژن: مەخسەد ب گەزىيا وى ل قىرى ئەو ھەمى پىغەمبەر -سلاڤ لى بن- گەزى ھەو دڪەت و بەرى ھەو ددەتە تىشتەكى، يان بەرى ھەو ژ تىشتەكى وەردگىرت، ھوبىن قى گەزىيا وى وەكى گەزىيا ھەر ئيڪى دى ژ ھەو وەرنەگرن، وسستىبى د ئەمى وى دا نەكەن.. بەلكى ھوبىن گەزىيا وى ب مەجدى قە وەرگرن، وگۇھداربىبى بۆ بڪەن، چونكى ئەو پىغەمبەرى خودىبىبە ونە وەكى ھەر ئيڪى دبىبە.

ما نە ھەمى تو ژ دل ھەز ژ ئيڪى دكەى تو گۆتن وداخوازىن وى ئەگەر ب زەھمەت ژى بن- ھەمىيان ب جە- دبىنى، قىبجا بۆچى تو د گەل وى پىغەمبەرى بى وەسا نابى ئەوى بوىبە ئەگەر بۆ رزگارىبونا تە؟

د گەل قورئانئى بڑى:

و ژ نىشانىن ژيانا تە د گەل قورئانئى ئەو تو بەردەوام قورئانئى بھوبىنى، وخواندنا قورئانئى يا بەردەوام ئيڪ ژ وان فەرمانانە بىن خودى ل پىغەمبەرى خو -سلاڤ لى بن- ڪرى، ھەمى ل سەر ئەزمانئى پىغەمبەرى -سلاڤ لى بن- گۆتى: ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ عَبَّدَ رَبَّهُ هَذَا وَالْبَلَدُ الَّذِي حَرَمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرُهُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٢﴾ وَأَنْ أَتْلُوا الْقُرْآنَ ﴿٩١﴾﴾ (النمل: ٩١-٩٢) و ژ قى ئايەتى دبىتە زانىن كو خواندنا قورئانئى سىبىبەمىن فەرمانا گرنگە

ل پیغه مبهری - سلاف لی بن - هاتییه کرن، پشتی تهو حیدا د عیباده تی دا
وئیسلامی.

وخواندنا قورئانی - وه کی د هه دیسه کی دا هاتی - ریکه که مروّف
قیانا خودی و پیغه مبهری پی ب دهست خو بیخت، پیغه مبهر - سلاف لی
بن - دبیرت: ﴿مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَعْلَمَ أَنََّّهُ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، فَلْيَقْرَأْ فِي الْمُصْحَفِ﴾ (۱)
یه عنی: هه چینی که یف ب هندی بیت بزانت کو ئه و هه ز خودی
و پیغه مبهری وی دکهت بلا قورئانی بخوینت..

بلا قورئانی بخوینت، دا بزانت کانی ئه و وان تشتان دکهت بین دینه
ریک بو قیانا خودی و پیغه مبهری وی یان نه.. بلا قورئانی بخوینت، دا
بزانت کانی باوهرییا وی هتا چ هددی باوهرییه کا راست و دورسته، بلا
بهری خو بدته خو، وخو وکاری خو ل سهر قورئانی عرض بکهت.
وتشتی گرنگ د خواندنا قورئانی دا ئه وه مروّف - زیده ی خوشییرنا
ب خواندنا قورئانی - لی بگه ریبت خو د مهعنا یا وی ژی دا شاره زا
بکهت، وتی بگه هت کانی ئه و چ دبیرت؛ دا پتر تامی ژ خواندنی
وهرگرت، و باشر کاری پی بکهت.

سهرهاتیین حدیثیکه رین وی بخوینه:

دا بزانی کانی چاوا و بوچی وان هه ز وی دکر، ژ سهحابیین وی
بگره، و هتا خه لکی زه مانی خو.. وان بنیاسه، و سهرهاتیین وان
بخوینه؛ دا ئه و بو ته بینه پالدر کو تو ژی هه ز وی بکه ی، و ئه و پتر د
چاقین ته دا مهزن بیت.

(۱) بهیهقی فه دگو هیزت.

کافرین مه که هی ژ گه لهک سالوڅه تین صه حایبیان عه جی بگرتی
 دبوون، به لی ئیک ژ وان تشتین ژ هه مییان پتر نهو عه جی بگرتی دکرن،
 قیانا وان یا زنده بوو بو پیغه مبهری -سلاف لی بن-، روژا کافرین
 مه که هی زهیدی کوړی ده تنه ی قهید و زنجیر کری، وبری دا وی بکوژن،
 پشتی ناهه نگه کا ژ هه ژی بو قی رویدانی به ره فکری، و بهری سه گفانین
 وان ستیرکا خو ل وی بگرن، و سه رپر شیر ی خو راکه ته هنداقی سه ری وی،
 نه بوو سوفیانی خو نیزیکی وی کر و گو تی: تو چه ز دکه ی نه گه ر قی
 گا قی تو د ناف عه یالی خو دا بای و ل شوینا ته مه موچه ممه د کوشتا؟
 وی گو ت: ب خودی من پی خو ش نینه هوین من به رده ن و نه ز بچه مالا
 خو، و ستریه ک ف پیغه مبهری سلاف لی بن بکه فت.. گا قا نه بوو
 سوفیانی گو ه ل قی به رسقا وی بووی، ده ستین خو ل رانین خو دان
 و گو ت: د ناف مرو قان دا من که سه ک نه دیتی به هند چه ز ژ ئیک و دو
 بکن و ده کی هه قالین موچه ممه دی چه ز ژ وی دکن.

ویا ژ قی ژ ی غه ریتر گو هی خو بده نه عه مر ی کوړی عاصی -خودی
 ژ ی رازی بت- چ د بیژت، د بیژت: که سه ک ژ پیغه مبهری -سلاف لی بن-
 ل بهر دل ی من خو شتقیر نه بوو، و د چاقین من دا مه ز نتر نه بوو، به لی ژ
 بهر هه بیه تا وی من نه دشیا تیر به ری خو بده می، و نه گه ر بیژنه من: بو مه
 بیژه کانی ره نگ ی وی یی چاوا بوو، نه ز نه شیم وی بو هه وه و ه صف بکه م!
 و روژا نه بوو بهر که فتی به بهر مرن ی، وی پس یار کر: نه هرو چ روژه؟
 وان گو تی: دوشه نبه، وی گو ت: نه گه ر نه ف شه فه نه ز مرم، من نه هیلن
 چه تا سویا هی؛ چونکی خو شتقیرین روژ و شه ف ل بهر من نه وه یا نه ز پتر
 لی نیزیکی پیغه مبه ری خودی بم سلاف لی بن.

بهلی.. دهفته را هەر څيانه کا عهردی یا ههبت ب پهړه کی ب دویماهی
دئیت، بهرپهړی مرنی، ب تنی څيانا سهحابییان نهبت بو خوشتڅییی وان
-سلاڅ لی بن- پشتی مرنی مرنی ژی نهو دمینت، چونکی نهو
چهقه که ژ څيانا عهسمانی.. نهگه ر نهز مرم خو ب شهف ژی بت، خو
نهگرن هتا دبه سپیده، چونکی نیزیکیبونا من ژ پیغه مبهری -سلاڅ لی
بن- نهگه ر خو د بن ناخی ژی څه بت، من پی خوشتره ژ مانا من د ناف
ههوه دا نهگه ر خو د خانیه کی بهرفره ژی څه بت.

ورژا بیلال کهفتییه بهر مرنی، وژنکا وی گوتی: وهی بو څی
موصیبه تی! وی گوت: وهی بو څی کهیفی، سوباهی دی گهمه
خوشتڅییان، موحه ممدی وهه قالین وی!

سه رها تیپین شان رهنگه مروشان بخوینه، وگوه دارییی بو بکه، دا
بهلکی نهو بو ته بینه پالدهر کو چاڅ ل وان بکهی، و..

ل دویماهی:

بزانه کو..

ته شه بوهه ب مهزنان ژی څه مهزنییه!!

دا ته بهایې خول نک خودی ههبت

حهز ژ وی بکه

چونکی ههژیکرنا ته بو وی دئ بته ده رگه هی گوهدارییا ته بو نه مری وی، و گوهدارییا ل سهر ههژیکرنی دئ بته ئا فاکرن طاعه تی دورسته، و نهو دلئ ژ فیانئ فالابت وه کی وی خانیی کافله یئ ژ مرؤشان ویران بووی.. ما دئ صهبرهک لی ههبت؟

فیانا پیغه مبه ری ژ فیانا خودییه:

پشتی بو مه دیار بووی کو فیانا پیغه مبه ری -سلاف لی بن- ژ پیته یین تمامبونا باوه رییا مرؤقی موسلمانه، دقیت هم باش بزاین کو فیانا پیغه مبه ری -سلاف لی بن- ژ فیانا خودییه، و تشته کی بهر عقل نینه فیانا وان ههردووان بیته ژیکشه کرن، یان ئیک ژ وان ب تنئ دله کی خودان باوهر دا پهیدا بت.

چاوا دئ ههز ژ وی پیغه مبه ری که ی یئ بهرئ ته دایه وی، وتو ههز ژ وی ب خو ناکه ی؟ یان چاوا دئ ههز ژ وی که ی وتو ههز ژ وی پیغه مبه ری ناکه ی یئ وی بو ته هنارتی؟

وچونکی مهسه له یا ب فی رهنگیه، فیانا خودی و پیغه مبه ری وی -سلاف لی بن- پیکشه بوو ئیک ژ وان سی تشتان یین وه ل خودانی دکهن کو نهو تام بکه ته شرییا باوهری.

بوچا ئهم ههز ژ خودی بکه یین؟

چونکی نهو یئ ژ ههژی فیانییه:

چاوا تو چهز ژ وی نهکھی وئوه خودی؟ قهنجی ونعمهتین وی ژیانا
 ته ههمی قهگرتینه، ئەگەر وی بهری ته نهدابا خو، نوکه بهری ته دال
 کیفه بت؟ د کیژ نهالا سهرداچوونی دا تو دا یی بهرزه بی؟
 رۆژا تو ب سهر قی دنیایی کھفتی تشتهک ژ مهصلحته تا خو ته
 نهذانی، وی دهستهکی دلۆقان ودلهکی نهرم بو ته پهیدا کر هتا تو وه
 لی هاتی بشیی ژیانا خو ب ریشه بهی، ووی عهقلهک دا ته تو بشیی
 باشی وخرابییی پی ژیک جودا بکهی، ووی هند قهنجی د گهل ته کرن کو
 ئەگەر جارهکی تو دهست پی بکهی دا وان بهژمییری تو نهشیتی وئ
 چهندی بکهی.. و د گهل هندی ژی دهمی ته شوکرا وی نهکری، وتو
 بهر ب خرابی وگونههی قه چووی، وی کریتیپین ته قهشارتن،
 وشهرما ته پی نهبر، ته ب گونههان بهرسقا نعمهتین وی دا، و ب
 ستارهکرنی وی بهرسقا نهزانینا ته دا، گونهها ته قهشارت، وعهیا ته
 نیشا خهلکی نهدا؛ چونکی ئیک ژ ناقتین وی (غهفاره) رهنگ وروی
 ته یی ب سهرقه وبهرچاڤ وی جوان وتازه کر؛ دا خهلک بیینن،
 وناقحوییا ته وی قهشارت؛ دا کس ب ته نهحسییت دهمی تو دلخی خو
 دبهیه غشی وخیانهتی، وهزین خهلت، وخرابییی، وئگەر وی ئەو لا ژی
 ژ ته ئاشکھرا کر، کھی تو نهذقیای وقهدری ته نهدگرت، چونکی ئیک
 ژ سالۆخهتین وی (ساتر الذنب)ه.

کهرهما وی بی بهرانبهر ژ عهسمانی ب سهر ته دا دبارت،
 وخرابیپن ته بی حساب ژ عهردی ب نک وی قه دئینه بلندکرن، و د گهل
 هندی ژی ئەو دبیژته ته: ﴿يَا اِبْنَ آدَمَ اِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ
 عَلٰی مَا كَانَ فِیْكَ وَلَا اُبَالِ﴾ کوپی ئادهمی، هندی تو دوعا وهیثییان ژ من

بکهی ئەز دئى گونەهين ته غه فرينم، بلا ته چ کربت ژى، ومن چو مننهت پى نينه ﴿يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ بَلَغْتَ ذُنُوبَكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ، وَلَا أُبَالِي﴾ كورئى ئادهمى، ئەگەر گونەهين ته بگهههه بهر په رين عهسمانى پاشى تو داخوازا غه فراندنئ ژ من بکهى ئەز دئى وان بو ته غه فرينم، ومن چو مننهت پى نينه ﴿يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الْأَرْضِ حَطَايَا ثُمَّ لَقَيْتَنِي لَا تَشْرِكُ بِي شَيْئًا لَا تَيْتَكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً﴾^(۱) كورئى ئادهمى، ئەگەر تو بيتيه نك من وته تئى عهردى گونەه ههبن، پاشى تو بيتى وته چو شريك بو من چئ نه كرين، ئەز ب تئى عهردى فه مه غه فرهت دئى ئيمه نك ته.

ئهرئ خودايه كئ باشييا وى هنده بت ما يئ ژ ههژى هندئ نينه تو
حهز ژئى بکهى؟

بهري خو بدئ چاوا خوديناسان ههز ژ وى دكر وژئى ب هيقى بوون:
ل ئيقارا پوژا عهرفئ فوضه يلى كورئى عياضى بهري خو دا خهلكى،
هه ميبان دهستين خو بلندكربوون وب چاقين تئى پوندك فه ههوار دكره
خودئ.. فوضه يلى گوته هندهك كه سين ل دوور و ره خين خو: باشه ئەگەر
ئه فه ب قى رهنگى داخوازا چهند فلسه كين كيم ژ زهلامه كى بکهن، ئەو
دئى وان دهست قالا زقيرنت؟ وان گووت: نه خير، فوضه يلى گووت:
ئەز ب خودئ كه مه، مه غه فرهت ل نك خودئ بئ بهاتره ژ چهند فلسه كان
ل نك ئيك ژ ههوه قيجا چاوا ئەو دئى قان دهست قالا زقيرنت؟!
ئەو ههز ژ ته دكهت، قيجا بچى تو ههز ژ وى نه كهى؟

(۱) ترمذى ژ ئەبوو ذهررى فه دگوهيزت.

چونكى ئەو ب غار ب نك تەڧە دئيت:

بەلىٰ ھەر جارەكا تە ئەو نياسى، وتوب نك ڧە چووى، ئەگەر خۆ
ھىدى ژى بت، ئەو ب غار دئ ب نك تەڧە ئيت.. ما وى ب خۆ
نەگۆتییە: ﴿وَمَنْ أَتَانِي يَمْنِي أَتَيْتُهُ هَرَوْلَةً﴾^(۱) ھەچییى ھىدى ب نك من
ڧە بئت، ئەز ب غار دئ ب نك وى ڧە چم.. وحاشای وى كو وى مننەت
ب تە ھەبت، بۆچ ئەو دئ ب لەز ب نك تە ڧە ئيت؟ دا فايدهیەكى ژ
تە بکەت؟ یان دا توقەنجییەكى ل وى بکەى؟ نە.. ئەو ژ ھندئ مەزنترە
وى ھەوجەییەك ب تە ھەبت، وتوژ ھندئ کیمتری تو مفایەكى
بگەھینییە وى، ئەو ھۆسا ب نك تە ڧە دئيت چونكى وى مەصلحەتا تە
دڧيت..

تو خیرەكى دكەى ئەو وئ بۆ تە کیم کیم ب دەھان حسیب دكەت،
وگافا تە گونەھەك كر ئەو دئ بیژتە ملیاکەتین خۆ: خۆلى بگرن،
نەنڧیسن، بەلكى تۆبە بکەت.. وئەگەر تە تۆبە نەكر ژى ئەو وئ بۆ تە ب
ئیکى دنڧیسن!

ئەرى خودایەكى باشییا وى ھندە بت ما یئ ژ ھەژى ھندئ نینە تو
حەز ژى بکەى؟

ھەر شەڧ ئەو یئ ل ھیڧییا تە:

چونكى ئەو حەز ژ تە دكەت، گونەھین گونەھكاران، وپشتدانا
دڧنیلندان وى ژ ھندئ نادەتە پاش كو ھەر شەڧ دەمى سیپىكا
دویماییى دمینت، ئەو -ب رەنگەكى بابەتى وى بت- بئتە عەسمانى

(۱) بوخارى ژ ئەبوو ھورەیرەى ڧەدگوهیتز.

دنیایی وگازی غافل ونفستییان بکەت: کی ههیه دوعايهکێ بۆ خو ژ من
بکەت دا ئەز دوعايا وی بۆ ب جە- بینم؟ کێ داخوازهک ههیه دا ئەز
داخوازا وی بۆ ب جە- بینم؟

وتوی ئفستی وتە های ژنی نه!!

ئەگەر تو بزانی مرۆقهکێ دهوله‌مه‌ند به‌ری سپیدی دێ ئیته فلان
جهمی وکی چ بقیته ژ مالی دنیایی دێ ده‌تی، تو بیژی وی ده‌می تو بنقی
وبیژی: نه لازمه؟

ئەگەر مرۆقهک قه‌نجیه‌کا مه‌زن ل ته بکەت، کو تو خو ببینی قه‌ردار
ب عه‌مری خو بۆ وی، پاشی ئەو بیژته ته: ل نیقا شه‌قی یان به‌ری
سپیدی فلان تشتی بۆ من بینه، ما تو له‌زی ناکه‌ی ونابیژی: وی
قه‌نجییا د گهل من کری؟

ئەفه خودایێ ته، ئەو ژ هه‌ر ئیکی ده‌وله‌مه‌ندتر، یێ ژیا نا ته هه‌می
ژ قه‌نجییا وی، یێ ته بۆ سفرا که‌ره‌ما خو قه‌ده‌خوینت، ما نه شه‌رمه تو
خۆ د ناڤ نفینان را بپیچی، وخۆ ژ وی یێ منته که‌ی؟

بێی داخوازا ته وی تو یێ پاراستی:

به‌ری خو بده به‌رپه‌رین ژییی خو. چەند جار ان وی تو ژ هیلاکی،
یان شه‌رمزارییی پاراستی بێی کو ته های ژنی هه‌بت، یان ته داخوازا وی
چه‌ندی ژنی کربت؟

حه‌کیمی کورێ حزامی ئیک ژ سه‌حابییین پیغه‌مبه‌ری بوو -سلاف
لی بن- ل شه‌ری به‌دری د گهل کافران هاتبوو شه‌ری، هوبن دزانن پشتی
ئەو موسلمان بووی، سویندا وی چ بوو؟ وی دگۆت: ئەز ب وی که‌مه یێ
رۆژا به‌دری ئەز ژ کوشتی رزگار کریم.

وی هزرا خو دکر، ئه‌ری ئه‌گه‌ر رۆژا به‌دری ئه‌و ل سه‌ر کوفری هاتبا
کوشتن، وه‌کی وان هه‌فتی هه‌قالین وی ئه‌وین هاتینه کوشتن، حالی وی
دا چ بت؟

ما ئه‌قه نه‌ نعمه‌ته‌کا مه‌زنه خودی د گه‌ل وی کری بیی کو وی داخواز
کرت؟

ئه‌بوو سوفیان.. ئه‌وی پتیریا عه‌مری خو د کوفری دا بو‌راندی،
دوازه سالین دویمه‌یه‌یی ژ عه‌مری خو خودی نعمه‌ت ب ئیسلامی د گه‌ل
کر، گاڤا که‌فتیه به‌ر مرنی هنده‌ک مروڤین وی کره‌گری، وی گوته‌وان:
بو من نه‌که‌نه‌گری، ئه‌قه رۆژا ئه‌ز موسلمان بوویم هه‌تا ئه‌قرو ئه‌ز ب
گونه‌هه‌کا ب تنی ژی قریژی نه‌بوویمه!

ده‌می تو له‌زا گونه‌هه‌کاران به‌ر ب گونه‌هه‌ی قه‌ دبینی، تو بی‌را خو ل
وی قه‌نجیا مه‌زن دئینییه‌ قه‌ یا خودی د گه‌ل ته‌ کری کو تو وه‌کی ئیک
ژ وان لی نه‌کری؟

به‌لکی ئیکێ موته‌لا ژ هه‌وه بیژت: پا تو بو من چ دبیتژی وئه‌ز
هنده بی که‌تیمه به‌لای؟

بو ته‌ دی بیژین: چونکی ئه‌و هه‌ز ژ ته‌ دکه‌ت له‌وا وی تو یی
ئیکه‌ستییه به‌لای.. به‌لی! وه‌لکی ئه‌قه ل به‌ر مروڤان تشه‌کی غه‌ریب
بت (هه‌ز ژ من دکه‌ت به‌لای دئینه‌ ریکا من!!) ئه‌قه چونکی ئه‌م کورت
به‌ری خو دده‌ینه مه‌سه‌لی، ویا ژ مه‌ قه‌ ئه‌صل ویناخه د مه‌سه‌لا قیان
ونه‌قیانی دا خو‌شی ودانا دنیا ییه، وئه‌و ب خو مه‌سه‌له یا وه‌سا نینه!
چه‌ند جاران به‌لای تو هه‌شیارکری و به‌ری ته‌ دایه وی؟ چه‌ند جاران تو

یې دویر بووی ژ وی وبه لایې تو نیزیکی وی کری؟ صهبری ل سهر به لایې
بکیشه ما ته نه قییت تو نیک ژ وان بی بین بی حسیب خیر بو دئیتهدان؟

﴿ إِنَّمَا يَوْفَى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴾ (الزمر: ۱۰)

نهری نه گهر به لا نه بت، صهر دئ یا چ بت؟

بن عطائی نه سکه نده رانی دبیت: ((نهوی هزر بکهت دلوقانییا

خودی وقه ده را وی ژیکفه دین، نهو مروقه کی کورته بینه)).

وی تو ب گوننه هی نه بریبه هیلاکی:

ههر چه نده ته هند گوننه و ته خسیری د دهر حقا وی دا کرینه کو

نه گهر وی حسیبه کا هویر د گهل ته کربا تو دا ههژی تیرنی بی، خودی د

نایه ته کی دا به حسبی مروقتین وه کی من و ته دکهت ده می دبیت: ﴿وَلَوْ

يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِمَا مِنْ دَابَّةٍ﴾ (فاطر:

۴۵) یه عنی: نه گهر خودی مروقت ب کریارین وان گرتبان، وی خودان

رحه کی ل سهر عهردی ب ریتفه دچت ل سهر پشتا عهردی نه دهیلا..

ده می نعمه ته ک دگه هته ته تو حه مدا وی بکه کو وی ب ره حما خو

نهو نعمهت دایه ته، و ژ بهر گوننه هین ته نهو ل سهر ته نه کریبه عهزاب.

وحه ز ژ وی بکه چونکی نهو ته ژ دنیایی دپاریت:

تو گه لهک دنیایی ژ وی دخوازی، به لی نهو هندئ ژئ دده ته ته کو

تو پی د سهر دا نه چه ی، نه گهر وی ب یا ته کربا، نوکه ژ میتره تو

چووبوویه هیلاکی.. گوهی خو بدئ چاوا پیغه مبهر -سلاش لی بن- قی

مه سه لی بو مه روهن دکهت: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَيَحْمِي عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ مِنَ الدُّنْيَا، وَهُوَ

مُجِبَّةٌ، كَمَا تَحْمُونَ مَرِيضَكُمْ مِنَ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ تَخَافُونَ عَلَيْهِ ﴿١١﴾ هندی
 خودتییه عهبدی خوئی خودان باوهر ژ دنیایی دپاریزت، وئهو ههز ژ وی
 دکهت، کا چاوا هوین نساخی خو ژ خوارین وڤه خوارینی دپاریزن، ژ بهر
 ترسا ههوه ل سهر وی.

ههوه دیت مهسهله یا چاوایه؟

ئبن عطائی ئهسکهندهرانی قئی مهعنایی ژ هه دیسی وهردگرت
 ودبیژته ته: ((بهلکی ئهو ب نه دانی بده ته ته، وبه لکی ب دانی نه ده ته
 ته، ههر جاره کا وی ده رگه هی تیگه هشتنی د نه دانی دا ل بهر ته ڤه کر،
 نه دان ل بهر ته دی بته عینی دانی، ده می ئهو دده ته ته ئهو ڤه نجییا خو
 نیشا ته دده ت، وده می ژ ته مه نعه دکه ت ئهو شیانا خو نیشا ته دده ت،
 وهردو جار ان ئهو خو ب ته دده ته نیاسین، و ب هه بوونا ڤه نجییا وی ل
 سهر ته ئهو ب نک ته ڤه دئیت، وهه ما نه دان ته دئیشینت چونکی ته
 حکمه تا وی د وی چهندی دا نه زانییه)).

چاوا دئی ههز ژ وئی که؟

جاره کی ده می تو یی ب تنی د گهل خو زنجیرا بیره اتنن خو دوباره
 بکه، وبه ری خو بدی ل کیژ جهی پتر ژ ههر جاره کا دی ره ما خودی ب
 ته را گه هشتییه، وتو ژ تیچوون یان گرفتاری یان شهر مزارییه کا مهزن
 رزگار کری.. پاشی قئی پیساری ژ خو بکه:

- ئه ری ما ئهو خوداین ئه ڤه نجییه د گهل من کری یی هتیرای

هندییه نینه ئهز ههز ژ وی بکه م، وبی ئه مرییا وی نه که م؟

(١) ئه حمه د ژ مه موودی کوری له بیدی ڤه دگو هیزت.

ئىبراهيمى ئەو جەل ناڧ ئاگرى دىت، دەمى مللەتتى وى ئەو كرىبە
 د مەنجه نىقى دا وھاڧىتتېبە د نىڧا ئاگرى دا، وىووسڧى ئەو د بنى بىرى
 وكونجا گرتىخانەبى ڧە دىت، يوونسى ئەو د زكى نەھنگى دا دىت،
 وموساى دەمى دەيكا وى ئەو ھاڧىتتېبە د رويبارى دا، وموحەممەدى
 دەمى وى وھەڧالى خوقەستا شكەڧتى كرى وكافر ھاتېنە بەر دەرى..
 سلاڧ ل وان ھەمىيان بن.

وتە ل كىژ جھى د ژيانا خو دا ئەو دىتېبە؟

د سەرھاتېيان دا دىتېژن: مرؤڧەكى دەولەمەند ھەبوو گەلەك خىر ب
 مالى خو دكرن، وشوكەرەكا بەردەوام دكر، زەمانەك ب سەر دا ھات ئەو
 ھاتە گوھارتن، شوكر وى كىم بوو، وخىرتىن وى ھاتنە برىن، وبەر ب
 گونەھى ڧە چوو، د گەل ھندى ژى خودى نعمەتا خو ژى نەستاند، ئىنا
 جارەكا دل ھشيار دبت وى گازى كر: يا رەببى طاعەتتى من بو تە ھاتە
 گوھارتن، ونعمەتا تە ل سەر من نەھاتە گوھارتن، ھنگى دەنگەك ھاتى:
 - (يا هذا لأيام الوصال عندنا حرمة، حفظناها وضيعتها) فلان
 كەس.. رۆژىن وىصالى قەدرى خو ل نك مە ھەبە، مە ئەو پاراستن وتە
 ژ بىركرن!

چاوا دى زانى كو تو ھەز ژ ولى دكە؟

ئەگەر وە ل تە ھات كو تە ھەوجەبى ب ھندى نەبت كەس بىرا تە ل
 وى بىنتە ڧە، چونكى كىمترىن (مەبدەئى) ھەژبكرنى ئەو ئەوئ تو
 ھەژئ دكەى چو جارن ژ بىرا تە نەچت، ئبن قەبىم دىتت: ((وہى بو وى
 كەس ب ناڧى ھەژبكرنى دئاخفت، وئەوى ھەوجەبى ب ھندى ھەبە ئىك

بیرا وی ل خوشتقییی وی بینته فه، وئهگهر کهسهک بیرا وی لی نهئینته
فه بیرا وی لی نائیته فه)).

ئهو چ چهژبکرنا عهجیبه ئهو پین دئاخفت!

ئیمامی غهزالی بهحسی ریکهکا دی ژی دکهت تو قیانا خو بو وی
پین بجهربینی، ئهو ژی ئهفهیه: دهمی تو دچییه سهر جهی خو بو نقشتنی
وبهری تو بنقی، کی دئیته سهر هزرا ته، وتو ناقتی کی د گهل خو دئینی؟
ودهمی سپیدی تو ژ خهو رادیی ئیکهمین کهس دئیته سهر هزرا ته وتو
ناقتی وی دئینی کییه؟ ئهها ئهو تو ژ ههمیمان پتر چهز ژ وی دکهی،
قیجا پساری ژ خو بکه: ئهری خودییه دویماهی کهس ب شهقی
وئیکهمین کهس ل سپیدی دئیته سهر هزرا ته؟ ئهگهر بهرسقا ته (ئه)
بت، ئهو قیانا ته بو وی یا دورسته!

فَإِذَا انْتَبَهَتْ فَأَنْتَ أَوْلُ فِكْرَتِي

وَإِذَا أُوتِيتُ فَأَنْتَ آخِرُ زَادِي

دهمی سپیدی ئهز هشیار دیم تو ئیکهمین هزری بو من، ودهمی ئهز
دزقرمه سهر جهی خو ب شهقی تو زادی من یی دویماهییی یی!
وئهگهر ئهز یی وهسا نهیم، ئهو قیانا من بو ته گوتنا دهقییه!!

ل دویماهییی:

تشتی ژ ههمیی خوشتقیتر ل بهر ئهئینداری ئهوه دهمی دمینته ب
تنی د گهل خوشتقییی خو ودویر ژ چاقان (موناجاتی) د گهل وی دکهت،
ل دویماهییا شهقی.. دهمی تاری ل عهردی دژوار دبت، وئهئیندارین
دورست ئاشکهرا دبن، خهوی ژ چاقین خو فهدرهقینن، وی دهمی ژ دهستی

خۆ نه که.. رابه قهستا (موناجاتا) وی بکه، ووهکی موسایی -سلاش لی
بن- بیژی: ﴿وَعَجَلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِارْحَمَنِي﴾ (طه: ۸۴) چونکی ل وی ده می هه
شهف ئەو دئیته عهسمانی دنیایی، وئهو ته بو حهضرهتا خو داخواز دکهت،
قئيجا ئەگهه تو ئەقبندارهکی راست و دورستی خو ژ ژفانی نهده پاش، ب
هیجهتا هندئی کو خهوا وی ده می یا شربنه!

دا ته بهایی خو ل نک خودی ههبت

لهزی د کرنا

باشییی دا بکه

چونکی کرنا چاکی وباشییی، وچوونا بهر ب طاعه تی خودی څه، خوشییه کا وهسا یا تیدا هه ی ب تنی ئه و کهس تاما وی ب دورستی دزانت یی دیتی، له و خودیناسان دگوت: هه ی ژاران ئه هلی غه فله تی! ژ دنیایی دهرکه فتن بیی تام بکه نه شربنییا طاعه تی و خوشییا باوهری.. هه ی ژاران مرن دغه قیر!

وکانی چاوا کارتیکر نه کا خراب، وشوینواره کی کریت، ویی ئیفله حییه کا مه زن د گونه ه ی دا هه یه، وه کی بهری نوکه مه به حس ژی کری، وهسا کارتیکرنا باش وشوینوارین خوشکوک ل دنیایی وئاخره تی ژی د کرنا باشییی دا هه نه، ودا کو مه بهایی خو ل نک خودی ههبت، وئم ب شهوق ب بهر خیری وباشییی څه بچین پیتقییه ل سهر مه ئم بیرا خو ل شوینوارین باش یین کرنا خیری بیننه څه.

ئیک: خوړاگرتن و دلرحه تییا ل دهمی به لای:

ئه څه ئیک ژ بهرچاقتیرین به ره همی کرنا قه نجی و خیرییه، ئه و مروقی نیزیک ژ خودی دژیت، دهمی جاره کی به لایه ک ژ به لایین دنیایی ب سهر دا دتیت، د رحی دا بت، یان د له شی دا، یان د مال وعه یالی دا، ئه و خوړاگرتی و دلرحه ت دمینت، وئو به لا ونه خو شی گیانی وی ناهه رفینت، ونه فسا وی ناشکینت؛ چونکی وی باوهری هه یه کو بیی

قهدهرا خودی تشتهک نائیته سهری، ونه بوویه کو جاره کی حکمه تا خودی ژ
 قهدهرا وی قه بووی، نه گهر خو مرؤف رهنگی وی پی کفه مانئی نه زانت ژی..
 لهو دی بینی مرؤفی خودان باوهر ب نه فسه کا خو ش ودله کی رازی
 ورویه کی گهش پیتشوازییی ل هه می رهنگین نه خوشییی دکهت، و سه بری ل
 سهر دکیتشت.

(شیخ الإسلام ابن تیمیه) ده می نه یارین وی گه فین گرتن وکوشتنی
 لی کرین، گو ت: ((دوژمنین من دی چ ل من کهن؟! و باغ و به حه شتا من
 د سنگی من دایه، نه ز کیفه بچم نهو یا د گه ل من.. کیتابا خودی
 وسوننه تا پیغه مبه ری وی یا د گه ل من، نه گهر نهو من بکوژن کوشتنا من
 شه هاده ته، نه گهر من نه فی کهن نه فی من سیاحه ته، نه گهر من بگرن
 گرتنا من خه لو هیه.. یی گرتی نهو یی ژ خودایی خو دویرکه فتی،
 وئیخسیر نهو یی بوویه ئیخسیری هه وایی نه فسا خو..)).

تشتی رحه تییی ژ دلئی خه لکی دئینته دهر هزر کرنا ژ ده ستدانا
 دنیا یییه، لهو دی بینی ئیک ژ وان ده می هزر دکهت ئیدی خلاص ده ستی
 وی ژ خوشییین دنیا یی بوو، دکه فت، وهیژه ک ل نک نامینت، به لی نهو
 که سی د گه ل خودی دژیت، دزانت کو ژ بلی دنیا یی ژیانه کا دی هه یه
 و عاله مه کا به رفره هتر یا ل هیقییی نهو سه بری دکیتشت، لهو دی بینی
 وه کی (ئبن ته مییه ی) نهو سستییی و خو ب ده ستفه به درانی نانیاست.

دو: قیان وحه ژیکرنا خه لکی بو وئی:

خودایی مه زن د نایه ته کی دا دبیرت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا﴾ (مریم: ۹۶) یه عنی: هندی نهو
 که سن یین باوهری ب خودی و پیغه مبه ری وی ئینای، و کارین چاک - وه کی

شریعت پی هاتی- کرین، خودی قیان وحه ژیکرنا وان دئ ئیخته دلین خه لکی.

وپینغه مبه رژی -سلاف لی بن- د گوتنه کا خو دا قی مه عنای پی بنه جه-
وئاشکه را دکه ت ده می دبیرت: ﴿إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا نَادَى جِبْرِيلَ: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فَلَانًا فَأَحِبَّهُ، فَيُحِبُّهُ جِبْرِيلُ، فَيَنَادِي جِبْرِيلُ فِي أَهْلِ السَّمَاءِ: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فَلَانًا فَأَحِبُّوهُ، فَيُحِبُّهُ أَهْلُ السَّمَاءِ، ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي أَهْلِ الْأَرْضِ﴾^(۱)
یه عنی: نه گهر خودی عه بده ک قیا دئ گازی جبریلی که ت: هندی خودییه
حه ز ژ فلانی دکه ت تو ژی هه ز ژئ بکه، قیجا جبریل ژی دئ هه ز
ژئ که ت، وجبریل د نا ف خه لکی عه سمایی دا دئ گازی که ت: هندی
خودییه هه ز ژ فلانی دکه ت هوین ژی هه ز ژئ بکه ن، قیجا خه لکی
عه سمایی دئ هه ز ژ وی که ن، پاشی قیانا وی د نا ف خه لکی عه ردی ژی
دئ ئیته دانان.

قیجا هه ر که سه کی بقیت ده رگه هین دلین خه لکی بو وی فه بین بلا
ئیکا هند بکه ت کو خودی هه ز ژ وی بکه ت، موحه ممه دئ کورپی واسعی
دبیرت: ((نه گهر عه بده ک ب دلی خو فه ب نک خودی فه چوو، خودی
دلین خودان باوهران دئ ب نک وی فه ئینت)).

وهه ر ژ بهر قی چهن دئ عومه ری کورپی خه ططابی د کاغه زه کا خو دا
بو سه عدی کورپی نه بوو وه ققاصی دبیرت: ((نه گهر خودی عه بده ک قیا دئ
وی ل بهر خه لکی شرین که ت، قیجا به ری خو بدی کانی بهایی ته ل نک
خودی چهنده، وتو بزانه کانی تول نک خه لکی یی چاوی تول نک

(۱) بوخاری وموسلم ژ نه بوو هورهیره ی فه دگوهیزن.

خودى ژى دى يى وەسا بى)) يەنى: ئەگەر مروقتين جامپير و خودان باوهر
 ھەز ژ تە کر و تە بەھايە کى بلند ل نک وان ھەبت، مەعنا وى ئەو بەھايى
 تە ل نک خودى ژى گەلەکە وئەو ھەز ژ تە دکەت.. و ل قپيرى
 ئەتبار ب باشانە نە ب خرابان!

سەئ: تامکرنا وئى بو شرينيا عيادەتئ:

ئەو کەسى باشيان بکەت، خودى باشيى ل بەر وى شرين دکەت.
 ئیک ژ باشناقين خودى (شەکوورە) و مەعنا قى ناقى ئەو ئەو
 (شوکرا) وى کەسى دکەت يى قەنجيى بکەت، وشوکرا خودى بو عەبدى
 ئەو ئەو سەرا کارى وى جزايە کى باشتەر بدەتئ، و بەحسى وى ب باشى
 بکەت.

و جزايى باشتەر سەرا کارى باش ئەو کارکەر تاما شرينيا کارى خو د
 دلى خو دا بيىنت، ژ بەر قى چەندئ ئەگەر تو چو خوشيى د دلى خو دا
 ژ کارى خو يى باش نەبىنى، ھنگى بەرئ خو بدئ ديارە کیماسيىەکا ل
 نک تە ھەى و تو پى ناحەسيىئ؛ چونكى کارى باش دلى فرەھ دکەت،
 و خوشى و شرينيى تيدا پەيدا دکەت..

وتشتى غەرب ئەو گەلەک جاران مروفت نەشيت ب دەقى تەعبير
 و دەربرينئ ژ وى خوشيى بکەت، و بو کەسە کى دى وەصف بکەت، ب
 تنى ئەو کەس وى خوشيى دزانت و پى دحەسيىت يى ئەو ديتى، ئبن
 تەھيميىە دگوت: ((خوشيىەک د دلين مە دا ھەيە ئەگەر کورپن مەلکان
 زانبا ئەو چەند يا خوشە ئەو ب شیران دا وى ژ مە ستين)).

بەلى پا ئەو ب وى خوشيى ناحەسيىت!!

چار: دهوله مهندي:

ئیک ژ شوینوارین کرنا باشییان ئهوه خودی مروقی دهوله مهندي دکهت، وبهري هوبن هزر بکهن کو مه خسه دا مه ب دهوله مهنديی زهنگینی وتژیبونا دهستییه ژ مالی، قیجا ئیک ژ ههوه بیژت: پانی مه خو کوشت ب نژیژان قه وههر مه چو نینه! دئ بیژین: دهوله مهندي ئهوه نینه دهستی ته یی تژی بت ژ مال وزیر وزینه تان، دهوله مهندي ئهوه دلی ته یی تیر بت، وته قه ناعهت ب وی رزقی ههبت یی خودی دایه ته، پیغه مبهر -سلاڤ لی بن- دبیزت: ﴿لَيْسَ الْغِنَىٰ عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ، وَلَكِنَّ الْغِنَىٰ غِنَى النَّفْسِ﴾^(۱) یه عنی: زهنگینی ئهوه نینه ته گه لهک مال ههبت، زهنگینی ئهوه نه فسا ته یا زهنگین بت.

چاره کی زهلامهک هاته نک فوزه یلی کوری عیاضی وگوتی: ئه قه کراسه که ئهز چهز دکه م تو ب دیاری بو خو ژ من وهرگری، فوزه یلی گوتی: ئه گهر تو یی زهنگین بی ئهز دئ ژ ته وهرگرم، وئه گهر تو یی فه قیر بی ئهز ژ ته وهرناگرم، وی گوت: ئهز یی زهنگینم، فوزه یلی گوتی: ته چند ههیه؟ وی گوت: دو هزار، فوزه یلی گوتی: تو چهز دکه ی ئهوه بیانه چار؟ وی گوت: به لی، فوزه یلی گوتی: مه عنا تو یی فه قیری ئهز ژ ته وهرناگرم! گاڤا ته دیت دلی ته یی تژی قه ناعه ته ب وی رزقی خودی دایه ته، ودلی ته نه چوو وی مالی یی د دهستی خه لکی دا هه ی، هنگی که سه کی ژ ته زهنگینتر نینه، بلا دهره مه که ژی ته نه بت..

وئهو چ تشته قه ناعه تی د دلی دا پهیدا دکهت؟

(۱) بوخاری وموسلم ژ ئه بوو هورهیره ی قه دگوهیزن.

پینج: رزگاریا ژ خرابی و عذاب:

ئه‌شه د دنیا یی دا بهری ئاخه‌تی، وپتر جاران خودی خرابان ژی ژ عذابی دپاریت، ووان ژ تیچوونی رزگار دکهت ئه‌گه‌ر باش د ناڤ وان دا هه‌بن، خودایی مه‌زن دبیژت: ﴿وَمَا كَانُوا لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ (الأنفال: ۳۳) یه‌عنی: نه‌بوویه کو خودی وان عذاب بدهت، وتو -ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر- د ناڤ وان دا، ونه‌بوویه کو خودی وان عذاب بدهت، وئه‌و داخووا لیبورینی ژ گونه‌هین خۆ بکه‌ن.. مه‌عنا: هه‌بوونا پیغه‌مبه‌ری -سلاڤ لی بن- د ناڤ وان دا، وئه‌و سه‌روه‌ری باشانه، وه‌بوونا هنده‌ک مروّقین ئستغفارن بکیشن د ناڤ وان، دی بته مانع کو خودی عذابی ب سه‌ر وان دا بینت.

وه‌ر جه‌ه‌کی باش لی نه‌مان، ئیکجار یان ژی هند کیمبوون کو ده‌نگی وان نه‌بت وده‌په‌سه‌ر بن، هنگی ویرانی ده‌ست پی دکهت، عومه‌ری کوری خه‌ططابی دبیژت: نیزیکه باژیر ویران بن وئه‌و دئاڤا، گوئن: چاوا دی ویران بن وئه‌و دئاڤا؟ وی گوئ: ئه‌گه‌ر خراب ب سه‌ر باشان که‌فتن!

شه‌ش: به‌ره‌که‌تا د وه‌ختی دا:

ئه‌گه‌ر مروّڤ ئه‌و بت یی بو خودی بژیته، وکاری وی باشی بن، خودی به‌ره‌که‌تی دی ئیخته عه‌مری وی وه‌ختی وی، و ل قییری به‌س ئه‌ز دی ئیشاره‌تی ده‌مه تشته‌کی ئه‌و ژی مه‌سه‌لا نفیسینا کتیبانه، ئه‌گه‌ر ئه‌م به‌ری خۆ بده‌ینه زانایین خۆ ئه‌وین کتیب نفیسین سه‌هم دی سه‌ری مروّقی گرت و نیزیکه هنده‌ک جاران مروّڤ باوه‌ر نه‌که‌ت چاوا عه‌مری وان تیرا قی همییبی دکر، و ل قییری گوهدارییا هنده‌ک نمونه‌یین کورت بکه‌ن:

ئىمام فخرەددىنى رازى (۶۳ سالان ژىابوو) پتر ژ دو سەد كىتابان
هەنە، ھىندەك ژ وان وەكى تەفسىرى سىم بەرگن.

ئىمامى نەوۋى (۴۵ سالان ژىابوو) نقىسىنەن وى ل سەر رۆژىن
عەمرى وى لىككەكرن ھەر رۆژى چار دەفتەر گەھشتى.

ئىبن تەيمىيە (۶۷ سالان ژىابوو) نىزىكى (۳۰۰) جلدەن كىتابان
نقىسى بوون، ئەقە يىن وى ب خۆ تەئلىف كرىن، ژ بلى كىتابىن وى
نقىسىنەن ونە يىن وى، طەلەبى وى ئىبن قەيىم دىبىرت: ئەو مەرقەكى
عەجىب بوو، ئەو تىشتى وى د رۆژەكى دا دنقىسى مە پىشتى ھىنگى نەقل
دەر حەفتىيەكى مە خلاس نەدەر!

ئىمامى ذەھەبى (۷۵ سالان ژىابوو) ھىندەك دىبىرت: كىتابىن وى
(۵۰۰) جلدەن، وئىن رەجەب دىبىرت: كىتابىن وى ھىندەن مەرقە نەشىت
بەزىمىرت، ھەما بەسە بىرتىن: كىتابا وى (تارىخ الإسلام) نوکە د نىزىكى
(۱۰۰) جلدەن دا يا ھاتىيە چاپكەرن. ئەقە كىتابەكا ب تىن يا وى.

ئىبن حەزمى ئەندەلوسى نىزىكى حەشتى ھىزار كاغەزان نقىسىبوون.
ئەقە و ژ بىر نەكەن كو نە وان كۆمپىوتەر ھەبوون پى بنقىسن، و ب
شەقى ئەو ل بەر كلۆپىن كارەبى ژى نەبوون، و دەمى دنيا گەرم دبوو وان
چو (سپلىت) ژى نەبوون خۆ بەنە بەر. وقەلەمىن وان لەقەن بوون، د
گەل ھىندى ژى ئەف حىرە ژ وان چىبوويه!!

حەفت: خىلاصوونا ژ تەنگاڧى ونەخۇشيان:

كرنا باشىيى، ب تايەتى زكرى خودى، وكرنا وان كارىن چاك يىن
مفايى وان دگەھتە خەلكى، دبتە ئەگەرا ھىندى مەرقە ژ بەلا وموصىبەت
وتەنگاڧىيىن دنيايى رىزگار بىت، عەوفى كورى مالكى ئەشجەعى كافران

کورده کی وی گرت وئیخسیر کر، ئەو هاته نک پیغه مبهری -سلاف لی بن- وگازنده بیین خو بو وی کرن، پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوئی: تو وژنکا خو گه لهک بیژن: (لا حول ولا قوة إلا بالله)، وان ب گوئنا پیغه مبهری -سلاف لی بن- کر، پشتی چهند رۆژه کین کیم کوپی وان هات و چارسه د سهرین پهزی د گهل دا، گوئ: کافر ژ من غافل بوون من پهزی وان ئینا وئز هاتم، وهنگی ئەف ئایه ته هاته خواری: ﴿ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ﴾ (الطلاق: ۲-۳).

ژ حه سه نی به صری دئیه فه گوهاستن، بو پیغه مبهری -سلاف لی بن- بلند دکه ت، دبیزت: ((دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ، وَحَصَّنُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ، وَأَعِدُّوا لِلْبَلَاءِ الدُّعَاءَ)) نساخین خو ب خیرا دهرمان بکه ن، ومالی خو ب زه کاتی بپارێزن، وبو به لای دوعایی به رهه ف بکه ن.

مهعنا: ئەف هه ر سێ کارین هه یین باش، فان هه ر سێ موصیبه تین هه ژ مروقی پاشقه دهن.

هه شه ت: دوونده ها باش:

گه لهک جارن شوینوارین باشییا مروقی ل عه یال دوونده هێ ژێ ناشکه را دبن، یان بلا بیژن: به ره که تا مروقی باش و ب ته قوا د دوونده ها وی دا ناشکه را دبت، مه هه مییان د سه رهاتیا موسای وخضری دا خواندیه: ده می موسا وخضر د به ر گونده کی را بوړین، وخه لکی وی گوندی ئەو میشان نه کربن، ووان دیواره کی فه هه رفتی دیتی، وخضری ئەو دیوار را کرب و جاره کا دی ئافا کرب، موسای پسپارا قی چهن دی ژێ کر وی گوئ: ﴿ وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ

كَذَلِكَ وَمَا فَعَلْتُمْ عَنْ أَمْرِي ﴿۸۲﴾ (الكهف: ۸۲) یه‌عنی: ئەف دیواره یی دو

زاروکین ئیتیم بوو ل باژیری، خزینیه‌کا وان د بن قه هه‌بوو، وبابی وان مروّقه‌کی چاک بوو، و خودایی ته قیا خزینیه‌یا وان بیته پاراستن هتا ئەو مه‌زن دبن و ئەو ب خو خزینیه‌یا خو بیننه دەر، و ئەفه ره‌حه‌که خودایی ته ب وان بری، و من ئەف چهنده ژ نک خو نه‌کریه.

وبه‌ری خو بده‌نه گوتنا وی: (بابی وان مروّقه‌کی چاک بوو) وئینانا قی گوتنی ل قی جهی یا ژ قه‌ستا نه‌بوویه، یه‌عنی: ژ به‌ر چاکییا بابی وان (ویا غه‌ریب ئەوه هنده‌ک زانایین ته‌فسیری دبیژن: بابی وان یی هفتی مروّقه‌کی چاک بوو!) خودی قیا وان بپاریژن.

تابعیی ناقدار سه‌عیدی کورئ موسه‌بیی نقیژا خو گه‌له‌ک درپژ دکر، و دگوته کورئ خو: ژ به‌ر ته ئەز نقیژا خو درپژ دکه‌م، ب وی هیثییی کو خودی ته بپاریژت.

و ئەفه ئیشاره‌ته‌که ژ وی بو سه‌ره‌اتییا موسای و خضری و دیواری ئیتیمان.

گه‌له‌ک مروّف هه‌نه هزر دکه‌ن ئەو مال و قه‌سر و قوسویران پشتی خو بو‌عه‌یالی خو به‌یلن ئەو قه‌نجییی ل وان دکه‌ن، و وان ژ به‌لایین زه‌مانی دپاریژن، و ئەگه‌ر وان زانییا کرنا وان بو باشییی پتر دی عه‌یالی وان پاریزت ئەو دا وی کهن.

روژا عومه‌ری کورئ عه‌بدلعه‌زیزی مری یازده کور ل پشت خو هیلان د گه‌ل هه‌قده دیناران، و پشتی مه‌صره‌فی قه‌شارتنا وی ژئی هاتییه راکرن، هه‌ر کوره‌کی وی نوژده ده‌ره‌م گه‌هشتنی، و گاڤا پسمامی وی هیشامی

کورئى عەبدلمەلکى مەرى وى ژى يازدە كورل پاش خۆ ھىلان، وپشتى
مالى وى ھاتىيە لىكقەكەرن ھەر كورەكئى وى مليوون دىنار گەھشتى..

پاشى مەسلە چ لئ ھات؟

عەبدررەھمانئى كورئى قاسمى دىبىژت: رۆژەكئى من دىت كورەكئى
عومەرى سەد ھەسپ كرنە خىر بۆ جىھادئى، ھەر د وئى رۆژئى دا من
كورەكئى ھىشامى دىت خەلكى خىر پئى دكرن!

ھوبن دزانن عومەرى ب چ عەبالئى خۆ پشتى خۆ پاراست؟

دپرۆكا وى بخوينن دئى زانن.

نەھ: دویمایھىيا باش:

(حسن الخاتمة) وئەقە مەزنتىن كەرەمە خودئى د گەل عەبدئى خۆ
دكەت، دەمئى رھا وى دستىنت، ئەو د حالەكئى وەسا دا بت مرۆقتىن چاك
حەسوبىدىيئى پئى بىھن!!

و ب سەربۆر يا ھاتىيە بنەجھكرن كو ئەو كەسئى ژيانا خۆ د باشىيئى
دا بۆراند بت، خودئى دویمایھىيا باش ب رزقئى وى دكەت، ئەبوو جەعفەرى
تەستورى دىبىژت: دەمئى ئەبوو زورعەيئى رازى كەفتىيە بەر مرنئى ئەزئى
ئامادە بووم، كۆمەكا زانايان ل نك بوون، ووان بەحسئى وئى حەدىسئى دكر
ئەوا دىبىژت: (لا إله إلا الله ب مريين خۆ بدەنە گۆتن) يەعنئى: ئەوئىن
كەقنە بەر مرنئى، ووان شەرم كر بىژنە ئەبوو زورعەي بىژە: (لا إله إلا
الله) ئىك ژ وان گۆت: ضەحاكئى كورئى موخەللىدى ژ عەبدلحەمىدى
كورئى جەعفەرى قەدگۆھىژت، دىبىژت: صالح.. وتمام نەكر، ئەبوو زورعەي
تمام كر وگۆت: ئەبوو عاصمى بۆ مە قەدگۆھازت گۆت: ژ عەبدلحەمىدى
كورئى جەعفەرى، ژ صالحئى كورئى ئەبوو غەربىيئى، ژ كوئىبىرئى كورئى

مورره ییٰ حهضره می، ژ موعاذیٰ کوریٰ جه به لی گوت: پیغهمبه ریٰ خودیٰ
-سلاف لی بن- دبیژت: ﴿مَنْ كَانَ آخِرُ كَلِمِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ..﴾ و تمام نه کر
ونه گوت: ﴿دَخَلَ الْجَنَّةَ﴾ چونکی رحا وی ده رکه فت!

دا ته بهایې خو ل نک خودئ ههبت

بکه کاری مرنئ

بهلی..

بکه کاری مرنئ نئ سهفدرا دویره گهلهک
ما چ لازم ب فهقیری تو بچی ژ شی وهطهنی
بههرهکا کویره گهلهک خو ش مهلهغان لی غهرقین
سهفدرا مهلهکویه و کویره ریبه و یا نهپهنی
گهمیهکا طاعهتهکتی صافی بو خو چتکه موکوم
دا ژ بهحرا مرنئ تازه بیوری ب کهنی..

روژا ژیبی ته یا بهر ب ئیثاری فه دجت، هنده چو نهمایه دئ ئاقا
بت، نهو کاروانئ بهری ته ب هزاران سالان دایه ری، تو ژئ دئ قئیرا
گههی، بهلکی دهستی ته بگرن وته بهن بیی ته های ژ خو ههبت،
وهیشتا ته کاری خو نهکری، قئيجا نه تو دشپی پیچهکتی خو فههیلی، ونه
تو دگههی چو شیرهتان بکهی، سهفدرا ب ترسه، ژ چالهکا تنگ وتاری
دهست پی دکهت، یا بی صهر.. دهم نئزیک بوو، چهند بینهک د سهر ته
را دپورت تو پتر بی نئزیک دبی، لهزئ بکه، کاری خو بکه، چانتکتی خو
لیکده، هزارا دویراتییا رتکتی، وکیمییا ههقالان، ونهخوشییا چوونئ بکه،

لهزى بکه بهرى ئهو دهم بگههته ته يى ئيدى پهشيمانى تيدا فايدى ته نهکته.. لهزى بکه:

رؤژا سهفهري هات تو هلو ليکده جيهازي

بوچى مه نهقيت قهستا قلى وهغهرى بکهين؟

بوچى ئهم ژ مرنى دترسين، وژى درهقين، ومه پى خوش نينه قهستا وهغهره مرنى بکهين، ئهفه پسپارهکه د کهفن دا مروقى ژ خو کرييه..
بوچى ئهم ژ مرنى دترسين؟

وئەف پسپاره ژ گهلهک مروقين زانا وخوديناس وتيگههشتى ژى هاتييه کرن، وبهرسقين جودا جودا ژى يين بۆ هاتينهان، دا بهري خو بدهيني کاني ئهگهر چنه؟

ئياک: چونکى ئهم نزاين ئهو دلى بهري مه دته کيئه:

حهسهنى کورى عهلى -خودى ژى رازى بت- دهمى کهفتييه بهر مرنى کره گرى، براى وي حوسهيني قبا دلى وي خوش بکهت، لهو گوئى: بوچى تو دکيه گرى وتو دى چييه نک پيغهمبهري خودى -سلاف لى بن- وعهلى وفاطمايى وخهديجايى وئهو دهيك وبايين تهنه.. وقيرا چوو ومهدحبن وي کرن، بهلى وي پتر کره گرى وگوئى: برا، ئهز دى قهستا کارهکى مهزن کم، وسههمهکا زيده، چو جاران بهرى نوکه من قهست نهکرييى.

وئهبوو عهطيه گاڤا کهفتييه بهر مرنى ترسييا، هندهکان گوئى: تو ژ مرنى دترسى؟ وي گوئى: چاوا ئهز نهترسم، وئهز نزانم کاني پشتى دهمهکى دى ئهز دى بۆ کيئه ئيمه برن؟!

دهمى مروڤ بۆ جارا ئىكى قەستا رېكەكى دكەت، ونەزانت ئەو رېك يا چاوايه، وكيفه دچت دلئ مروڤى تىرى هەيبەت دبت، وترسا ژ (مەجهولى) وى ب خەم دئىخت، وتاما خۆشيبى ژ بەر دلئ دبەت، وهنگى ئەو دلرحەت دبت حەتا ل نك وى مسۆگەر دبت كانئ دويماهيبى ئەو دئ ل كيفه راوہستت.. مرن يا وەسايە وهبشتا وئفەتر ژى، تو نزانى دئ دەرگەھى سەعادەتئ ل بەر تە فەبت دا كەيفا تە ببت، يان ژى شەقانا هەر وھەر دئ بتە بارا تە دا ب خەم بكەفى.

دو: كئيميا زاداى و دوپريا رېكاى:

ئەگەر تە رېكەكا دوپر ودرېژل بەراھيبى بت، وزادئ تە يئ رېكى يئ كيم بت، وتو ھزر بكەى ئەو تە ناگەھىنتە چوقوبناغان، دلئ تە دئ گەلەكى ب ترس بت ژ چوونا ل وئ رېكى، وپا دئ چاوا بت ئەگەر تو بزانى كەسەك ل سەر وئ رېكى نينە تو داخوازا ھارىكاريبى ژى بكەى، هنگى حالئ تە دئ چ بت؟

خوديناسەك كەفتە بەر مرنئ، وى ئاخىنك راھىلان، ھندەكان گوتئ: تە خىرە؟ وى گوت: ھوين چ ديبژن بۆ مروڤەكى بئ زاد دئ قەستا سەفەرەكا دوپر كەت، و بئ ھەڤال ئەو دئ ل قەبرەكى بئ صەبر ئاكنجى بت، وبئ ھىجەت دئ ل بەرانبەر حاكەكى عادل راوہستت؟

بۆڤئ سەفەرا دوپر ودرېژ، مە چانتكى خۆ ژ چ تشتى داگرتيبە؟ ھوين بېژن ئەو زاد بت يئ مە دگەھىنتە بنەجەكا باش؟ يان ل نىقا رئ ئەم دئ دەست قالا ومەحتل مينين؟ يا رەببى ھىڤيا مە كەرەما تەيە، وكەرەمدارەكى وەكى تە ھىڤيدارەكى وەكى من بئ مراد ناھىلت.

سٿ: گونہہکارڻي وئيسرافا د خرابيياڻي دا:

ڙ بهر ڪو مه ته خسيري د دهر حهقا خودايي خو دا ڪريبه، ومه ب دورستي شوڪرا نعمه تين وي نه ڪريبه، وئهم زيده يي ب ناف گونهي ڦه چووين، ومه ئيسرافا د ڪرنا خرابييان دا ڪري، ئهم دترسين قهستا خودايي خو بڪهين، و د بهرسفا گازيبا وي بچين، خهليفه به ڪي ئهمه وي گوته زانايه ڪي تابعيان: بوچي ئهم هه ڙ دنيايي دکهين و ڙ مرنئي دترسين؟ وي گوته: چونڪي هه وه دنيايا خو يا ئاڦاڪري وئاخره تا خو يا خراب ڪري، وڪهسي نه ڦيٽ ڙ ئاڦاهي بچته خرابه ي!

بهلي.. ده مي ئهم بهري خو ددهينه ڪاري خو يي باش، چهندي ڪيمه، وڪاري خو يي خراب، چهندي زيدهيه، ئهم بهري خو ددهينه نعمه تين وي يي زيده، وشوڪرا مه يا ڪيم ئهم ڙ دويماهييا خو دترسين، ومه نه ڦيٽ بچينه بهر مه حڪمه وي يا عادل.

چار: شهر ما ڙ ليقاڻا خودايي:

من گرتي مه زاني ڪو وي ب رهحما خو ئهم يين عهفي ڪرين، وئهو يي ل گونهيين مه بوري ڙي، ئهري ڙ شهرمين وي دا ئهم دي شين سهرئ خو ڀاڪهين.. مرؤشه ڪي ئه گهر ته ته خسيري د دهر حهقا وي دا ڪريت، ووي بهرسف بو ته هنارت ڪو ئهو يي ل ته بوري، پاشي وي تو بو ديوانا خو ڦه خواستي، ده مي تو دچيه نڪ وي تو دي شبي ڙ شهرمان دا سهرئ خو ل ديوانا وي ڀاڪهيه ڦه؟

پسيار ڙ ده يڪا هارووني، خوديناسا ديمه شقي، هاته ڪرن: تو هه ڙ مرنئي دکهي؟ وي گوته: نه، گوته: بوچي؟ وي گوته: ئه گهر من بي

نهمرييا مروڤه کي کربت من نهڤيت ئەز بهرانبهري وي ڤاوهستم، ڤتيجا چاوا
من بڤيت بهرانبهري خودي ڤاوهستم ومن بي نهمرييا وي کرييه؟

مرن يا دئيت وئهڤه نيشانين ويئه:

مرن يا دئيت، دڤيت ئەم کاري بو بکهين، دا ده مئ ئەو دئيت
خافله تي ب مه نهکەڤت، ومرن ژ (جاميرييا) خو بهري بيت هندهک
نيشانان بو مه دهنيرت؛ دا ئەم پي بزائين کو ئەو يا نيزيک ديت، ڤتيجا
دا کاري خو بکهين، ونهبيژين: مه نهذزاني دي ئيت لهو مه کاري خو
نهکرييه..

وئهگەر ته هاي ژ خو نهبت، ئەڤه ئەم دي ته ل هندهک نيشانين وي
هشيار کهين:

مرنا خوشتڤييان:

بيست خه بهران هزرا خو د وان کهسان دا بکه يين ته د عه مري خو
دا -بلا چهند يي کيم ژي بت- ديتين، ومرين، بهژمييره.. دي بنه چهند؟
تو بيژي ئەو مرنا شيايه وان هه ميبان نه شيته ته؟ چاوايه ئەگەر تو ژي
نوکه ئيک ژ وان باي؟ ڤوژه کي زهلامهک هاته نک فوزهيلي کورڤي
عياضي وگوتی: وه عزه کي ل من بکه؟ فوزهيلي گوتی: ده بک وبابين ته
ماينه ساخ؟ وي گوتی: نه خپر ههردو يين مري، فوزهيلي گوتی: رابه،
وه عزي من چو فايده ي ل ته ناکهت، ئەوي ده بک وبابين وي مر بن وئو
هيشتا يي ههوجه ي وه عزه کي بت چو وه عز فايدي وي ناکهن!

چهند مروڤ ته ديتينه بهري ده مه کي کيم ل نک ته بوون، پاشي
خه بهري چوونا وان گه شته ته، دي بيژي: بهري بيتنه کي ل نک من بوو،
يي ساخ بوو، چو لي نه بوو.. به لي، ئەڤه حال مرنئ! بهري بيتنه کي چو

لئى نهبوو، ونوكه ب تنئى چوو بن ئاخئى، ما ئەف نيشانه تئىرا ته ناكهت
كو نئىزىكه تو ژى بچى؟

سهره دانا قهبران:

قهبرستان ژى، ب بئى دهنگىيا خو يا ب سههم قه، دهنگه كئى بلندئى
مرنئىيه د ناف مه دا كو: گهلى مروشان، هوين ههمى توئى مرنئىيه، ما
خونه هوين ژ شان ئاستئىتر ل بهر من، وهرن بهرئى خو بدنهئى من چ ب
سهرئى وان ئىنا..

ههر جهه كئى ل سهر عهردى ههئى ده مئى تو دچئىى هندهك پسىار بئى
روئىنى ژ ته دئىنه كرن: ناغئى ته چيه؟ عهرئى ته چهنده؟ ته چ شهاده
ههئيه؟ تو چ كارى دكهئى؟ ب تنئى قهبر نهبت، ل وئىرى پسىار ب رهنگه كئى
دئنه: خودائى ته كئىيه؟ دئىنى ته چئىيه؟ تو چ دبئىئى بوئى زهلامئى د ناف
ههوه دا هاتئىيه هنارتن؟ و.. كارئى ته چ بوو؟

بهرئى خو بده كئىلئىيان، وگوهئى خو بده وه عزئى وان.. يان ئەفه ژى
كارئى ل ته ناكهت؟!

پىراتئى:

باشه.. جاره كئى د قوئىكئى را بهرئى خو بده خو، ئەو موئىتن سئى بئىن
هئىدى هئىدى سهر ورئىهئىن ته فه دگرن، ئەو ژى چ پهئىامان ناگه هئىننه ته؟
ما ته نه زانئىيه (پىراتئى) ئەو مئىقائئى دارگرانه يئى ئەگه ر ل ماله كئى
دانا ژئى دهرناكهت ههتا خودان بهرئى وئى دهرنه كهت؟

ههسهئى بهصرئى جاره كئى گازئى پئىره مئىران كر وگوت: گهلى پئىران
ئەگه ر گه نم گه هشت دئى چ لئى كه ن؟ گوتن: دئى دورئىن.. و ل هندهك

جھیلان زھری وگۆت: گھلی جھیلان، وھندھک جاران ئیش گھنمی دھرت
وپیوچ دھت بهری ئھو بگھھت!

گاھا تھ دیت عھیالی تھ مھزن بوو، وبوونھ زھلام، بینھ بیرا خو کو
قانونا ژیانئ دبیژت: گاھا کوران جھئ بایین خو گرتن دھیت باب کارئ
بارکرنئ بکھن.

ئھگھر ئھف قاصدئ مرنئ ژئ تیرا تھ نھکھت، بهری خو بدھ ئیکئ
دی..

نساخی:

ئھری چ جاران تھ مرؤقین نساخ نھدیتینھ دھمئ دھقنھ بهر مرنئ؟
وتھ گوھ ل هیشئ وخوزیین وان نھبوویھ؟

چ جاران تو ب خو نساخ نھبووی؟

دا چاوا بت ئھگھر ئھو نساخییا تھ ژئ نساخییا مرنئ با؟

بوچی نساخی تھ هشیار ناکھت، وھاتنا مرنئ یا نیژیک ل بیرا تھ

نائینت؟

دھمئ خھلیفی ئھمھوی عھدلمھلکئ کورئ مھروانی کھفتیبھ
بھر مرنئ، تھپ ب سھری خو دادان ولؤمھی خو کر وخوزی راھیلان،
وگۆت: خوزی رزقئ من ھند با ھما رؤژئ تیرا من کربا، خوزی من
کارئ خو کربا طاعھتئ خودئ.. ھندھکان ئھف گۆتنا وی بو ئھبوو
ھازمی ئھگھاست، وی گۆت: ھمد بو وی خودایی بت یئ وھ ل وان
کری ل دھمئ مرنئ ئھو وی تشتئ ل نک مھ ھھی داخواز بکھن، نھ کو
ئھم ل نک مرنئ وی تشتئ داخواز بکھین یئ ل نک وان ھھی!

چاوا دئی مرنی ل بیرا خو ئینیه قه؟

مرۆقی عهقلدار ئهوه یی ب دلی وئه زمانی وئندامین لهشی ههر دهم بیرا خو ل مرنی دئینته قه؛ دا ژبان وی ژبیرقه نهکته..

وبیرئینانا مرنی ب دلی ب هندی دبت ههر گاف ئه وهزرا خو د وی حالی دا بکهت یی ئه وه پشته مرنی دی کفتی، وی سهر و بهری قهر ب سهری مرۆقی دئینت.. ئه وه چاڤین خو شی ب بهریخودانا هرامی دیتی، چ لی هاتن؟ ئه وه دست و پیین ب نک هرامی قه چوین، حالی وان چیه؟ ئه وه زکی ژ هرامی تیر بووی، بهژین بلند، پرچ و بهرچه مین بو شیطانی بوینه داڤ، ودل پی هاتینه نیچیرکرن.. قهبری چ ب سهری ئینیه؟

د دل دا قان پسیاران ژ خو بکه.. ده می تو دمینییه ب تنی بیرا خو ل مانا ب تنی یا قهبری بینه قه، ده می ل ته دبت هه شت بیرا خو ل تاریبا قهبری بینه قه، ده می ترسه کا مهزن ب سهر ته دا دئیت بیرا خو ل ترسا مهزنتر یا قهبری بینه قه، ده می تو دچیه وه غه ره کی بیرا خو ل وی وه غه ری بینه قه یا تو دی چیه و تو ژئ نازقربیه قه.. وهوسا ههر جاره کا ته دیت دلی ته یی خاف دبت هنده ک (شهحنی) بدی؛ دا جاره کا دی کاری خو ب دورستی بکهت.

وبه حسی مرنی بلا هه ردهم ل سهر ئه زمانی ته ژی بت؛ دا تو ژ غافلان نه ئیه هژمارتن، پیغه مبه ر -سلاف لی بن- د گوتنه کا خو دا نیشا مه ددهت کو ده می ئه م ب شهف سه ری خو بو نشستی ددانین بیژین: (باسمک اللهم احیا وباسمک اللهم أموت) وده می ئه م چاڤین خو ژ خه وی قه کهین بیژین: (الحمد لله الذي أحیانا بعدما أماتنا وإلیه

النشور) یه‌عنی: د گهل ههر ئاقابوونا رۆژه‌کێ ژ ژییی مه ئەم -ب ئەزمانی- دقیت بیرا خۆ ل مرنی بیننه‌فه، و د گهل هه‌لاتنا ههر رۆژه‌کا نوی ژێ؛ چونکی دبت ئەفه ئاقابوون یان هه‌لاتنا دویماهییی بت ئەم دبیین، و ئەم هند خۆ ببیین ئەم یی ل دهنگی بۆقا ئسرافیلی هشیار دبیین.

و ب ئەندامین له‌شی ژێ دقیت ئەم بیرا خۆ ل مرنی بیننه‌فه، ئەف له‌شه ئەوێ رۆژه‌کێ دێ شاهده‌یی بۆ ته یان ل سهر ته دعت، یی لی هشیار به، ئەفرو ته‌قوایا خودی د وی دا بکه، دا سوهای ئه‌و ژێ ته‌قوایا خودی د ته دا بکهت ده‌می شاهده‌یی ل سهر ته دعت.. ما نه‌ مخابن بۆ خوشییا چهند ده‌قیقه‌یه‌کا فی له‌شی ته‌ر ونازک به‌اقییه‌ ناگری، به‌ری خۆ بدی ته‌ چ مه‌طال بۆ خۆ ئاماده‌کرییه‌ دا فی له‌شی پی پپاریزی، سه‌عدی کورێ ئه‌بوو وه‌ققاصی ده‌می که‌فتییه‌ به‌ر مرنی گۆت: من ب فلان کراسی کفن که‌ن، ئەو ئەو بوو یی رۆژا شه‌ری به‌دری د به‌ر من، وقاسمی نه‌قییی ئەبوو به‌گری وه‌صیه‌ت کرسو ب وی کراسی بیته‌ فه‌شارتن یی وی ته‌هه‌ججود پی دکرن، و(سیف الدوله‌ الحمدانی) ههر جاره‌کا ژ جیهادی زقربیا ئەو تۆزا دما ب جلکین وی فه‌ دادقوتا وهل دگرت هه‌تا بوویه کۆمه‌ک پاشی لبه‌یه‌ک ژێ چیکر وه‌صیه‌ت کر گا‌قا ئەو دم‌رت وئ لبنا بچوبک بداننه‌ بن سه‌ری وی، وه‌لاحه‌ددینی ئه‌ییووی ده‌می هاتییه‌ فه‌شارتن شیرێ وی ژێ د گهل وی فه‌شارت..

من وته‌ چ کراس بۆ له‌شی خۆ ئاماده‌کرییه‌ د قه‌بری دا له‌شی مه‌ پی

بیته‌ پاراستن؟

بۇچىڭ مرنىڭ ل بىرا خۇ بينىن؟

۱- دا بارى خۇ گران نەكەين:

چونكى ئەگەر تو بزانى تە رېكەكا دویر ودرېژ ویا ب زەحمەت یا ل بەر، تو دى لى گەرىپى ھندى ژ تە بىت بارى خۇ سفك بکەى، وئەو تىشتى تو بزانى كو تول وى رېكى ھەوجە نابىيى تول خۇ ناکەيە بەلا.. ھەر وەسا ل وى جەپ تو دى ژى بارکەى تو تىشتەكى وەسا نادانى پشتى چوونى دلى تە ب دويف را بت.

ئىكى گۆتە مرۆقەكى چاک: ئەز ھەز ژ مرنى ناکەم، وى گۆتى: تە مال ھەيە؟ وى گۆت: بەلى، وى مرۆقى چاک گۆتى: مالى خۇ ب خىر بدە، وبەرى خۇ بەنپىرە، تو دى ھەز کەى بگەھىيە مالى خۇ! بەلى.. ئەگەر تە ل قىرى مال وملكەكى زیدە ھەبت تو ھەز ناکەى وى بو ھندەکىن دى بەپىلى، بەلى ئەگەر تو وى بەرى خۇ بەنپىرى، و ل وىرا ھە ملکى بو خۇ پى بکرى، تو دى لەزى کەى دا بگەھىيە مال وملكى خۇ.

۲- دا دەمى خۇ زەعى نەكەين:

ھندەك مرۆف چوونە مالا ئىك ژ زاناين پىشىيى وپشتى دەمەكى ماين، گۆتنى: نەکو مە تو موژىل كرى، وى گۆت: ب پاستى: من قورئان دخواند، ژ بەر ھەوہ من خواندنا خۇ ھىلا.. وھندەکىن دى زاناىەكى دى يى پىشىيان راوہستاند وگۆتى: مە ھندەك پسىار يىن ھەين، وى گۆت: بىژن، وگەلەك درېژ نەكەن؛ چونكى رۆژ خۇ ل مە ناگرت، وەمر نازقۇرئەفە، ومرن یا ل ھىقىيا من.. وجارەكى مرۆقەكى گۆتە سوفيانى ئەورى: تو يى چاوايى باشى ھالى تە چىيە؟ وى گۆت:

ئەزى باشم، وئەم ھەز ئاخفتنا زىدە ناکەين! ھندە مرۆقتين خودى د ھەربىص
بوون ل سەر دەمى خۆ کو ئەو زەعى نەبت.. مادەم مرن ل ھىقييا تەيە،
تشتى ب فايده تر بت دەمى خۆ پىتقە بپۆرينە.

۳- دا دلئى مە د دەر ھەقا مرۆقان دا يى صافى بت:

ئەرى کەرب ونەقيانى، وھەسوبدى ونەيارەتییى، چ بەايى خۆ ھەيە د
ناقبەرا ھندەک کەسان دا ل دەمەكى نىزىک دى بنە ئاخ!؟

گۆتتە يووسقى كورپى مەسروروى: فلان كەس بەھس تە ب خرابى
دكەت، ئەو گرنزى وگۆت: مەتەلا من ويا وى وەكى مەتەلا وى مرۆقتيە
يى دبنە دا سەرى وى ژىتقەكەن، زەلامەك ب پىتقە بەرتفكەكى تى
وەرکەت، قىجا ئەو بىتتە خۆ: دى تە بەن كوژن بەرتفك چىيە؟ ئەز يى ب
نك مرنى قە دچم وئەز نزانم كەنگى ئەو دى گەھتە من، وھوين يى
دبىژن: فلان يى بەھسى تە ب خرابى دكەت؟

۴- دا لەزى د کرنا خىران دا بکەين:

مرۆقتى ژ ھەميان خرابتر ئەگەر بينن ل جەھكى بگرن، و بىژنى:
پشتى ھندە سەعتين دى دى تە كوژين، د وى دەمى دا ئەو دى چ كەت؟
ھوين بىژن: ئەو وى دەمى ب ھندەك موژيلاھييان قە بپۆرينت؟ ژ بىر
نەكە ئەو مرۆف تويى.. ل جەھكى تو يى ھاتىيە نامادەكرن دبىژنى: دنيا،
وجەللادەكى ل ھىقييا تە دبىژنى: مرن، ل ھەر دەمەكى دبت ئەو دەستى
تە بكىشت، قىجا بوچى تو لەزى د کرنا خىران دا ناکەى؟

دا ته بهایې خول نک خودئ ههبت

ژ بیر نه که کو

ژ فان به هه شته

وبه هه شته ژ فان بو مه پی هاتیبه دان ئه و تشت لی هه یه یی نه چو چاقان دیتی، ونه چو گوهان بهیستی، ونه هاتیبه سهر هزرا چو مروژان.. وهی بو وی یی خو شیا به هه شته به رده وام دده ته ب موژیلایه یا دنیا به کا به روه خت، ودور و مراریبین نه ئیته به اکرن دده ته ب هنده ک خیشه به رکین بی بها، ئه و چ عه قله وی هه ی؟

هه لسه نگانده ک:

فوزه یلی کورئ عیاضی دبیرت: ئه گهر دنیا زپره کی فانی بت، وئاخره ت قافکه کی باقی بت، دقییا مروژ قافکی بمینت ب پیش زپری نه مینت بیخت، قیجا پا چاوايه و دنیا قافکه کی فانیبه، وئاخره ت زپره کی باقیبه؟!

یه حیایی کورئ موعادی دگوت: یا ره بی.. ته به هه شت چیکر وته کافر ژئ بی هیقی کرن، وته ملیاکه ت چیکرن ووان هه وجه یی ب به هه شتی نینه، وته ب خو ژئ چو مننه ت ب به هه شتی نینه، یا ره بی پا ئه و دی بو کی بت؟

ریکا به هه شت:

ئهرئ ته به هه شت دقیت؟

گوتهی خو بدە پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- ئەو دئی ریککا وی نیشا ته دەت ..

گوهدارییا دەیکتی:

موعاویە یی سولەمی دبیژت: ئەز هاتمه نک پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- من گوتهی: ئەی پیغەمبەری خودی ئەزی هاتیم من دقیت بو خودی وئاخرەتی د گەل ته دەرکەشمە جیهادی، وی گوته من: دەیکا ته یا زبندییه؟ من گوتهی: بەلی، وی گوته: بزفره قەنجییی د گەل بکه، ئەز چووم ژ لایی دی قە هاتمه نک، ومن گوته خو دوباره کر، وی ژی گوته خو دوباره کر، ئەز چووم و ژ سنگی قە هاتمه نک ومن گوتهی: من دقیت بو خودی وئاخرەتی د گەل ته دەرکەشمە جیهادی، وی گوته: دەیکا ته یا زبندییه؟ من گوتهی: بەلی، وی گوته: ﴿الزَّمِ رِجْلَهَا، فَتَمَّ الْجَنَّةُ﴾ (۱) یەعنی: هەرە پییی وی بگره بەحهشت یا ل ویری .. مەخسەد: ئەگەر ته بەحهشت دقیت، هەرە خو پاڤیژە بەر پییی دەیکا خو، وخرمه تا وی بکه، ئەوه بەحهشتا ته.

گوهدارییا زەلامی:

حوصەینی کوری محصنی دبیژت: مهتا من هاته نک پیغەمبەری - سلاڤ لی بن-، پشتی وی کاری خو گوتهیی، وی گوتهی: تو یا شیکری یی؟ وی گوته: بەلی، پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- گوتهی: تو بو وی یا چاواپی؟ وی گوته: ئەز تەخسیرییی د دەر حەقا وی دا ناکەم، ئەو تشت تی نەبت یی ئەز نەشیم، پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- گوتهی:

(۱) ئبن ماجه فی حەدیسێ قەدگوتهیژت.

﴿فَانظُرِي أَئِنَّ أَنْتِ مِنْهُ، فَإِنَّهَا هُوَ جَنَّتِكَ وَنَارُكَ﴾^(۱) یه‌عنی: به‌ری خو بدی کانی تو د گهل وی یا چاواپی، چونکی ئەو به‌هشت و ئاگرئی ته‌یه.. مه‌عنا: ئە‌گەر تو گوهدارییا وی بکه‌ی، ئەو دئی بته ئە‌گه‌را چوونا ته بو به‌هشتی، و ئە‌گەر تو گوهدارییا وی نه‌که‌ی، ئەو دئی بته ئە‌گه‌را چوونا ته بو جه‌هنه‌می.

پاراستنا ئە‌زمانی و نامویسی:

سه‌هلئ کورئ موعادی دبیتژت: پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- گوټ: ﴿مَنْ يَضْمَنْ لِي مَا بَيْنَ لِحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنْ لَهُ الْجَنَّةَ﴾^(۲) و ئە‌ه‌ف هه‌دیسه ژئ هندی دگه‌هینت کو ئیک ژ ریکین چوونا به‌هشتی ئە‌وه مروټ ئە‌زمانئ خو بیاربتژت، وی تشتی پی نه‌بیتژت یئ خودئ پی خوش نه‌بت، و نامویسا خو ژئ بیاربتژت، وی کاری نه‌که‌ت یئ خودئ هه‌رام کری.

ئە‌خلاقئ باش:

ئە‌بوو ئوما مه دبیتژت: پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- گوټ: ﴿أَنَا زَعِيمٌ بِبَيْتٍ فِي رِبْضِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا، وَبَيْتٍ فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْكَذِبَ وَإِنْ كَانَ مَازِحًا، وَبَيْتٍ فِي أَعْلَى الْجَنَّةِ لِمَنْ حَسَّنَ خُلُقَهُ﴾^(۳) یه‌عنی: ئە‌ز که‌فیل ب خانیه‌کی ل بنئ به‌هشتی بو وی یئ جه‌ده‌لی نه‌که‌ت ئە‌گه‌ر خو یئ هه‌ق ژئ بت، و ب خانیه‌کی ل نیفا به‌هشتی بو وی یئ دره‌وی

(۱) ئە‌حمه‌د قئ هه‌دیسئ قه‌دگوه‌بتژت.

(۲) بوخاری قئ هه‌دیسئ قه‌دگوه‌بتژت.

(۳) ئە‌بوو داوود قئ هه‌دیسئ قه‌دگوه‌بتژت.

نه کهت نه گهر خو ب یاری فته بت، و ب خانیهه کی ل سه ری به حه شتی بو وی یی نه خلاق وی یی باش بت.

خودویر کرنا ژ خواستنی:

وکو مروقی نه فسه کا بلند هه بت و خو ره زیل نه کهت، شهوبانی مهولایی پیغه مبهری -سلاف لی بن- دبیرت: پیغه مبهری گوت: ﴿مَنْ يَتَكْفَلُ لِي أَنْ لَا يَسْأَلَ شَيْئًا وَأَتَكْفَلُ لَهُ بِالْجَنَّةِ؟﴾ یه عنی: کی دئ که فاله تی ده ته من کو تشته کی نه خوازت، نهز دئ که فاله تی ب به حه شتی ده می؟ شهوبانی گوت: نهز نهی پیغه مبهری خودی^(۱). دبیرن: فیجا پستی هنگی خو نه گهر شهوبان یی سو بار با واری وی ژ دهستی که فتبا، دهاته خواری واری خو رادکر ونه دگوته که سی: داری من بده ف من!

را کرنا ئاسته نگان ژ ریکا خه لکی:

نه بوو هورهیره دبیرت: پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوت: ﴿كَانَ عَلَى الطَّرِيقِ عُصْنٌ شَجَرَةٍ يُؤْذِي النَّاسَ فَأَمَّا طَهَا رَجُلٌ، فَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ﴾^(۲) یه عنی: ل سهر ریکی چه قی داره کی هه بوو نه خوشی دگه هانده خه لکی، زه لامه کی نهو لادا، فیجا نهو بو به حه شتی هاته برن.

کرنا نفیثرا سپیدی وئی قاری:

نه بوو موسایب نه شعهری دبیرت: پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوت: ﴿مَنْ صَلَّى الْبَرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ﴾ یه عنی: ههر که سی نفیثرا سپیدی وئی قاری

(۱) نه حمه د قی حه دیسی فه دگوهیتر.

(۲) نبین ماجه قی حه دیسی فه دگوهیتر.

بکھت دی چتہ بہہشتی. وئاشکھرایہ کول نفیژا سپیدی وئیقاری
ملیاکھتین رۆژئی وشهقی ل مزگھفتان کوم دین^(۱) ..

داخوازکرنا بہہشتی سی جاران:

ئہنہسی کورئی مالکی دبیزت: پیغہمبہری -سلاف لی بن- گۆت:
﴿ مَا سَأَلَ رَجُلٌ مُّسْلِمًا اللهُ الْجَنَّةَ ثَلَاثًا ، إِلَّا قَالَتْ الْجَنَّةُ : اللَّهُمَّ ادْخِلْهُ الْجَنَّةَ ، وَلَا
اسْتَجَارَ مِنَ النَّارِ مُسْتَحِيرٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ، إِلَّا قَالَتْ النَّارُ : اللَّهُمَّ اجْرِهِ مِنْ
النَّارِ ﴾^(۲) یه عنی: زهلامهکی موسلمان داخوازا بہہشتی سی جاران ژ
خودی ناکھت ئەگەر بہہشت نہبیزت: یا رهبی وی ببه بہہشتی، وئینہ
ئیک سی جاران خو ب خودی ژ ناگری بیاریزت ئەگەر ناگر نہبیزت: یا
رهبی وی ژ ناگری بیاریزه.

وہکی عومہیری بہ:

چا ل عومہیری بکه، ئەو بہہشتا ژقان بو تہ پی ہاتیہدان
ب بہر ہندی دکھت تولہزی بو بکہی.. ل رۆژا بہدری پیغہمبہری خودی
-سلاف لی بن- د ناھ ہہقالین خو دا رابوو وگۆت: رابنہ بہہشتہکی
فرہہییا وی ہندی عسمانان وعہردییہ، عومہیری کورئی حومامی
ئہنصاری گۆت: ئەی پیغہمبہری خودی، بہہشتہکا فرہہییا وی ہندی
عسمانان وعہردی؟! گۆت: بہلی، وی گۆت: وہی وہی! ئەز ب خودی
کہمہ ئەی پیغہمبہری خودی، لازمہ ئەز ژ خەلکی وی بم، پیغہمبہری
-سلاف لی بن- گۆتی: تو ژ خەلکی وی یی.. ہنگی ہندہک قہسپ د

(۱) موسلم فی حدیسی قہدگوہیزت.

(۲) ئەحمەد فی حدیسی قہدگوہیزت.

دهستی وی دا بوون، ژئی دخوارن، وی بهری خو دا قهسپیت خو وگوت:
نهگه ر نهز هند بمینه ساخ ههتا نهز فان قهسپان دخوم، نهو ژیانه کا
دریژه، پاشی وی نهو قهسپ هاقیتن و ب نک لهشکه ری کافران قه چوو
وشهر کر ههتا هاتییه کوشتن.

﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ

لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَطِيعِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ

النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا

اللَّهَ فَأَسْتَغْفَرُوا لَذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ لَنْ يَكُنَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ

يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاءُ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّتْ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

خَالِدِينَ فِيهَا وَعَمَّ آجُرُ الْعَمَلِينَ ﴿١٣٦﴾﴾ (آل عمران: ١٢٢-١٣٦).

بهحهشت هههه وهکی تو دبینه:

نهگه ته بقیته بزانی کانئ نهو بهحهشتا ژفان بو مه پی هاتییه دان،
یا چاوایه، ههه وهکی تو ب چاف دبینه، گوهدارییا فان گوئنتین
پیغه مبهری -سلاف لی بن- بکه، چاوا نهو بو مه بهحهس ژئی دکهت:

ئیشیه کی بهحهشتی: ﴿من بهحهشت دیت و من دهست هاقیتنه

ئیشیه کی، نهگه ر من نهو دابا ههوه هندی دنیا ههبت هوبن دا ژئی خون﴾
بوخاری وموسلم.

دارین بهحهشتی: ﴿دارهک د بهحهشتی دا نینه نهگه ر قورمی وی ژ

زبری نهبت﴾ ترمذی.

بیهنای بهحهشتی: ﴿بیهنای وی قوبناغا پینجسهه سالان دچت﴾ ئبن

ماجه

خانپین به‌حشتی: ﴿ خانپین به‌حشتی لبه‌ک ژ زبقییه، ولبه‌ک ژ زپری، وته‌قنا وئ ژ مسکییه، وبه‌رکین وئ ژ لؤلۆ ویاقووتانه، وئاخا وئ ژ زه‌غفرانییه، هه‌چییه بچتی دکه‌فته نعمه‌تی وئی هیقی نابت، وه‌ر دمینت ونامرت، جلکین وان نارزن، و‌ج‌حیلینیا وان پویج نابت ﴿
 ئەحمەد و ترمذی.

وتشته‌کی زیده: ﴿ ئەگەر خەلکی به‌حشتی چوونه به‌حشتی، خودی دئ بیژت: هه‌وه تشته‌کی دی دقیت ئەز ل هه‌وه زیده بکه‌م؟ ئەو دئ بیژن: ما ته رویین مه‌ سپی نه‌کرن؟ ما ته ئەم نه ئیناینه به‌حشتی وئەم ژ ناگری رزگار کرین؟ هنگی په‌رده دئ ئیتته لادان، قیچا تشته‌ک بو وان نه‌هاتییه دان ل به‌ر وان خۆشتقیتر بت ژ به‌ریخۆدانا وان بو خودایی وان ﴿
 موسلم

یا ره‌بی تو مه‌ ژ قی نعمه‌تی بی بار نه‌که‌ی.

ل دویمایی:

فوضه‌یلی کوری عیاضی دیژت:

((ها.. ته دقیت ل فیرده‌وسی ئاکنجی بی، و‌بییه جیرانی خودی ل مالا وی د‌گه‌ل پیغه‌مبه‌ر و‌راستگۆ وشه‌هید و‌چاکان، باشه ب چ کاری ته کری؟ ب چ شه‌هوه‌تا ته هیلای؟ ب چ که‌ریا ته داکری؟ ب چ مرۆفاینیا ته گه‌هاندی؟ ب چ خه‌له‌تییا برایی خۆ یا ته بو‌غه‌فراندی؟ ب کیژ نیزیکی ته بو خودی ژ خۆ دویرکری؟ ب کیژ دویری ته بو خودی نیزیکی خۆ کری؟)).

ناشەروك

بابەت	پەنە
ئەوئىن ھە سەنگا خۆل نك خودى ھەبوو	۵
ل سەر رىكا گرانبەيىيى..	۹
خۆژ گونەھىن ئاشكەرا وقەشارتى بدە پاش	۱۱
شوكرا وان ھەمى نەمەتان بكة يىن خودى داينە تە	۲۵
لەزى ل تۆبى بكة	۳۷
وہسا خودى بپەرئسە ھەر وەكى ئەو تە دىبىنت	۴۷
فەقىرىيا خۆ بو وى رابگەھىنە	۵۹
حەز ژ پىغەمبەرى وى بكة	۷۰
حەز ژ وى بكة	۸۲
لەزى د كرنا باشىيى دا بكة	۹۳
بكة كارى مرنى	۱۰۴
ژ بىر نەكە كو ژقان بەحەشتە	۱۱۵